

Incipit Summa casuū vtilissima p veneran-
dum patrem frēm Baptistaz de salis ordinis mi-
noz de obseruantia. Prouincie Janue: nouit cō-
pilata. que Baptistiniana nuncupat.

Abbas. Tres ordines mi- nores. s. tonsuraz. hostia-

riatum. z lectoratum in suo monasterio tñi pferre
potest. dūmodo sit sacerdos z manus imposita sit
ei fm morem pficiendoz. extra de eta. z qua. c. cū
pungat. z lxx. distin. qm̄. nisi habeat priuilegium
q omnes ordines possit pferre. hoc idem pōt ab-
bas. siue electus in abbatem. si ep̄us differat eum
benedicere. extra de sup. ne. p. c. j. z confert abbas
clericatum seu clericalem ordinem. qñ facit tonsu-
ram cū corona. d. c. cū ptingat. iuncta glo. Abbas
q̄t exordiatuz z acholiatuz pferre nō pōt. d. c. qm̄
iuncta glo. Non est tñ licitū abbatibz alijs q̄ mo-
nasterioz suoz pueris. z qui ad illa puolauerint.
s. vt ibi puertant z fiant monachi: z in quos eccle-
siasticam z quasi ep̄alem iurisdictionez obtinet pri-
mam clericalem pferre tonsuraz. nisi eis ppetat ex
pleno aplice sedis indulto. extra de p̄uul. Abba-
tes. li. vj. iuncta glo. que sup vbo. qñ ep̄alem. dicit
q̄ vere ep̄alē hie nō p̄t: vt posse crismare z alia q̄
sunt ep̄alis ordinis. Si igit abbas in parochia. v̄
alio loco hz iurisdictionez in sp̄ualibz. quam als de iu-
re debet hie. ep̄us etiaz pueros laicos nec pueros
nec puertendos poterit clericare als non hec glo.
Alijs aut. vel in alio loco pferre non licet. ar. lxx.
di. c. j. Si tñ pferat. caracterem pferit licet nō execu-
tionem. Sicut em̄ ep̄us laicum nō sue iurisdictionis
ordinare non pōt absq̄ licentia sui ep̄iscopi. vt de
tē. ordi. c. vlti. li. vj. sic nec iste abbas talem poterit
ordinare. vt no. glo. in. d. c. abbates.

Sed nun qd̄ inuitat? ab alio poterit abbas or-
dinare monachos alterius monasterij? R. dir.
li. j. n. xxij. dicit fm Laur. z Jo. lxx. di. qm̄. q̄ sic.
qd̄ intelligit. No. si monasteriū aliud ad qd̄ inui-
tat. sit exemptum. Et dato q̄ nō sit inuitatus. ca-
racterē imp̄mit si ordinat. ar. ix. q. ij. lugduncū.

licet non executionem conferat. fm archi. in. d. e.
quoniam.

Abbas z quilibet cōuentualis p̄latus req̄rere
d̄z monachos fugitiuos. et ad claustrz reducere:
salua ordinis disciplina. extra de reg. ne religiosi.
aliō qñ si redire volētē recipere noluerit. z monach⁹
sic remanēs in seculo acq̄sierit aliqua z postea mo-
nē extra monasteriū nō receptus. nihil de bonis
eius petere pōt abbas. qz impie monacho suo ali-
menta negauit ar. extra de lang. expo. c. vno. vbi
de hoc in glo. z hoc vez si totus p̄uentus vel ma-
ior ps deliq̄t. als delictū p̄sone non d̄z redundare
in damnū eccleie p̄ regulam delictū. de re. in. li. vj.
Et d̄z fugitiuus fm Jo. an. z panoz. in. d. c. ne re-
ligiosi. q̄ morat̄ extra monasteria. z celat se suo ab-
bati. Et eo ip̄so q̄ religiosus recedit a monasterio.
z non est sub obedientia p̄lari est apostata. vt no.
Inno. in. c. fi. de renūcia. Eiectus aut̄ d̄z q̄ a sup̄io-
re suo fuit eiect⁹ culpa sua forte exigente.

Quam abbas possit dare licentiam monacho
transiendi ad latiorē religionē. Rñ. panoz. in. j.
c. non est de reg. colligendo dicta doc. dicit q̄ aut
religiosus vult transire ad artiorē religionem. z
tunc sufficit licentiam sui p̄lari req̄rere: etiaz si nō
obtinēat. vt extra de reg. c. licet. Aut vult transi-
re ad religionem parēz li sine cā: tunc putat q̄ nō
possit etiam cū licentia ep̄i. Si ex causa: tunc de li-
centia abbatis pōterit transire fm glo. in. v. c. nō
est. Aut vult transire ad latiorē z si sine causa: so-
lus papa dispensat. cū sit p̄ iura. vt de p̄e. p. c. p̄o
sunt. vide de hoc glo. singularē in. c. cum singula. d̄
preben. li. vj. Sed panoz. putat q̄ quo ad deum
non sufficeret licentia pape: causa cessante. ar. eius
qd̄ norat glo. in. c. non est. extra de voto. q̄ dicit q̄
non est securus quo ad deum cū quo papa disp̄-
sat: nisi subsit causa dispensandi. Et nota hanc re-
gulam qz singularis: z facit ad multa. Si v̄o sub-
est causa. Inno. tenet ep̄m posse dispensare. q̄ opi.
placet panoz. licet glo. in. d. c. nō est. de re. z glo. in
d. c. cum singula videant̄ tenere q̄ sufficiat licen-
tia abbatis.

An aut̄ in translatione monachi ad parem reli-
gionem. vel latiorē vltra cōsensum abbatis vel
p̄lari requiratur etiam p̄sensus capituli. vel p̄uent⁹?
Rñ. glo. in. d. c. cum singula. videt̄ dicere q̄ sic. Et
ratio pōt esse. quia si in alienatione rei ecclesiastice
temporalis requirit̄ p̄sensus capituli: vel cōuentus
multo fort⁹ in alienatione p̄sonaz.

Abbas libertati z exemptioni renunciare non
potest sine licentia pape. extra de arbi. cum tpe. vbi
de hoc in glo.

Abbas sine p̄sensu capituli: nec capitulum sine
p̄sensu abbatis conuenire pōt aliquem in iudicio.
nec ab aliquo pueniri: quia vnus sine alio res seu
p̄sonas sibi subiectas alienare non pōt. xij. q. ij. si-
ne exceptōe. z extra d̄ dona. pastoral. Nec mona-
chus vnus non pōt presidere in diuersis mo-
nasterijs. extra de reli. do. c. fi.

Abbas in collatione alicuius p̄ioratus non po-
test aliqd̄ nouum onus imponere. extra vt ecclesi-
astica bene. vt n̄ fm. z in de. quia regulares. d̄ sup.

ne. pre.

Utrum abbas possit dare licentiam monacho aliqua retinere? **Rñ.** panor. in. c. monachi. de sta. mona. per illum tex. dicit qd nullus religiosus cuiuscunq; ordinis potest habere peculium. et capitur peculium hic pro patrimonio seu proprietate. Et intellige de religiosis stricte sumptis qui profitentur tria substantialia regule. s. obedientiam paupertatem. et castitatem. vt in. c. cum ad monasterium. de sta. mona. nam illi dicuntur pprii et stricte religiosi. ex licentia tamē prelati: religiosi possunt habere administrationem peculij. quod intellige p utilitate monasterij. vel palendo seipfos. vt in ca. insinuante. qui de. vel vo. Secus autem si velent habere vt disponerent ad libitum. quia tunc abbas hoc non posset ipsis pcedere. quiniimo nec papa per no. per eundem panor. in dic. c. cum ad monasterium.

Quid autem de eo qui ingreditur monasterium religiosorum. et ex pacto refuat sibi aliqua bona: an valeat talis reservatio et vicietur ingressus vel econuerso valeat ingressus et vicietur reservatio? **Rñ.** Bar. in autentica ingressi. l. de sa. san. eccle. dicit presupponendo. qd verba que apponuntur in aliquo contractu debent intelligi fm naturam contractus. vt. l. si vno. ff. loca. ad. ppositum dicit qd monachus non potest habere pprium vere: potest tamen habere quo ad administrationem de permissione abbatis. vt in di. c. monachi. sicut seruus potest habere conuentibus oculis domini. Vnde quando ista reservatio sit simpliciter. reservatis mihi talib; bonis. debet intelligi quo ad administrationem. et qd abbas patiat eum habere: sicut dominus seruum: et ita obseruat consuetudo. Sed si expresse verba resonarent. qd dominium remaneat apud eum. tunc aut ponitur per modum conditionis ad ipsam obligationem. Verbi gratia. Dedico me; et mea: si mihi talis rei dominium remaneat. et ista conditio viciaret ingressum. ita loquitur glo. in di. c. monachi. Sed si nō apponitur per modum conditionis. sed per modum cuiusdā modi vel pacti. tunc viciat modus seu pactum. et ita intelligat glo. in di. aut. ingressi p leges quas allegat.

Quid autem si relinquatur monacho sub conditione hac. vt nihil queratur monasterio. Bar. in auten. excipitur. l. de bo. que li. dicit qd illud videtur continere impossibile et repugnantiam. nam monachus non potest aliquid habere: sed totum est monasterij. vt in dicta auten. ingressi. Vnde dicere qd sit monachi et non queratur monasterio est quedam contradictio que habet viciare contractum et legatum. vt. l. vbi repugnantia. ff. de regu. iu. Putat tamen illa verba sic debere intelligi relinquo monacho sub hac conditione ne queratur monasterio. hoc est qd monasterium illius patiat habere eo modo quo potest. s. conuentibus oculis abbatis: illum habere administrationem relictī. et sic vt nihil acquiratur monasterio. scilicet respectu utilitatis: non autem respectu iure. Et panor. in dict. c. monachi. dicit qd vt salua sit au-

toritas Bar. intelligeret hoc dictum: quando religiosus haberet administrationem illius relictī. in casu licito: puta vt dispenseret i pios vsus: quod est licitum: etiam ipsi religioso. vel vt conuertat ad vsum vestimentozum vel librorum. Indirecte tamen his casibus vltimis. aliqua vtilitas acquiri monasterio. quia releuat ab illis oneribus. non aut debet intelligi vt ad libitum illa bona religiosus administret tanq; ppria.

Sed qd si expresse dicat qd nihil iuris querat monasterio? **Rñ.** Bar. in di. aut. excipit qd dicitur intelligi eo modo. s. afferente vtilitatem sibi. et vt patiat monachum illud ius exequi.

Quid si abbas non vult consentire: vt iste habeat administrationem? Panor. in di. c. monachi credit qd relictum non valeat ex defectu conditionis. et sic remanebit penes grauatum. vt. l. vnica. l. de cadu. tol.

Quid de maleficio pmissio per monachum vel abbatem? **Rñ.** Inno. et No. dicunt qd monasterium non tenetur. quia delictum persone et. nisi in quantum ad monasterium peruenisset. et in eius vtilitatem versum fuisset. De contractibus monachi: et multis alijs vide. j. c. Monachus. An autem reservatio vsufructus faciat pprietariū. vide j. Impedimentum quarto.

Abbatissa statim post confirmationem potest conferre ecclesias et beneficia et instituere clericos in ecclesijs ad suum monasterium pertinentibus: sicut faciunt alij confirmati. extra de elec. nosti. et de his que fi. a prela. ea noscitur. et extra de ma. et ob. dilecta. in cta glo. vbi panor. ex dicta glo. elicit duo. Primo qd abbatissa est capax collationis beneficiorum. Potest ergo habere ius conferendi et instituendi. Ista enim sunt iurisdictionis spūalis et nō ordinis. Sic ergo abbatissa potest habere sub se clericos secularis. Quod intellige de iure speciali. vt puta si habet capellas ex pūuilegio. vel prescriptione: pleno iure subiectas. nam tunc clerici illarum capellarum sibi subijciuntur. et dicitur pleno iure. fm glo. in. c. abbates. d. pūuile. li. vj. scilicet in spiritu. alibus et temporalibus. Et quod dictum est. qd abbatissa potest instituere clericos et. aliqui limitāt hoc verum de institutione que dat possessionem et titulum. non autem de institutione auctonizabili: per quam dat potestas exercendi curas animarum: ligandi atq; soluendi. scdm quod notat panor. est. qd ea que dependent a potestate clauium non cadunt in mulierem etiam als habentem iurisdictionem spiritualem. vnde abbatissa nō potest absoluere moniales a peccatis earum. vt in. c. noua. de pe. et re. nec excommunicare. vt in di. c. dilecta. Et quo nota. qd non habens ordinem non potest excommunicare. licet sit psona religiosa. Et quo inferet qd si esset aliquod collegium religiosorum non habentium ordinem. superior non posset qd non habet ordinem excommunicare subiectos: Idem dicit glo. in suspensione ab officio et in potestate interdicens ab ingressu ecclesie. et diuinus

officijs. Et hanc opinionem sequuntur communi-
ter docto. in di. c. dilecta. dicentes qd licet abbatissa
suspendere possit ab officio et beneficio subtra-
here prebendas et lato modo interdiceret et suspen-
dere ab ordine. vt puta. precipiendo subiectis ne ce-
lebrent donec satisfecerint. tamen strictet. ppe in-
terdicere vel suspendere non pot ab ordine. ea. s.
suspensione et interdictione que inducit irregula-
ritatem contrarium facientibus. hoc pbat ex eo qd
excommunicatio et suspensio et interdictum con-
tinentur appellatione censure. vt in. c. querenti-
de ver. sig. Cui ergo interdicat vnum ratione inca-
pacitatis videtur interdicta reliqua: cum omnia de-
pendant ab ordine. **Dec panor.** in di. c. dilecta.
Adde etiam predictis vnum singulare. quod no-
tat **Rod.** put recitat asten. li. vi. ti. xxvi. qd abba-
tissa potest precipere presbyteris de sua congrega-
tione qd excommunicent vel absoluant moniales
delinquentes. et illi tenent obedire. si tamen hoc ha-
beant ex concessione generali vel speciali episcopi
vel pape si sint exempti: aut si habeant hoc ex an-
tiqua et approbata consuetudine. **Dec Rod.** Ad-
dit etiam archi. flo. qd abbatissa per eius officiales
excommunicet. qd p seipsam facere non pot. no est
auctoritas ipsi? h pape.

Vtrum abbatissa possit moniales. pprias bene-
dicere. confessiones audire. aut publice predicare.
Ru. nullum horum exercere potest. extra de pe.
et re. noua. potest tamen subditas suas exortari et
informare. Item non potest aquam benedicere.
Item non potest moniales velare. xx. q. ij. statui-
mus. Item euangelium publice legere non pot in
missa. secus in matutinis. **Vide tñ** tex. cum glo.
xvi. q. j. c. **Addimus** que dicit mulieres et laicos
viros posse predicare de lina sacerdotis.

Absolutio. 1. commu-
niter. De absolute ab excommunicatio-
ne. Sciendum qd ab omni excommuni-
catione siue maiori: siue minori. lata a iure regula-
riter episcopus potest suos subditos absolueret. et
exempti prelati sibi subditos. nisi condito: cano-
nis sibi referuasset absolutionem. vt extra de sen.
ex. nuper. idem potest capitulum seu ille ad quem
episcopalis iurisdictio pertinet sede vacante. extra
de ma. et ob. c. vnico. li. vi. Potest etiam pprius sa-
cerdos absolueret a minori. vt di. c. nuper. non aut
a maiori. vt dicit infra. Confessor primo. intellige
nisi pprius sacerdos presit ecclesie collegiate. vt ab-
bas. archipresbyter et huiusmodi. tales enim pos-
sunt excommunicare. et similiter inferiores. quibus
hoc prebet consuetudo. et sicut possunt maiori ex-
communicatione excommunicare: ita et ab illa ab-
solueret. A sententia vero iudicis non potest absol-
ui quis: nisi a ferente ipsaz. vel successore eius. vbi
ille esset mortuus. vel amotus. xj. q. iij. Si episco-
pus. vel a superiore eius. si tamen habet omnem
iurisditionem. et plenam potestatem super ipsum
excommunicatum. sicut et ipse qui tulit. Sicut si

sacerdos parochialis et consuetudine loci excom-
municat parochianum suum. quis non deceat
episcopum absolueret illum. sacerdote irrequisito:
tamen potest. et si absoluit absolutus est. vt. c. cum
ab ecclesia. de offi. or. Et sic si absoluit provincia-
lis ordinis mendicantium. quem ligauerit prior co-
uentualis. Secus autem si absolueret archiepisco-
pus: quem excommunicauit suffraganeus eius.
non enim hoc pot nisi in casu. vt si fuerit appellatum
ad eum: vel si excommunicator negligenter. vel ma-
liciose differat absolutionem et in alijs casibus in
quibus archiepiscopus potest iudicare de subdi-
tis suorum suffraganeorum. quos habes infra Ar-
chiepiscopus.

Vtrum autem solus pprius sacerdos possit absolue-
re a minore excommunicatione. an vero quilibet sa-
cerdos: **Ru.** **Ri.** in. iij. di. xvij. ar. ix. dicit qd ab
excommunicatione que infligitur ab homine no
potest absolueret: nisi excommunicans: vel eius su-
perior: nisi in casu necessitatis. Ab illa vero que est a
iure non potest quis absolui: nisi a pprio sacerdote
Et ratio est fm eum. quia licet Christus potesta-
tem absoluendi contulerit apostolis et alijs disci-
pulis per seipsum immediate. tamen potestatem
iurisditionis contulit eis accipiendam mediante
Petro quem vicarium suum in ecclesia militanti
constituit. Et ideo nullus sacerdos habet aliquam
iurisditionem super aliquem in foro interiori: seu
exteriori. nisi sit sibi commissa a successore Petri me-
diate: vel immediate. Multi autem sunt sacerdo-
tes quibus nulla penitus iurisdictio est commissa.
ergo tales nec a venialibus. nec a minori excom-
municatione absolueret possunt. Et p hac opinio-
ne videtur facere qd dicit. extra de sen. ex. nuper. S.
In secundo. vbi dicit de illo qui contraxit mino-
rem excommunicationem a iure. qd a suo episco-
po. vel a pprio sacerdote poterit absolui. videtur
enim qd dicens a pprio sacerdote: negare intendit
qd non ab alio. **Dec Ri.** Idem dir. li. iij. t. iij. di-
cens qd imo nec archiepiscopus: nisi dum visitat
prouinciam potest tales subditos suorum suffraga-
neorum restituere sacramentis. absoluendo a vin-
culo excommunicationis contracte ex participa-
tione. qd plene colligit ex. d. c. nuper. **Ita** ibi fuit
quesitum. an tales possent absolui a simplici sacer-
dote vel episcopo. vel archiepiscopo. Et dicit qd
absolui possunt a suo episcopo: vel a pprio sacerdo-
te. vnde ex tali solutione visus est tacite archiepi-
scopum excludere. ar. de deci. ad audientiaz. Et a
contrario sensu. extra de cen. perpetuo li. vi. ergo
min? videtur de alijs qd possunt. ex quo archiepi-
scopus non potest. nisi quando visitat et. **Dec ob.**
qd conditor canonis eam absolutionem non reti-
nerit ergo alijs concessisse videtur. **Dico** qd facul-
tas concessa alijs relaxandi. refertur ad suum epi-
scopum vel proprium sacerdotem. vt ibi apparet.
vel ad eum cui alter eorum duxerit committen-
dum.

Vtrum absolueret potest qui et ligare seu excommuni-
care potest. xxi. di. inferior. Fallit hec regula in. vii.
a ij

andore
e rudi
e. quod
muerat
indirete
aa accipi
rim. non
marriage

querat mo
q dy vult
et vt patat

vt mteba
monachi
a conditio
et. vnica.

abum ved
monaste
ne et. nisi
flet. in q
tibus mo
nus. In an
occurru. vide

vlti rōm
fias bene
ecclesijs ad
ut faciunt
his que fi.
dilecta in
so. Pmo
fines. Po
maedi. Ita
redinis. Sic
ricos scela
et pura si ba
phone: ple
rum capel
no iure. fm
cet in ipm
m. et. qd ab
licui lūmā
colleuonem
auctonabi
traz amma
notat pa
re clauum
habentem
missa nō po
sz. vt in. c.
in di. c. di
dinem non
thipola. Et
in religiofo
ion possit
e subiectis
ficio et in
de. et duna

Absolutio. j.

casibus. Primo in delegato pape qui inobedientez sue sententie excommunicare potest. sed post annum a sententia diffinitiva absolueri non potest extra de offi. dele. querent. iuncta glo. Secundo quando iudex esset excommunicatus maior excommunicatus. q. tunc nec excommunicare nec absolueri potest xxij. q. j. audiuius.

¶ Sed p declaratione predictorum queritur de notabili. q. 7 quotidiana. An excommunicatus maior excommunicatio possit absolueri vel ligare. 7 an per eum gesta valeant: Ita. in. iij. distin. xvij. ar. vij. q. j. notanter distinguit. q. aut est excommunicatus publice aut occulte. Si publice tunc gesta per eum non valent. Si occulte tunc valent eius gesta preterea publici officij. q. uis eius excommunicatio postea fuerit detecta. hanc etiam opinionem tenet Inno. quam sequitur Panor. in. c. veritatis de dolo 7 contu. dicens q. quedam geruntur ratione publici officij. 7 illa valent si excommunicatus erat toleratus. Ita q. communi opinione habebatur. p non excommunicato. l. barbarius. ff. de offi. preto. iij. q. vij. §. verum. Et ex hoc dicto infert Panor. in di. c. veritatis. q. alienatio rei ecclesiastice facta per excommunicatum toleratum valet. Item q. instrumenta confecta ab excommunicato qui communi opinione habebatur p absoluto valent. Si autem communi opinione non habebatur p absoluto. tunc talia gesta non tenent. vt patet in dicto. c. veritatis. vbi non valet alienatio rei ecclesiastice facta a prelato excommunicato 7 non tolerato. Excommunicatus enim suspensus est ab administratione rerum ecclesie 7 a quolibet publico officio. Idē dico de actibus publicis. seu ciuilibus. seu p. m. n. b. Non enim tenet auctoritas interposita p tutorem notorie excommunicatus. quia tutela est actus publicus. Idem si tanq. arbiter laudum. p. tulit quia est actus ciuilis. Idem si erat excommunicatus quando suscepit pcuratoris officium. Est enim actus communis. vt in. c. post cessionem. de p. ba. Excommunicatus enim ab omnibus predictis repellitur. vt in. c. pia. de excep. li. vj. vbi h. q. excommunicatus est p. uat. omnibus actibus legitimis intellige vt dictum est. in notorie excommunicato non tolerato.

¶ Quedam vō sunt que gerunt non ratione publici officij: sed p. uati. vt quia emit. vendidit. deposuit. locauit. 7 aliter nomine p. uati p. traxit. Inno. in di. c. veritatis. concludit omnia talia valere. Et idem dic de similibus. p hoc etiam dic excommunicatum pcuratorem constituere posse ad negocia. Et ppter predicta Panor. ibi dicit q. iura q. distinguit inter excommunicatum publice 7 occulte. pcedunt in his que geruntur ratione publici officij. 7 hoc ratione publice vtilitatis. Sed in his que geruntur ratione officij p. uati: cessat illa distinctio. ita notat Inno. in. c. cum dilectus. de consue. Et concludit Panor. in di. c. veritatis. q. gesta ab excommunicato tolerato realiter tenent in uore iuris publici 7 publice vtilitatis. quia digni

tas videtur exercere que excommunicata nō est. 7 non persona per di. l. barbarius. 7 hoc communiter tenetur per doc. immo fortius dicit Panor. in. c. ad pbandum. de re iudi. de mente Inno. in. c. j. de scilina. q. spiritualia etiam sacramenta ab excommunicatis. scismaticis. hereticis. 7 similibus in forma ecclesie illa conferentibus. vim suam omnimodam habent: ex quo ab ecclesia tolerantur. 7 sic ordinati ab istis recipiunt necdum sacramentū h. etiam executionem sacramenti absq. alia dispensatione. glo. tamen. ar. q. j. in summa respectu executionis tenet cōtrarium. 7 similiter Jo. cal. quia cum tales non habeant executionem nō possunt alijs tradere. Sed si vis tenere opinionem Inno. que est valde equa. potes dicere q. ex quo isti sunt tolerati: executionem conferunt. quia p. s. byter solum dicunt verba. 7 ppter dignitatem ordinis deus confert gratias. Et ad iura que innuunt cōtrarium. potest dici q. loquunt de non toleratis. Et Panor. in di. c. veritatis addit q. in his que sunt facti gesta per excommunicatum tenent etiam in istis spiritualibus. vt ponere. pulsum vel electum confirmatum in possessionem corporale 7 huiusmodi. Quo vō ad ea que sunt ratione p. uati iuris vel officij: vt eligere. 7 illa non tenent siue sint gesta a publice excommunicato siue tolerato fm Inno. Jo. an. 7 cal. Et licet ad capitulum p. tineat electio ratione officij publici. ad canonicos tamen singulares pertinet electio ratione canoniciatus. Non enim quilibet canonicus habet officium publicum. Idem dic in impetrante rescriptum publice vel occulte excommunicato 7 hoc si impetrat ad comodum p. uati. Panor. etiam limitat predicta dicens q. gesta ab excommunicato tolerato 7 huiusmodi valēt. nisi illi inter quos lata est sententia scirent illum communem errorem esse falsum. quia tunc opinio cedit veritati. Excommunicatus autem minor habet potestatem absoluedi habitu 7 actu. quia per hoc nō immulcet se sacramentis p. sine. h. exercet iurisdictionem qua p. uatus non est. vt in. c. si celebrat. de de. ex. ni. Et ideo si sunt duo excommunicati minor. alter alterum absolueri potest. Nec Panor. in. c. duobus: de sen. ex.

¶ Tercio fallit in incendiario quem ordinarius potest excommunicare. sed post denunciationem non potest absolui nisi a papa. extra de sen. ex. tua. §. de hoc infra.

¶ Quarto fallit in clericis exhibentibus hereticā ecclesiastica sacramenta. 7 eos sepeliētibus. quos ordinarius potest suo p. uare officio. sed restituere non potest absq. indulto apostolice sedis speciali. extra de here. c. excommunicamus. el. pmo. §. sane.

¶ Quinto fallit in suspensis p. p. aliu a beneficijs p. ferendis. p eo q. indignis scienter p. sedam admodum p. tulerunt ecclesiastica beneficia. Hanc enim sniaz nullus excepto summo p. tifice vel vno ex quatuor patriarchis p. n. cipalibus poterit relaxare. extra de p. ben. que. Sexto fallit in degradato

qui et si degradet ab ordinarijs. ipsum tamen restituere non potest. si papa tamen. extra de cle. non re. ex tue. Circa tamen hoc est distinguendum. put no. panoz. ibi recordando opiniones. quod aut illa depositio seu degradatio fuit verbalis. et poterit episcopus dispensare. secundum no. p. eum in. c. at si clerici. §. de adulterijs. extra de iudi. Si vero degradatio fuit actualis. aut aliter legitima. ut quod per falsos testes facta. et tunc poterit episcopus restituere. et ita ipse loquitur ter. in. c. episcopus. xj. q. iij. Aut non aliter talis causa: vel similis. Sed poterit restituere ex sola gratia: et tunc non poterit episcopus dispensare. quod iste degradatus actualiter est excommunicatus omni privilegio clericali et relicto iudicio seculari. ut in. c. degradatio de penis. li. vj. Que autem sit dies inter suspensionem. depositioem. et degradatioem. stricte sumendo vocabula. Vide. §. Suspendus. Secundo fallit si excommunicator non fuerit sacerdos. quod quis possit excommunicare. et etiam absolvere a sententia iudiciali. tamen debet dicere absolutum. ut ostendat se sacerdotem: quod ratione clavis ipsum absoluat quantum ad solennem reconciliatioem ecclesie. Si enim minoris excommunicationis absolutio requirit sacerdotem. di. c. nup. multo magis requiritur in maiori. Et pro hoc facit quod notat panoz. in di. c. nup. quod excommunicatio minor non relaxat sine reconciliatioe solenni: licet non exigat iuramentum. Pro maiori tamen evidentia notandum quod duplex est absolutio. una a peccatis. et ista solis sacerdotibus est concessa. Alia est absolutio ab excommunicatione. Et hec adhuc est duplex. una pertinens ad forum iudiciale. et hec potest committi clericis qui non sunt presbyteri secundum Rod. et assem. etiam secundum Du. posset a papa delegari laicis ac etiam excommunicato. quod est potius iurisdictionis quam ordinis. Alia est pertinens ad forum penitentiale. et quantum ad solennem reconciliatioem ecclesie que fit cum presbitero. et oratione et introductione in ecclesiam. ut extra de sen. ex. a nobis. el. ij. Et hec pertinet ad ordinem sacerdotalem. et ideo non debet nec potest committi nisi presbytero. nisi forte a papa. Idem tenet panoz. in. c. si de excel. p. di. quod tempore interdicti. non est irregularis alium excommunicans vel absolvens. dummodo non absolvat tanquam sacerdos. et cum solennitate. ut in di. c. a nobis.

Abolutio excommunicatorum in certis casibus ad solum papam pertinet. Primum est de eo qui vberat clericum. xvij. q. iij. si quis suadente. hic tamen casus habet multas exceptiones: quas vide. §. Absolutio secundo per totum. Secundus est de eo qui incendit: vel frangit ecclesiam. vel locum religiosum. aut cimiterium qui antequam denunciaretur: potest absolui a suo episcopo. postea vero non nisi a papa. Et idem est de quocumque alio incendiario. si forte excommunicatus et publicus. extra de sen. ex. tua. et c. questus. Et panoz. ibi concludendo mentem glo. dicit quod aut quis incendit ecclesiam: aut locum religiosum. et tunc est excommunicatus ipso facto. et ante publicatioem huius excommunicationis poterit absolui ab episcopo loci. sed post publicationem non nisi a papa. Aut incendit alium locum. et tunc non est excommunicatus ipso facto: sed excommunicandus. et post publicatioem absolutio reservatur

pape. et hec publicatio potest fieri secundum archiepiscopum flo. a quocumque iudice. intellige ecclesiastico. puta ordinario: vel alio de eius mandato. vel parochiali presbytero: vel de eius mandato. Et secundum v. intelligitur de denunciatione siue in generali siue in speciali fiat. No. tamen dicit. quod episcopus potest absolvere incendiarium a sententia sua etiam post denunciatioem non tamen a sententia canonis. Idem Rod. Sed Goff. et Ber. et multi alij in di. c. tua. tenent quod a solo papa potest absolui. et hoc innuit. di. c. tua. loquens indistincte de incendiarijs.

Quis autem dicatur effractor? Dic secundum v. et archiepiscopum. f. quod effractor ecclesie iudicandus est qui dolo malo. aut per iniuriam violenter pietatem fecit. aut suffodit. aut vitream fenestram frangit. aut serraturam. aut ostia. aut cardines. aut neces. dum tenet ostia firmata. aut ipsum tectum ecclesie quod autem aliter faceret enormia in ecclesia. ut frangendo crucem. vel diripiendo corpus christi vel huiusmodi. vel diripiendo bona ecclesiarum secundum Goff. No. et Jo. de lig. tales non sunt excommunicati ipso facto.

An autem legatus possit absolvere istos incendiarios post publicatioem? R. pan. in di. c. tua. secundum pmuniter doct. concludit quod non. et legatus potest absolvere ab iniectioe manuum violenta in clericum. non tamen sequitur quod possint absolvere ab ista. maxime quia in istis exorbitantibus non procedit ab uno casu ad alium. etiam non fit extensio per maiore rationis. ut in regula. In argumentum de re. in. li. vj.

Quis autem dicatur locus religiosus? R. de hoc est textus clarus in. c. ad hec. de rel. do. Vbi hi qui locus auctore episcopi etiam ad usum hospitalitatis deputatus est religiosus. et ad mundanos usus redire non potest. Si ergo huiusmodi hospitalia dicuntur religiosa: si sunt auctoritate episcopi edificata. multo fortius ecclesie et capelle auctore episcopi vel pape ad diuinum cultum deputate dicuntur religiose. Et ibi panoz. a proprio sensu dicit quod hospitale non efficit religiosum. nisi fuerit edificatum vel deputatum ad hospitalitatem auctore pontificis. Ex quo inferitur secundum eum quod priuata persona non potest facere locum priuatum esse religiosum. et sic hospitale edificatum sine auctore pontificis potest redire ad humanos usus. quod intellige eo vivente qui hospitale edificauit. nam licitum est cuiquam secundum Anno. in domo sua erigere hospitale. ar. in. c. vni cuiusque. de ple. di. j. secus ubi decessit is qui hospitale ordinavit per aut. de ec. ti. §. si quis edificationem. Addit tamen panoz. in. c. inter dilectos. de dona. quod si longo tempore ibi fuerint celebrata diuina publice. et quod omnes admittebant indifferenter. et eleuata campana. signum esset quod locus esset publicus. Et predicta faciunt ad multa. Et primo. an basilica: seu ecclesia nondum consecrata gaudeat privilegio immunitatis. licet diuina ministeria ibi non fuerint celebrata. glo. in. c. ecclesia. d. immu. ec. dicit quod non: et mouet per textum in principio. ibi. in qua diuina ministeria celebrantur. a contrario sensu. Idem tenet abbas. sed Hosti. tenet contrarium Sufficit enim secundum eum quod locus sit dedicatus deo

Absolutio. 1.

auctoritate pontificis primum lapidem imponen-
tis. cum postea non possit ad humanos usus re-
dire. vt in dicto. c. ad hec. 7 ad tex. in eo qd dicit. ce-
lebriantur. exponit. i. celebrari possunt. Host. ta-
men fatetur. qd Clemens qui fuit egregius iuri-
sta sentiebat cum opinione glo. Dominus tamen
cardina. sentiebat cum opinione Host. quia cum
ista materia sit fauorabilis non est restringenda:
sed relaxanda. Alij vō doct. vt recitat Panomi.
in dicto. c. ecclesia. transeunt simpliciter. p opinio-
ne Hosti. facit multum tex. non enim se fundat
super celebratione. licet de ea fiat mentio in narra-
tione. sed super deputatione. quia est deputata di-
uino obsequio. que ratio vendicat sibi locum. licet
nondum fuerit celebratum. Et hanc partem tenet
Panor. adducens vltra predicta. l. omnia priuile-
gia. c. de episco. 7 cleri. vbi probatur qd omnia p-
uilegia concessa ecclesijs extenduntur ad hospita-
lia. multo ergo fortius ad ecclesiam nondum con-
secratam: de primo consecrandam. Sed Panor.
finaliter concludit qd hodie standum esset consue-
tudin. vt notat Inno. in. c. inter. de immu. eccle.
Nec Panomi. cessante tamen consuetudine. vi-
detur qd sequenda sit opinio Hosti. que videtur
p̄mumoz.

Quid autem si ecclesia sit interdicta: an gaudeat
immunitate? Hof. 7 Din. dicunt qd sic. Idem
Do. Idem panor.

Utrum incendiarij vel effractoires domorum
sitaram infra ambitum priuilegiatum ecclesia-
rum. de quo habes. xvij. q. iij. sicut antiquus. sint
ipso iure excommunicati. Rñ. archi. flo. dicit sup
hoc consuluisse cum quibusdam iuristis. 7 habu-
isse qd tales non sunt excommunicati. licet viola-
tores sint immunitatis ecclesiastice. 7 vt sacrilegi
puniendi. 7 hoc per. c. quia nonnulli. de immu. ec-
cle. li. vj. 7 per. c. conquesti. de sen. ex. aliqui tamen
tenent. qd tales sunt excommunicati. sed primum
verius. De materia hmoi incendiariorum vide
aliquos puleros casus. j. incendiarius. Tercius
est quando papa aliquem nominatim excommu-
nicat quem solus papa absoluit. extra de sen. ex. si
gnificauit. Circa tamē hanc excommunicatōz sunt
multe opiniones. naz aliqui intelligunt. quando
papa excommunicat aliquos 7 participantes cuz
eis. Alij quando participant in crimine. ppter qd
dicunt tales p̄cipantes eadem sententia inuolui
Sed iste opiniones fm Panor. ibi parum deser-
uiunt. Et ideo ponit aliam opinionem: que vide-
tur p̄muis. quam sequit Do. 7 Hof. l. qd loquit
de participantibz excommunicato etiam non in
crimine. s̄ ad hoc vt quis incurrat hanc excom-
municationem ex hoc participio. requirunt quin-
que enumerant in tex. Primo qd isti partici-
pantes sint clerici. Secundo qd scienter participant.
Tercio qd sponte. Quarto qd excommunicato a
papa. Quinto qd in diuinis officijs participant.
nam cum hec decretalis contineat nouam ex-
communicationis speciem. debet intelligi p̄prie. put
iacet. interuenientibus omnibus. de quibz in tex.

Et Hosti. 7 Hof. debent qd hunc rigorem indu-
cit magnitudo vocis siue iudicis 7 excellentia eo-
rum in quibus communicat. s. diuinorū officiorū.
Et hoc intelligendum de diuinis officijs omnibz
scilicet tam de his que intra ecclesiam dicuntur q̄
extra. Et quod dicit sponte. non intelligas exclu-
di vim conditionalem sed absolutaz tñ. qd met⁹
causa. sacris.

Quid igitur si quis participat in diuinis offi-
cijs excommunicato a canonibz papalibus. nun-
quid eandem sententiam incurrat? Rñ. Do. 7
Hof. putant qd non. qz mitius agitur cum lege q̄
cum ministro legis. l. celsus. ff. de arbi. Et in hac
excommunicatione confessoires 7 alij bene aduer-
tant. quia quotidiana.

Quartus de eo qui falsat lras papales. Et p̄ in-
telligentia huius excommunicationis faciēda est
tripler differentia. s. inter falsantes. vtentes 7 reti-
nentes hmoi lras. Circa falsantes dic. put habet
in. c. ad falsarioz. de cri. fal. qd qui per se vel per ali-
os falsant. excommunicati sunt cum suis fautori-
bus. 7 clerici officijs 7 beneficijs sunt puati. 7 de-
gradati traduntur iudici seculari. vtentes vō hu-
iusmodi literis falsis. fm Panor. in di. c. ad falsa-
rium. si sunt clerici debent priuari beneficijs. si
vō sunt laici: sunt ipso facto excommunicati. Quis
Hosti. teneat ipsos clericos etiam esse excommu-
nicatos ipso facto. qd non placet Panor. cum di-
tex. aperte distinguat inter clericos 7 laicos. 7 in
penis est fienda mitior interpretatio. vt in regula.
in penis. nec debent duplici pena conteri. Circa
tercios. s. circa habentes 7 non resignantes. nec la-
cerantes Panor. vbi supra. dicit qd si eis non vti-
tur nullam excommunicationem incurunt. nisi
sit lata per iudicem cum termino. xx. dierum. put
est. p̄prie casus in. c. dura. in fi. eo. ti. Caplm autez
ad falsarium loquitur quando quis scienter vti-
tur literis falsis. quia tunc est ipso facto excommu-
nicatus. limita vt paus nec tunc expectat lapsus.
xx. diez.

An autem ista excommunicatio sit papalis. Ar-
chi. flo. dicit qd communiter dicit qd falsantes lite-
ras papales. per se vel per alium sunt excommu-
nicati excommunicatione papali. p di. c. dura. in
fi. tamen vt dicit Panor. illud. c. dura. non loquit
de falsante nec vtente sed de habete. tamen que-
quid sit ista excommunicatio hodie est papalis q̄
ad falsantes per p̄cessum curie. quo vō ad vten-
tes. ex quo tex. in. c. ad falsarium sibi non refer-
uat absolutionem erit ep̄p̄alis. quo vō ad habetes
7c. si secuta est snia p̄ iudicem. cū termino. xx. diez
7c. nō poterunt absolui. nisi in articulo mortis. et
sic loquit. d. c. dura. in fi.

Sunt alij casus papales preter predictos. In
sexto habentur duo. Primus est de insecutoribus
cardinalium: qui incurunt multas 7 graues pe-
nas. vt in. c. felix. de pe. Et inter alias penas est.
qd eorum bona sunt confiscata ipso iure: 7 perpe-
tuo infames. Et archi. ibi dicit qd q̄tum ad infamiam
7 bonorum confiscationem effectualem. c.

penam corporalem infligendam. necessaria est saltem sententia generalis. vt scilicet pronuncietur eum criminofum esse crimine lese maiestatis. als quis dominium bonorum suorum ipso iure; vel ipso facto etiam prius amittat: a die commissi criminis. non tamen ei auferuntur. nec fiet executio ablatiōis bonorum vel alteri? pene. nisi post snia saltem generalem. Nec archi. idem dic in crimine lese maiestatis diuine. scilicet in crimine heresis. ppter quod bona hereticorum sunt ipso iure confiscata. vt in. c. cum scdm. de here. li. vj. iuncta glo. tamen executio vel bonorum occupatio non potest fieri per dominos temporales. nisi sententia super eodem crimine per iudicem ecclesiasticum fuerit pmulgata. vt in dicto. c. cu scdm. Et si hoc in crimine lese maiestatis diuine. multo magis dicta sententia generalis requiretur in crimine lese maiestatis humane. et in alijs inferioribus delictis. Sunt enim communiter in ciuitatibus yralie decreta principum. q. pmissentis homicidium publice vel occulte: bona sint ipso iure confiscata. de quo sepins fui interrogat. an talis cum bona conscientia possit retinere bona sua. presertim quando homicidium est occultum. Et per predicta patet q. sic. donec sequatur sententia saltem generalis. Idem tenet dir. li. iij. ti. ix. vbi querit a quo tempore ista bona damnatorum. ppter heresim vel huiusmodi pertineant ad fiscum. et dicit q. a die commissi criminis. L. de here. l. iij. ff. de dona. donationes. §. perfecte. extra d. here. c. statutum. §. j. li. vj. Et ideo donatio siue alienatio facta per hereticum ante damnationem non tenet. neq. emancipatio filiorum. quia eo ipso q. hereticus est. filij delinunt esse in potestate patris. licet tunc non appareat eum esse hereticum. extra de here. quicumq. §. si. li. vj. et ex quo consecuta est condemnatio effectus huius damnationis trahitur ad diem commissi criminis et alienatio est ei interdicta. L. ad. l. iij. maie. quisquis. §. emancipatio. Et si hereticus alienauit: fiscus vel inquisitores non tenentur restituere precium emptori: quia effectus damnationis retrahitur et. et sicut facta damnatione non possunt bona alienari: sic non possunt ante damnationem a die commissi criminis. ar. L. de do. inter virum et vxor. l. donationes. Et predicta vera. nisi precium vel aliquid loco precij inueniat in bonis heretici. ar. ff. so. ma. l. si cum dotem. §. vltimo. et. l. se. Et intelligas q. non solum reuocabit rem non restituro p. cio emptori qui emit ab heretico. verum etiam nec ei qui emit quantumq. per plures manus transierit. quia non habuit ius vendendi. hec Jo. mo. Arebi. et Jo. an. in. c. cum fm. de here. lib. vj. Idē dir. Excipe tamen casum capituli. ij. de p. scrip. li. vj. vbi habet q. si post mortem hereticorum qui dum viuerent catholici putabant bona ipsorum a catholicis eorum filijs vel nepotibus. aut extraneis quibuscunq. spacio. xl. annorum fuerint bona fide possessa. non esse amplius super hmoi bonis molestādos etiam a romana ecclesia in hoc casu. q. illi quorum bona fuerunt nūc detegant

heretici extitisse. Et nota predicta: quia valde singularia. et faciunt ad multa et ad statuta: que dicunt si quis tale quid fecerit incidat in talē penam ipso facto. et ad constitutiones ordinis. in quibus pluries dicitur q. si prelati: vel fratres faciunt hoc vel hoc sint priuati ipso facto suis officijs: et hmoi. Ex pedit enim q. declaratur per iudicem: anteq. fiat executio. Penor. tamen in. c. nihil de elec. dicit predicta vera quando quis fuit priuatus ipso facto prelatura. vt quia incidit in heresim: sic tamen q. ista priuatio sit occulta. naz tunc valent omnia gesta per eum. Idem quando dubitatur de priuatione. nam ex quo tolerabatur in officio: debent tenere omnia acta interim gesta. vt in. c. nōne. viij. q. iij. sed si suspensio vel priuatio esset notoria. vel inhibitio superioris precessisset. tunc non teneret gesta. vt in. c. veritatis. de do. et contu. vide d. hoc j. Confessio tercio in fi. Et predicta faciunt q. si tabellio per sententiam legis est priuatus tabellionatu. et non sit declaratum p. sententiam hominis. sp. valebunt ipsi? instrumenta. donec declaret. ita notat glo. in. §. pe. in aut. de tabel.

¶ Quid ergo nocet priuari dominio bonorum post q. ante sententiam: saltem generalem non auferuntur sibi? Rñ. archi. in dicto. c. felicitis. dicit q. propter fructus medij temporis qui fisco debent restitui: et ita notatur p. glo. in auten. de inces. nup. §. j.

¶ Quero quid de dote vxoris heretici. nunquid debeat confiscari? Rñ. Directoria. vbi supra q. non nisi scienter contraxerit cum tali. extra de here. decreuit. li. vj. quia tunc contrahere non debet. xx. viij. q. j. caue. et. c. non oportet. licet teneat matrimonium. vnde cum talis vxor fecerit scienter contractum qui non sumpsit initium ab origine contractus: dignum est vt puniatur. quia initium ipsius contractus est inspiciendum. de elec. dudum. cl. p. mo. et per hoc videtur heretico fauere. sed quando ignoranter contraxit. non fuit in culpa. ideo puniri non debet. de cle. ex. apostolice. fm. Jo. mo. et archi.

¶ Querit Jo. an. in. c. q. de vsu. libro. vj. de notabili. q. Quid si quis damnetur. et postea in testamento vel codicillo aliqua reliquit pro anima sua ad pias causas. et postea die tertia decapitatur. an predicta legata debeantur? hanc. q. disputauit Jo. de montemer. et pro affirmatiua parte allegauit fauores et p. uilegia talium legatorum. que patent de testa. cum ees. et. c. relatum. et allegauit multa iura ciuilia. Sed pro parte negatiua arguitur. quia lata sententia perueniunt bona ad agnatas et fiscum. L. de bo. dam. auten. bona. ergo dispositio de illis facta est ab illo qui non potuit. et sic pro non dato habet.

¶ Secundus est de illis. qui occasione sententie excommunicationis late: suspensionis. vel indicti dant licentiam quando illos et. vt in. c. q. cum q. d. sen. ex. Pro declaratiōe h. excoicatos sciēdū q. hec excoimunicatio h. sex casus. Primus est q. cum q. p. eo q. in reges: principes. barones. nobiles. bali-

Abolutio. j.

nos. vel quoslibet ministros eorum: aut quoscunq; alios excommunicatos suspensionis. sine interdicti sententia fuerit. promulgata. licentia alicui de derint occidendi. capiendū alicui in personis aut bonis suis. vel suorum grauari eos qui tales sententias prulerunt. et hic est primus. Sequitur. seu quorum sunt occasione. plate. et hic est secundus. Sequitur. vel easdem sententias obseruantes. et hic est tertius. Sequitur. seu taliter excommunicatis communicare nolentes. nisi licentiam ipsarum re integra. Quocauerint: vel si ad bonorum captione occasione ipsius licentie sit processum. nisi bona ipsa fuerint. j. viij. dierum spacium restituta: aut satisfactio pro ipsis impensa: eo ipso sententiam excommunicatois incurrant. et est quartus. Sequitur. eadem quoque sententia sunt innodati omnes qui ausi fuerint predicta licentia data. vii. et est quintus. Sequitur. vel aliquid promissorum ad que promittenda dari licentia prohibemus alicui promittere suo motu. et est sextus. Sequitur. qui autem in eadem sententia permanserint duorum mensium spacio. extunc ab ea non possunt nisi per sedem aplicam abolutionis beneficium obtinere. hec ibi. Glo. in ver. quicumque. dicit etiam epi. Nec ob. de sen. ex. quia periculosum. li. vi. q. non loquitur in sententijs excommunicationis. Glo. in ver. suorum. dicit. i. sanguineorum vel familiarium. Et sic nota casum in quo peccatis et mandans peccati laicum. est excommunicatus. Glo. in ver. grauari. dicit. puta. ne quis emat ab eis. vel eis vendat. vel his similia. Glo. in ver. re integra. dicit quod hoc habet locum in iniuria personali. i. antequam ad occidendum. vel capiendum vel alicui grauandum easdem personas in aliquo fuerit processum. unde videtur quod si re integra fiat reuocatio talis licentie vel mandati. quod fortius est. locum non habet dicta constitutio. Si autem ad aliquem actum sit processum pro eum cui licentia est processa. statim licentia dantes: sunt ligati. hoc totum intellige in iniuria personali. Et ideo non obstat quod dicit ibi. nisi bona ipsa etc. quia grauior est offensa persone quam rerum. de qua offensa loquitur litera primo. quo casu ipso facto statim ligatur. Ista autem sequens loquitur in offensione rerum. ad quorum restitutionem terminus viij. dierum prefigitur. Et sic nota ex predictis quod non solum sunt excommunicati dantes licentia et etiam ea utentes immo plus si motu proprio hoc facerent preter omnem licentiam vel mandatum. nisi re integra etc.

Vtem quicumque corpus alicuius defuncti incidere vel decoqueret. pro ossibus transferendis. hoc habet in quadam extrauaganti. Bonifacii. viij. que incipit. Detestande. Et hoc intellige si talis moriatur ubi viget cultus diuinus. alicui secus si moreretur in terris infidelium. ut patet in di. extrauaganti. nec etiam debet extendi ad alios casus. ut patet ibi. Et ideo si quis non causa transferendi ad alias partes: sed ex odio vel vindicta quis exentaret. decoqueret. et huiusmodi. ac etiam comederet de carnibus defuncti ut faciunt aliquando partiales. non esset excommunicatus. quia ista constitutio est penalis. et ideo non extendenda ultra terminos apostolicos.

In clem. sunt quinque. Primus est si inquisitores hereticorum. odio. gratia. vel amore vel lucro. contra iustitiam et conscientiam omiserint contra quempiam peccare. vel ipsam heresim alicui imponeret aut imponeret quod impediatur officium suum. de hereticis multorum.

Quero: quid si inquisitores omittunt timore. vel propter euitandum scandalum? Rñ. glo. quod non est locus huic pene.

Quero: quia hic dicitur quod non possunt absolui preterquam a romano pontifice. quid intelligit nomine romani pontificis? Soluit Ray. quod intelligit de persona: non de dignitate. de hoc per Archidia. in. c. si gratiose. de rescrip. li. vi. poterunt ergo absolui a papa viuentis eo. vel ab alio cui promiserit. et non a collegio cardinalium sede vacante. de electio. vbi. S. ijdem quoque. li. vi. et de. ne romani. eo. ti. licet secus in alio collegio. de ma. et obedi. c. vno. lib. vi. hec zab.

Quero: quid si hereticus sit omnino occultus: an sit excommunicatus? Rñ. De. de palu. in. iij. dicit quod pro solo actu interiori quo tamen solo homo est perfectus hereticus incurrit excommunicationem. Sed si aliquo actu exteriori manifestat delictum suum quantum ad occultum: tunc incurrit. Idem videtur tenere Do. Sed glo. singularis promuniter approbata. in. d. de multorum. In d. eo ipso incurrit dicit. hic parz apte. quod constitutio ecclesie militantis ligat crimen omnino occultum ad penam suspensionis et excommunicationis. et inducit ad hoc multa iura: et subdit. ex his videtur indubitatim. quod archidia. pro dubio et disputationi relinquebat an hereticus omnino occultus sit excommunicatus. Io. tenet quod sic. xxij. q. j. in summa. hoc placet etiam Bos. et Ray. in summa. Et exinde inducit multa iura que videtur facere dñum dist. xxij. erubescant impij. Tandem glo. concludit sic. de plano fateamur. quod constitutio militantis ecclesie ligat omnino occultum. non tamen notatim de illis iudicat tribunal ecclesie. imo ipsa ecclesia in quantum pro hominem iudicat hominem notatim. et in quantum est collectio fidelium. ligatos sic occultos hanc pro solutus. d. sen. ex. a nobis. el. ij. et sic loquitur dñus hanc opi. etiam tenet panor. et ar. f. videtur adherere huic opi. dimissa opinione De.

Quero in eo quod dicitur de impediendo inquisitorum quod si aliquis offendat aliquem de familia inquisitorum vel epi qui ibi erat ad capiendum hereticum. Sol. math. quod si offendat non alicui impediendi officium vel iuuandi hereticum. sed propter iniurias quas habet cum eo. vel ob aliam causam. non potest dici quod impediatur officium. poterit tamen pro eum peccari tanquam perturbator officij finem ea que non. Anno. i. c. j. d. offi. del. hec zab. Nota tamen quod epi et superiores prelati non sunt excommunicati. si obtentu comodi omittunt peccare contra hereticum: aut gratia etc. sed sunt suspensi per triennium. Inquisitores autem inferioris dignitatis sunt excommunicati.

Secundus est de religiosis qui absque licentia spali apostolice sacerdotis solentur eucharistia. aut ministrarent sacramenta eucharistie vel extreme unctionis. de puil. religiosi.

¶ Primo quero: quid dicatur solemnizare matrimonia? *Rñ. zab. fm zēzi. q. in v. solemnizare p̄hendit omnis solēntas que obfuaē iuxta ritum regionis. de sp̄o. c. j. siue fiat benedictio solēntis siue dicat sp̄alis missa p̄ p̄bentibz.*

¶ Secūdo quero: an hec demē. habeat locum in religioso p̄fecto ecclesie parochiali. quo ad non suos parochianos. *Glō. remittit se ad no. d. deci. de. j. vbi dicit q. sic. qd̄ etiaz tenet Dau.*

¶ Tercio quero: an habeat locum hec de. in quibuscunq; religiosis? *Zab. fm Land. soluit q. sic. dūmodo sit religionis approbate. Idem lap. al̄s non. quia cum ista constitutio sit penalis est. stricte intelligenda.*

¶ Quarto quero: qd̄ in nouicio religioso. *Lap. tenet q. sit excoicatus? ar. d. sen. ex. religioso. li. vi. naz tpe nouiciatus gaudet p̄uilegio canonis. siq; suadente r̄. Et sic d̄z sentire onus.*

¶ Quinto quero: quid si religiosus ministrat eucharistiam religioso alterius religionis. aut sine licentia r̄. an sit excoicatus? *dico q. nō. quia ter. facit mentōem de laicis r̄ clericis. Appellatōe autem clericorum in materia odiosa r̄ stricta: vt in casu n̄ro. non veniunt religiosi. vt notat panor. in Rubrica de vi. r̄ ho. de. vbi fortius dicit. In stricta significatōe seu materia odiosa. appellatōe clericorum non p̄bendi ep̄os. vt in. c. quia periculosum. de sen. ex. li. vi. Et idem dicit in alijs clericis existentibz in dignitate. vt in canonicis ecclesiarū cathedralium: ratio quia eis est qualitas sup̄ alios: que nō reperitur in simplicibz. vide ad hoc rex. qui facit ad multa in. c. statutum. de elec. li. vi. Jo. an. etiaz dicit q. appellatōe ecclesiarū parochialium. non veniunt ecclesie parochiales collegiate in materia stricta. quia habent qualitatem collegij supra curam. Idem est dicendum. q. appellatōe monachoz fm panor. in. c. si. de sy. nō venit abbas. licet abbas sit monachus. quia abbas habet qualitatem supra alios mōachos. Idem in rectore scholarium. r̄ facit hoc dictum generaliter ad statutum qd̄ punit scholarem deserentem arma vel aliud facientem. vt nō comprehendat eius rectorē. licet sit scholaris. Secus in materia fauorabili. r̄ hec nota. quia faciūt ad multa. De hoc vide j. clericus p̄mo.*

¶ Sexto quero: an hoc verbum religiosi. p̄bent dat moniales. *Land. dicit q. non. quia ea de quibus hic p̄cernūt virile officium. Et sic: ex de. maxime cum sit penalis non debet ad mulieres extendi. zen. etiam dicit q. hec p̄stitutio locum habet in feminis. cum in eis videat̄ similis vel par ratio: nam r̄ ipse plus peccant in his q̄ masculi. quia se immiscent nō conuenientibus suo serui. tum etiam quia masculinum a lege. platum etiam in penalis. femininum comprehendit. xvij. q. iij. si quis suadente. Nūmum tenet De. de anch. Idēz dicitur in laicis hec sacramenta ministrantibus: q. non sunt excoicatus. quia tales nō dicuntur ministrare: sed abuti. de p̄uetu. quanto. Idēz infert. q. religiosi conuersi ministrantes sacra. for*

te non incidunt in hanc penam. ex quo nō habent ordinem. Sed fm zab. opinio zen. tam in monialibus: q̄ conuersis. videtur verior. quia negari non potest. quin dicti p̄uersi dicantur religiosi. nec ob. verbum. ministrare. in litera. quia etiam religiosi de quibus hic habentes ordinem exhibentes huiusmodi sacramenta sine licentia r̄. dicuntur abuti. quia faciunt contra p̄hibitionem summi p̄rificis. r̄ illud verbum ministrare. accipit fm̄ communem vsum loquendi. s. p̄ exhibere. vel dare. quia al̄s delubrio eēt hec de. si solum comprehenderet sacerdotes vel dyacones religiosos. quibus dumtaxat p̄ceditur administrare posse sacramentum eucharistie. Et facilius intentio frustrat̄ legislatoris. q. p̄ moniales r̄ religiosos subdyaconos r̄ inferioris gradus possent administrari h̄mōi sacramenta.

¶ Septimo quero an locū habeat hec de. in omnibus religiosis. tam exemptis q̄ non exemptis. *De. de stagno. vt dicit zab. refert quendam cardinalem tenuisse q. solum in exemptis locum habz ar. sumpto a Rubrica. que loquitur de p̄uilegiatis. Rubrica autem facit ius. vt supra in p̄benio Sreg. Ipse autem De. tenet contrarium. quia h̄ loquitur generaliter de omnibus religiosis. ar. xix. distū. si romanorum. qd̄ est tutius r̄ in dubio tenendum. Nec ob. ratio sumpta a Rubrica. qz fm̄ glo. in auten. de inef. nup. plerunq; generalior est textus q̄ Rubrica. r̄ econuerso. vide ibi exempla.*

¶ Octauo quero: an credet religiosus parochiano. si dicat se habere licentiam a p̄prio sacerdote? *Rñ. glo. q. sic. quia nemo p̄sumitur esse immemor p̄prie salutis. i. q. vij. sancimus. cōcoz. Land. Dau. r̄ Ste. Et nota fm̄ gl. in. c. significasti. el. ij. de homi. q. cum queritur de anime periculo. r̄ de alicuius conscientia: creditur eius iuramento. nō solum in foro penitentiali. verū etiam fm̄ zab. in foro iudiciali. quando aliter p̄bati non potest de eius conscientia. de testi. p̄sentium. vbi de hoc in glo.*

¶ Nono quero: quid de scholaribz. mercenarijs r̄ huiusmodi? *Rñ. glo. q. sufficit licentia p̄sbyteroz: in quorum parochijs habitant. nisi accesserint causa recreationis. vel ob aliam eāz temporalē statim reuersuri ad p̄pnam parochiam. quia tunc secus.*

¶ Decimo quero. an sufficiat licentia parochialis qui nouidum est p̄sbyter? *Rñ. glo. q. sic. si est l̄time etatis. vt infra annum possit ordinari sacerdos.*

¶ Undecimo quero: an sufficiat licentia vicarij qui gerit curam ordinariam parochie illius ecclesie. r̄ est ab ep̄o constitutus? *Rñ. glo. q. sic. Et q̄ infertur. q. si non habet curam ordinariam: sed est sibi cura ecclesie paruo tempore commissa. q. non potest dare hanc licentiam. nisi in speciali hoc sit sibi commissum. r̄ ob hoc vidi magnum scandalū semel suscitari in q̄dam puincia.*

¶ Absolutio. j.

¶ Duodecimo quero an sufficiat licentia dioce-
san: Rñ. glo. q. sic. quia epus est parochialis ordi-
narius omnium subiectorum sue dioecesis. de do-
na. aplice. et episcopus est presbyter. xv. dif. olim.
et hoc tenent. in o. Pau. videtur velle simpliciter.
q. episcopus et archipresbyter ciuitatis hanc li-
centiam dare possunt. et dicit non absurdum esse.
quia cura eiusdem parochie competit pluribus
in solidum. Pro hoc quod notat Do. de peni. et
remis. omnis. vbi dicit q. papa. episcopus et eius
vicarius sunt immediate sacerdotes. Et per pre-
dicta dicit q. sicut sufficiat licentia episcopi. ita fm
Ste. et eius vicarij spiritualis vel delegati. seu pe-
nitentiarij. quod nota. hic autem militant. maxi-
me cum adsit consuetudo generalis p. vniuersum
orbem. vt petatur dicta licentia: tam ab episcopo
q. ab eius vicario. quam papa scit et tolerat. vt et
amplius tenentes opi. p. am.

¶ Tercio decimo. quero: quid si parochianus di-
cat do. tibi licentiam. vt a quocunq. religioso acci-
pias et. an requiratur specialis specificatio q. possis
recipere a tali fratre minore vel predicatore. Item
quid si parochianus dicat religioso: do. ab. licen-
tiam: vt des eucharistiam. et extremam unctionem
meis subditis. an requiratur specialis specificatio
parochianorum. quibus hec sunt prebenda. Rñ.
glo. q. non ex quo de sacro fit specificatio. et hoc te-
neas.

¶ Quartodecimo quero: quid si p. religiosos ad-
ministratur sacramentum eucharistie in mort. ar-
ticulo. an sit loc. huic pene. Pau. dicit q. sic. Idem
lap. contrarium tenet. Dir. lib. j. quia si absolueret
potest in tali necessitate in illo verbo. q. per peni-
tentiam morientibus non negamus. viaticum et
quod vere penitentibus exhibet. intellige volum?
vt nec ipsum decedentibus denegat. extra de pe.
et re. q. in te. Et est ratio quia facit hoc ex iuris p.
missione. xxvj. q. vj. presbyteri. et bene et utiliter ge-
rit officium alterius. ar. ix. q. ij. Augdunensis. et
hoc credit ar. verum. q. nis quidam dicant q. tñ
de. prijs parochianis intelligitur. quia alienos
absolueret non possunt. vt extra de pe. et re. omnis
Sed dic q. necessitas non habet legem. extra de re.
iu. quod non est. Anno. et Do. hoc tenent in di. c.
omnis. Nec ob. vt credo. de. j. de pñile. que phi-
bet religiosi ne ministrent eucharistie sacramen-
tum. vel absoluant a sententia excommunicationis:
nisi in casibus expñsis a iure. quia hoc ius con-
cedit vt supra dictum est. non tamen liceret vt cre-
do extremam unctionem eis dare in tali necessita-
te. quia hoc nullo iure exprimitur. sed de absolutio-
ne et pñuione tñ. hec dir. et est notabile dictum
fuit auctoritatibus tantor. et famosor. doc. alia
tñ opi. est tutior. et iō practicanda.

¶ Quintodecimo. quero: quid si religiosus igno-
rans penā de qua hic. et als homo sancte vite mi-
nistravit eucharistiam sine licentia presbyteri pa-
rochialis. An incidat in hanc penam? Car. dicit
se consuluisse q. non. per hanc literam in verbo.
presumpserit. quod notat dolum et temeritatem

ministrantis. Item licet ignorantia iuris regula-
riter non excuset. tamen quando ex probabilibus
coniecturis perpenditur q. quis ignorauerit ex-
cusat: fm nota. de constit. c. ij. in. vj. Item sicut
miles armate militie excusat ab ignorantia iur. c. d.
iii. et fac. igno. l. j. ita et hunc possumus excusare. p.
cipue in foro penitenti. in quo credēdū est asse-
renti se ignorasse. sed in foro iudiciali idem etiam
puto. quando ex probabilibus coniecturis liquet
q. non fecit presumptuose. immo aliqua proba-
bili ratione ductus. quia tamen forte aliqui con-
tradicerent in hoc dicentes. q. coipso est presump-
tio q. ipsum q. fecit q. hanc de. tutius est vt petat
absolutio.

¶ Sextodecimo. quero: an suscipientes p. hanc
de. sacramentum eucharistie sint excommunicati
tanq. p.icipantes in crimine? Dic q. non. nam il-
lud de p.icipatione: locū h3 qñ p.icipat post actū
damnatum: nō in ipso actu.

¶ Decimoseptimo. quero in eo quod dicit q. or-
dinarij debent istos excommunicatos. publicare
postq. eis confiterit de excommunicatione: qua-
liter de hoc constabit. Soluit Land. q. vocatis p.
nibus et declaratione super hoc facta. habita sun-
maria informatione. ar. de ap. p. soluit. et fm Do.
snia. et citatio sunt de necessitate.

¶ Nota vlti. ex dictis glo. q. si parochianus con-
fiteretur se dixisse religioso q. habebat licentiam pa-
rochialis presbyteri. non erit p. cedendū q. religio-
sum ad penam de qua hic. quia nō dicit ministras-
se sacramentum in p.emptum parochialis sacerdo-
tis. cum hec de. solum respiciat p.emptum. vt di-
ctum est s. q. xv.

¶ Item excommunicati sunt religiosi qui excom-
municatos a canone absolunt in casibus non cō-
cessis. Et fm zab. ibi in v. a canone. dicit. i. a quo-
cunq. canone a papa promulgato. et ideo si religio-
sus scienter absolueret ab excommunicatione la-
ta per extrauagantes pape incurreret dictam ex-
communicationem. Item fm zen. absolutes ex-
communicatos per statuta legator. sunt excom-
municati. qd non credo verum: ex quo ista consti-
tutio est penalis. non debet extendi et. Item exco-
municati sunt religiosi si absoluerent a sententijs
per statuta p. uincialia. seu synodalia p. mulgans.
Et glo. in ver. sententijs. dicit puto q. omnē sen-
tentiā includit excommunicationis. suspensionis. vt
interdicti cui? necessaria fuerit absolutio. Et hoc
etiam tenet panor. in di. de. q. addit q. appellatōe
snie facta mentione de absolutioe. venit sententia
excommunicationis. suspensionis et interdicti etiaz
in dispōne penali. l3 gnoie snie simpliciter plate
intelligat de diffinitiu. secus cum sit mentio de
absolutioe. vt hic. Et intellige qñ necessaria est ab-
solutio. Item dicit glo. q. hec excommunicatio nō
obtinere. si religiosus absolueret a snia iudicis. etiā
si esset lata a papa. Idem si religiosus absolueret a
peccato. p.pter quod quis incurrit excommunicatio-
nem dñmodo nō absoluat ab excommunicatione:
vel snia et.

Utrum absolvens ab excommunicatione minor contracta ex participatione cum excommunicato maior excommunicatione incurrat hanc excommunicationem? **Rñ.** **L**and. prout recitat Zab. intelligit de excommunicatione maior. non minor per. c. si quem. de senten. ex. Idem lap. licet quidam teneant etiam de minor. hac ratione. qz lex penalís prohibens absolutionem ab excommunicatione. includit etiam absolutionem minoris excommunicationis. p hoc glo. in de. prealle. religiosi. super ver. a canone. Item alia ratione. quia ubi cumqz sit mentio excommunicationis. et materia in qz pferitur est. pportionalis etiam minor excommunicationi: intelligit de vtraqz. vt notat glo. pe. super verbo excommunicationis in. c. presidentes. de here. li. vj. Tene pñam opinionem. qz pñis est. Et argumenta facta non concludunt p di. c. si quem. Item excommunicatus est religiosus. si absolueret a culpa et pena copulative. non ergo si absolueret a culpa vel a pena fm glo. in v. quemcuqz. esset excommunicatus etiam si absolueret religiosum. vel socium. nihil enim excipit qui dicit quécunqz de ma. et ob. solite.

Tertius est de insecutoribz epoz. percutiens epm. capiens. banniens. vel mandans. vel ratificans. loca? consiliari? fautor. et defensor. sunt excommunicati. vt in de. j. de pe. Ciuitas autem que premissa. vel eoz aliquid in epm suum comiserit. interdicto donec satisfecerit subiaceat. Potestas vo consiliarij. baluini. scabini. aduocati. consules rectores et officiales ipsius quocunqz nomine ceñseant. in premissis culpabiles existentes. similiter excommunicationis sententia. a qua: vt premititur: non valeant absolutionis obtinere beneficiu sunt subiecti. hec ibi.

Quid si quis percutiat electum in epm nodum consecratum. qui pontifex. i. eps. pprie non est. an incurrat has penas **Glo.** dicit qz no. Illum tñ qz renúciat loco: no ordini: videt includere.

Quis aut dicat socius. psiliari? fauorem dans et defensor: dic fm glo. hic stricte sumi socium p agente qui aliqd coopat ad actum pussionis. captione. vel banni. et licet in delinquendo sint qñqz plures socij. quoz nullus est pncipalior et tales includunt sub agentibz. de quibz pñis. qñqz tamē vnus est pncipalis. alter coopans. et sic sumit h socius. qd pñis. qz de faciente pñiserat.

Circa psiliarium dic qz hic accipit fraudulentum psilium non nudum. quod nihil addicit ad peccandum. psilium autem prestat. suadendo. rogando. impellendo. instruendo. vtilitatem inde secururam ostendendo. vt notat Inno. in. c. ad audientiam. de homi. De nudo vo psilio hic non p videt. Circa fauorem dantem. sciendum qz est fauor simplex qui nihil addicit ad peccandum. et de tali non videt hic intelligendum. quia lra hic dicit. In his. s. pussionibz. de quibz pñis. pter defensoris huius delinquenti post delictu pter defensoris de quo sequit non incurrit hanc penam. licet in materia hereticoz lati? recipiant fautores.

Circa quartum. s. defensor. glo. dicit. puto qz etiam defensorem post malu punire intendit. Est ergo qdam defensor vel auctorizator delicti. et talis grauius punit qz agens. xj. q. iij. qz pñit. Est alius defensor qz post delictum defendit. puta impediendo. ne delinquens ad manus iudicis veniat puniendus. xxvij. q. j. si custos. vel impediendo ne fiat executio. Et huc etiam intendit includere et pbat in. c. felicitis. de pe. in. vj. Non tñ puto qz is qz tales defendit ne ledat a priuato: nedum. iij. h illo offenso: vel eius psanguineis vindicare volentibz includat hac pena. cum illa sit iniuria. ad qua etiam ppulsandaz a socio quis tenet. de sen. ex. dilecto. li. vj.

Quid aut de illo qui defendit in iudicio patrocinando? **Pau.** hoc psequit per distinctionem. qz. s. aut pcurator: vel aduocatus talem defendit iuste. quia. s. putat eum non culpabilem. et sic non ligat aliqua pena. etiam si postea appareat eum culpabilem ratio. qz in talibz iusta defensio refuatur. de except. cum inter. Aut contra conscientiam et iusticiam defendit. et sic ligatur hac pena. de here. si aduersus et tales defensores appellant.

Quero. quia hic dicitur. si est ciuitas. subiaceat interdicto. donec satisfecerit. nunquid facta satisfactione est abolitum interdictum sine alia relaxatione? **Rñ.** **J**o. de lig. fm **L**and. qz non. imo necessaria est superioris sententia que relaxet. xxvj. q. vj. presbyter. Secus si vsqz ad certuz tempus. vel in odum fuit factum interdictu. quia tunc lapsa tempore. vel modo cessante: cessat interdictu de spon. c. non est. Ratio diuersitatis est. quia pmo casu potest duditari. an plene sit satisfactum sed in alijs secus. de hoc extra de eta. et quali. cum bone.

Quero: quando dicat ciuitas delinquere in episcopum: vt subiaceat interdicto? **Rñ.** panoz. concludendo dicta **Bar.** in. l. aut facta. ff. de pe. et aliorum doct. dicit qz comunis et vera pñisio est. vt tunc attribuat vniuersitati qñ fuit prius deliberatum in ipsa vniuersitate pulsata campana. et alijs requisitis ad congregationem vniuersitatis. vnde si omnes homines ciuitatis certum delictu committerent: et insurgerent. non diceret factuz p vniuersitatem h p singulos de vniuersitate. Etiam qd plus est: si faceret pulsari campana. et leuarent vexillum vniuersitatis. naz potius sunt incitatores singulor. oportet ergo qz prius fiat deliberatio in vniuersitate et. hec panoz. in. c. dilectus. el secundo. de sy. Et de hac materia vide eum ibi diffuse.

Quero. qz dicit in di. de. j. qz isti inhabilitant ad beneficia obtinenda. Quid de obtentis? **Glo.** soluit qz illa non pdunt.

Quero an isti possint beneficia que hnt cu alijs pmutare? **Glo.** soluit qz non. Idem **Pau.** et zen. qz dicunt beneficia nouiter acquirere.

Quero: an saltem possint ista beneficia iam acquisita augere? **Dic fm Semi.** in ca. cum ex eo. de ex. pre. libro. vj. qz sic. quia prohibitus acqui-

Absolutio. j.

rere nonum ius in re. non dicit venire contra prohibitionem. licet augmentet pustinus ius ante que litu. vt est casus in. c. si. scdo. Rñ. de pcel. p. li. vi. Sic est in. pposito. augmetant enim isti pmius ius. et sic dz iudicari illud additamentu nature prioris iuris. Et p predicta ptz quid dicendū de augmentibz gabellas. an dicant noua pedagia facere. de quo. j. excomunicacione. xliij.

¶ Quartus est de clericis seu religiosis inducentibus ad vouendū vel iurandū: vel fide interposita seu als. pmittendum. de eligendo apud eos sepulturam. vel vt iam electam vlti? nō imutent. et talia facientes incurrūt excomunicatōz ipso facto: a qua ab alio qz a sede aplica pterqz in mortis articulo nullaten? sunt absoluedi. extra de pe. cupientes. in. de. Et nota qz bec pstitutio hī de sepul. c. j. li. vi. vbi etiam dī qz bi qui sic elegerint: nec apud sic electas ecclesias. vlatenus sepeliant: nec alibi. s; sepeliāt omnino apud illas ecclesias apud qz sepeliendi de iure fuissent: si als sepultura non electa forsitan decessissent. Si vō iudem religiosi vel clerici pdictos in suis ecclesijs vel cimiterijs presumpserint sepelire. ad restitutōz tam sepulcorū coporum si petant: qz etiaz omniū que occasione sepulture illoz puenierint quolibet ad eosdem infra decennium integraliter faciendam ipsos obligatos esse censent. qz nisi fecerint. ecclesie ipse apud quas sepulti fuerint. necnō et cimiteria eardem extunc eo ipso sint et tamdiu maneat ecclesiastico supposito interdicto. donec ab eis facta fuerit restitutio plenaria omnium pdictoz. bec ibi. Nota tñ qz ex hoc non tollit quin aliqs. pno motu. possit vouere vel iurare in aliquo loco eligere sepulturaz. et qz si fecerit debeat obfuarī. dñimodo nō inducat ad hoc p pdictos et modis pdictis.

¶ Quid si clericus vel religiosus p silio vel suasionē inducat aliquem ad eligendū sepulturaz in ecclesia sua: non tñ ad vouendū. rē. An talis inducēs incidat in canonem. Rñ. qz non.

¶ Quid si qz inducat ad vouendū. rē. d. eligendo nō apud ecclesiam suam. l. inducentis? Rñ. De. d. an. fm. Jo. an. qz non ligat hac pstitutione.

¶ Quid autē si clericus vel religiosus induxit aliquem ad vouendum rē. tñ non est secut? effectus Rñ. zab. in. d. de. j. dicit qz ex sola inductione non est excoicatus. nisi inductio habuerit effectum. vt qz inductus fecit illud ad qd fuit induct? vba em dñt intelligi cū effectu maxime hoc casu quo agit de spūali pena.

¶ Quero quare ex delicto vnus forte minimi de ecclesia ppter iuramentū vel pmissionem quā sibi fecit fieri. tota ecclesia damnū patiat. vt sit in dicta cū cimiterio? Rñ. De. de ancha. qz reliqz de ecclesia hanc penaz in dicti incurrunt poti? ex seqnti eoz delicto. nō restituēdo male accepta qz ex facto alicui? de collegio hoc inducent? pceperūt. qz si totuz collegiū dicat delinquere si retinent rem inuasam ab vno de collegio.

¶ Quero: dicit in. d. c. j. qz si qz fecerit sibi pmitti de eligendo apud illum sepulturam. qz talī pmis-

sione non ob. debet ille sepeliri apud illam ecclesiam apud quā de iure sepeliri debuisset. Quid g. si ipsa est illa cui? cleric? sic deliqz: faciēdo sibi iurare rē. Rñ. Jo. an. qz ista qd est indubitata. qz ista pstitutio emanauit in fauorē ecclesie cui sepultura debet. et in ipsi? penam i etoz qri non dz. de reg. iu. qd ob graz. li. vi. Item licet peccet auferendo libertatem eligendi sepulturam. tñ certat de debito retinēdo nō est g. hūda illa rō de tali: que hī de illo qz certat de lucro captando. l. fi. c. de codi. f. de. pe. de an.

¶ Quid si illa ecclesia. apud quam debebat sepeliri de iure erat in dicta cū ei? cimiterio? Rñ. archi. illum sepeliendū in ecclesia cathedrali. que etiam si esset in dicta. fuabit ordo capituli vbi cū. xij. q. ij. vbi dī. qz vbi cūqz sepeliat. Nota tñ p declaratione. d. capituli pmi qz qz illicite sepeliūt tenēt ad restitutōz copoz. Et hoc si petant. Ad restitutōz autē alioz: que occasione sepulture pceperunt. j. x. dies. etiam si nō petāt. vt dicit glo. in vbo decennium. Et rō est. fm. De. d. an. qz sp. qz male accipit est in mora sicut fur.

¶ Quero ista que debebant restitui huic ecclesie in qua debebat sepeliri si in dicta non fuisset. possit non ibi. s; in cathedrali. vel alibi sepeli. vtz debebunt ista huic ecclesie ad quam funus transfertur.

Eadem est questio de canonica portioe debita ecclesie parochiali. an eaz perdat si deprehendit in dicta tempe sepulture. Possit dici in pmo casu. qz postqz cathedralis ecclesia vel alia subrogat loco interdicte. debet intelligi subrogata cum omnibus qualitatibz. et cum honore et onere. onus enim comitat emolumentum in tali casu. l. alumne. S. scia. de admē. le. Trez posset dici. qz si sine eius delicto esset ecclesia interdicta non esset prinanda comodis psuet? ar. l. ab administratōne. c. de lega.

¶ Idem dic si non potuit sepeliri apud ecclesiam apud quam elegit sepulturam. ppter casum ptingentem in psona mortui. puta quia decessit in capis. nec reperit. vel est bannitus. ppter em ista ecclesia non est prinanda legatis sibi factis gratia sepulture. vt no. vt in. c. in nra. de sepul. Si qz autem post electam sepulturam et legatum ecclesie factum mutasset animum. eligendo sepulturam alibi. videt legatum ademptum et translatum ad illā in qua voluit vltimo sepeliri. ar. d. S. scia. bec De. de an. De hoc vide. j. sepultura. iij. Quintus est de his qui cogunt celebrari in loco interdicto rē. vt in. de. grauis. de sen. ex. Et bec excomunicatio habet quatuor casus. Pm? est. domini temporales etiam si sint episcopi. vel ecclesiaz prelati qui cogunt quolibet aliquos in loco interdicto celebrare diuina. vel qui p pcones ad officia eadem audiēda. aliquos excomunicacionis presertim vel interdicti ligatos iententia euocare. et est scōs. Seu qui ne excomunicati publice. aut interdicti d ecclesijs dū in ipsis missaz agunt solēnia a celebrantibz moniti. exeat. phibere. et est terci?. Nec non excomunicatos publice. et interdictos qui in ipsis ecclesijs nominatim a celebrantibz vt exeat moniti remanere presumpserint. et est quartus.

omnes isti sunt excoicati excoicatione papali.

¶ Quero qd si isti dñi p̄cipiunt nō subiectis. Soluit Pau. q nō est locus huic pene. Nota etiā fm zab. q celebrantes dñt instare vt excoicati: et interditi de ecclia exeant. q̄tum tñ ad hanc de. dicit Pau. idem si celebrantes nō instent. Vult dicere q est loc' pene. eo ipso q isti p̄cipiūt q non exeant etiā si celebrantes nō instent q exeant. p hoc lra ibi. instantib; etiā. q̄ dicitio. etiā. est implicatiua. Nota etiā glo. in v. quolibet. i. oēm modū p̄pulsionis realē. psonalē. directum et indirectū p̄p̄bēdit. vt si res ipsoꝝ occupant p̄ sanguinos grauāt in psonis vel reb;.

¶ Quid aut si isti vocant secrete p̄ nūcium. an incurrant hanc penam? Pau. dicit q non. h̄cū vocant campanaz pullatōe aut voce p̄conia. Idem zen. dicit tñ. q hoc qd dicit hic de voce p̄conis. p̄cedit etiā: si voce tube. vel cornu. vel simili: cum sit eadem ratio.

¶ Quero: an hoc qd hic dī de interdicto: locū habeat in cessatione a diuinis? Sic fm zab. q in eo casu q̄ cessatio h̄z vim. infdicti. idēz in ea q̄ in infdicto. hoc aut est q̄n cessatio est generalis: non aut sp̄alis. que solū obfuaat in eccl'is: in q̄bo est. vtz in de. j. de sen. ex. s. in cessationib;.

¶ Quero in eo q̄ isti p̄pellebant p̄rios infdictos audire diuina in loco infdicto. qd si p̄pellerent audire in loco non infdicto? Soluit Pau. q non h̄z locum hęc pena. Secus si in loco interdicto p̄pellerent non interdictos.

¶ Sextus de illis q̄ ferz. equos. arma. et ad impugnantes xp̄ianos necessaria deferūt vel transmittunt. seu galeas. aut naues vendūt. vel in piraticis. saracenoꝝ nanib; gubernatoꝝ exercent vel impendūt p̄silū vel auxiliū in disp̄diū terre sancte extra de iudeis. Ita q̄rundaz. et c. ad liberandam.

¶ Pro declaratōe h̄ excoicatōz p̄mo q̄ro: an liceat tpe guerre deferre merces p̄bitas ad fr̄as infidelū? Rñ. Panoz. in. c. significauit. de iudeis cōcludit. q tpe guerre nō est licitū deferre aliq̄s merces etiā nō p̄bitas. Inno. tñ et Do. in. d. c. significauit. tenet q̄ p̄ redemptōis articulo licitū est deferre merces p̄bitas. ar. l. sancim'. l. d. sa. san. ec. et in. c. j. de pig. nam vasa que p̄hibent alio tpe vendi: distrabi p̄nt p̄ redimēdis captiuis. xij. q. ij. auz. Jo. an. p̄cludit. q̄ ante factū est sc̄nda opinio glo. q̄ tenet p̄rium. nam si infideles p̄penderent q̄ p̄ redemptōe possent p̄seq̄ merces p̄bitas nō vellent aliud p̄ redemptōe. Item volenti fraudem p̄mittere patum esset velamē. q̄ sp̄ diceret se fecisse p̄ redimēdis captiuis. S; post factum p̄sulentū eēt fm opinionē Inno. et Do. vt sic necessitas redimēdi captiuos eos excuset. Sed Panoz. indistincte tenet opinionem glo. s. q̄ tales merces p̄bitas non sit licitum deferre: etiā p̄ redemptione. nec excusaret deferens etiā ex p̄ facto. q̄ cum ex illis armis veniant postea impugnandi xp̄iani: non d̄z impēdi subsidium ad malum p̄mittendū. p̄pter bonū qd inde seq̄t. Et hoc putat Panoz. p̄cedere durante guerra. h̄ tpe pa-

cis p̄cedat opinio Jo. an. Item nota secundum Panoz. ibi q̄ dispositio p̄cernēs tempus guerre. videt etiā cōcernere tempus treuge. quia p̄ treugam guerra non est extincta. et hoc verum etiā in penalib;.

¶ Secundo quero: an tpe pacis sit licitum deferre h̄mōi p̄bita? Rñ. Panoz. in. c. q̄ olim. de iudicis. dicit q̄ semp̄ stat p̄bitio bellationis p̄bitio: etiā tpe pacis: licet aliud senserit glo. in. d. c. significauit. nam possent facere pacem infideles fraudulenter. vt sic valeant fulciri h̄mōi armis. et ista opinio benignior est ante factum. h̄ post factū forsitan possent excusari a pena. q̄ illud. c. ita quōrundam. dicit q̄ deferrebant ad impugnandum xp̄ianos et. hęc Panoz. Et licet predicta possint esse vera de iure p̄muni. tñ secus videt dicendum hodie p̄ extrauagantem Bonifacij que incipit. Olim. vbi expresse h̄. q̄ nullo vnq̄ tpe licet deferre merces p̄bitas in alexandriam. vel alia loca saracenoꝝ terre egypti. vel ad terras soldano subiectas. Et sic ad p̄dictas terras: nec tpe pacis. nec treuge licebit h̄mōi p̄bita deferre. nec etiā p̄ redemptione captiuoꝝ. de alijs autē terris posset sustentari opinio p̄cedens.

¶ Quid aut dicendum de deferentib; merces nō p̄bitas. Sic fm panoz. in. d. c. q̄ olim. q̄ tempē guerre exiit inter xp̄ianos et infideles: nō solum iminet excoicatio deferentib; merces p̄bitas. vt dictum est. h̄ etiā in q̄buscunq; mercib;. et habētib; cum eis p̄mercium. et impendentib; p̄silia seu auxilia. vel subsidia. non solum realiter: h̄ cum ingenio. Et licet Do. dicat hoc periculosum. et q̄ egeret declaratione. tamen Inno. et Sof. et multi alij tenent simpliciter q̄ existente guerra durat p̄bitio generaliter. sed guerra cessante non duret canon late sententie. nisi in mercib; p̄bitis. qd est valde notandum. Et facit q̄ si turcus vel huiusmodi cessarent a guerra. fortius si pacem cum xp̄ianis facerent. sicut fecit turcus cum venet; et rege neapolitano secure posset deferri merces nō p̄bita ad terras illius. Idem dic de alijs dominis infidelibus. qui nullam guerraꝝ habent cum christianis.

¶ Quid aut si q̄s deferat merces non p̄bitas tpe guerre ad terras infidelum. an talis incurrat excoicationem papalem vel ep̄alem: dic q̄ talis p̄t esse excoicat' tripliciter. s. p̄ ius p̄mune. aut p̄ extranagātes. aut p̄ processum curie. P̄mo mō tales sunt excoicati ep̄ali excoicatione. etiā deferendo merces p̄bitas. vtz p. d. c. Ita. c. significauit. c. qd olim. et c. ad liberandam. sc̄do casu. s. p̄ extranagantes. dic q̄ deferentes tam p̄bita q̄ nō p̄bita in alexandriā vel ad terras soldano subiectas. seu ad fr̄as egypti tpe guerre sunt excoicati excoicatōe papali. Tercio casu. s. p̄ processu curie. dic de ferētes nō p̄bita q̄cūq; tpe nullā excoicatōz incurrit. q̄ solū loq̄t de p̄bitis. vtz i. p̄cessu Pau. ij. vbi sic dī. Item excoicam' oēs illos q̄ eq̄s. ferrum. arma. lignamina. et alia p̄bita deferunt saracenis. et alijs xp̄i nois inimicis.

in ecclia
ad si ipia
urare et
ista p̄tina
ura dicit.
an. ep̄ ob
liberatem
no remissio
illo q̄ curat
des p̄. de an.
vbat sepeli
R. arbi.
que tam si
cūq; nū. q.
p̄ declar
or t̄mō ad
f̄r̄atūz
verunt. j. r.
r̄bo decen
tale accipit

in ecclia in
auct. post q̄
lā. vtz debe
s. transierunt.
mōe debita re
p̄bendit in
a in p̄mo ca
sūbz. q̄ lo
t cum omni
c. onus cū
alium. s.
sine eius de
mandatō.
l. de lega.
eccliam a
calum p̄m
cessit in cā
er cū ista ec
cis gr̄a se
l. h̄is an
tum ecclia fa
ep̄ularam v
amstatum ad
d. s. l̄az. bee
q̄. Quibus
p̄ interdicto
ep̄o manica
nemini tem
cliaz. p̄lati
interdicto ce
fficia eadem
is p̄ferunt
re. et est sc̄d
ut interdicti
olēnia a cele
st̄ terra? H̄c
dictos qui
n̄b; vt exco
est quarta

Absolutio. I.

Quero: quid si ferrum et alia huiusmodi sint delata non intentione ut impugnent christianos? **R**esponsum. an. de butri. in d. c. ita. quod sufficit quod portent. licet non hac intentione ut impugnent christianos. sed sufficit quod impugnantur. Idem Jo. an. Idem panos. dicens. exponere ergo ibi textum. ad impugnandum christianos. id est ex quibus possunt impugnantur christiani.

Quero: quid de his qui exercent gubernationes in piraticis navibus saracenorum: non contra christianos: sed alios infideles? **R**esponsum. an. de bu. in d. c. ad liberandam. fm aliquos. qui sunt excommunicati. quod docet eos in piratica arte. qua poterunt postea christianos impugnare. licet hoc non placeat Inno.

Quid autem pertinet ad appellationem phibitorum? **R**esponsum. si bene considerentur predicta tria. scilicet iura communia. extraneitates: et peccatus curie. facientia mentionem de huiusmodi phibitis tamen. quatuor inveniuntur expresse prohibita. scilicet ferrum. arma. equi. et lignamina.

Quid autem pertinet ad appellationem armorum. Vide textum. l. ij. c. que res expor. non de. ubi enumerantur lorice. scuta. arcus. sagitte. spate. gladii. Item tela. Item cludit textus. ibi. quod nihil penitus ferri facti vel infecti hoc est vene ferri transmitti debet ad infideles. Item glo. in di. c. ita. dicit quod appellationem armorum. veniunt fustes et lapides. puta. si deferrent lapides machinis imponendos.

Quero: an appellationem armorum veniat gladius ad incidendum panem? **R**esponsum. panos. in c. clerici. d. vi. et hoc. dicit quod non. ut per textum. illum. ubi dicitur quod clerici arma portantes debent excommunicari. et sic peccant mortaliter. et tamen eis non est phibitum deferre cultellos ad incidendum panem.

An autem appellationem phibitorum veniant stippa canapis. pax. fila. et clavi minuti qui vulgariter dicuntur brochete? **R**esponsum. olim per quandam extraneitatem Gregorius dicit quod predicta non pertinebantur appellationem phibitorum. Et ideo cludebat quod si predicta deferbantur ad impugnandum christianos. vel in dispendium terre sancte. erant excommunicati per di. c. ita. vel. c. ad liberandam: aliter non. Et licet dicta extraneitas sit reuocata per phemius sexti. tamen forte hodie etiam idem dicendum esset. necnon in quibusdam casibus qui sequuntur.

Quodrum sint excommunicati. qui portant arma. gladios vel lanceas. vel cultellos in terras saracenorum. non cum proposito vendendi. sed ad sui defensionem. et postmodum occasione pecunie vendunt eadem saracenis? **R**esponsum. Gregorius. qui sunt excommunicati.

Quodrum portant ferrum de una terra saracenorum ad aliam. sint excommunicati? **R**esponsum. quod si. quod non. nisi fiat in dispendium terre sancte. vel contra christianos. Item et illi qui apportant saracenos cum armis suis. **R**esponsum. qui. scilicet. secundum rationem prime dictam.

Quidam apportant ligna parnicula. dubitatur utrum de huiusmodi lignaminibus intelligatur canon. **R**esponsum. si ad naues vel machinas ad impugnandum christianos vel dispendium terre sancte. sunt excommunicati.

Sunt alij qui volunt permutare cultellum cum arcu. vel equo. vel aliquid simile. **Q**uodrum qui fecerint sint excommunicati? **R**esponsum. quod non. nisi fiat in dispendium terre sancte etc.

Sunt quidam qui apportant phibita: ignorantes esse phibita. an sint excommunicati? **R**esponsum. cum utroque periculo. phibita sunt et publicata. non licet ignorare. id est absolvere ad cautelam.

Quid de illis qui apportant phibita et cito sciunt esse phibita: reportant: et nolunt ea vendere saracenis? **R**esponsum. quod non sunt excommunicati.

Sunt quidam qui apportant res phibitas et vendiderunt preter se superest ad vendendum. si tales contingat absolui aliqua necessitate. quod consilium dabit eis de alia parte? **R**esponsum. quod reportent eam.

Sunt alij qui dant vel vendunt phibita saracenis. ignorantes quod per hoc sint excommunicati. et cito sciunt recuperant. **Q**uodrum tales sint excommunicati? **R**esponsum. quod sic.

Quero quomodo intelligitur illud quod dicitur de saracenis huiusmodi guerras cum christianis. **Q**uodrum si cum uno rege vel civitate vel cum ecclesia. **R**esponsum. quod de quolibet christiano.

Alij est debitis obligatus per victum suo. et nihil habet. nec aliquid lucrari potest. necessitate tali compellitur intrat navem aliquam per marmario. ut possit lucrari. unde possit vivere et debita solvere. et illa navis portat res phibitas in terram saracenorum. et aliam non potest invenire: ut possit lucrari. **Q**uodrum talis sit excommunicatus? **R**esponsum. quod sic. quod committat cum illis in crimine: qui mittunt vel portant: dando eis auxilium et cooperando. id est per mercedem. sed in satisfactioe penitentia agat cum eo.

Nota etiam quod tales non absoluntur ab excommunicatione. puta de in d. c. ad liberandam. nisi totum quod per mercedem donato peceperunt. et tantumdem de suo in subsidium terre sancte transmiserint. Et dicit archiepiscopus. si tamen absoluantur. non facta satisfactio. tenent absolutio huiusmodi dicitur in pastinam excommunicationis iniam. nisi hoc faciant. Sed de hoc dicto. scilicet an absolutio facta non precedente satisfactioe teneat. Panos. in cle. j. de sepul. tenet quod non. quod sit phibitio et per formam mandati. ar. de Rescriptis cum dilecta. Idem archiepiscopus. i. c. qui de imu. ec. li. vi. ubi dicitur: an absolutio per phibitioem ibi factam valeat. Et cludit quod non: ex quo textus phibet. In huiusmodi est veritas. nam fm ge. in d. c. qui. quoniam preter datur aliter non habent. si non fuerit forma: non valet actus. ut notat glo. singularis. ad hoc in cle. j. de iu. pa. Sed quando aliter habenti potestatem a lege absolventi. sit phibitio: licet non servet formam: valet ipso iure absolutio. ut de sen. ex. venerabilibus. f. ubi. lib. vi. Et hanc distinctionem ponit glo. in di. cle. j. de iu. patro. Cum igitur ordinarij habeant potestatem absolventi a sententia canonis non reservantis. ut in c. nuper. de senten. ex. ergo videtur quod valeat. Et predicta distinctionem approbat Panos. in c. dilectus. el. sedo. de preben. Predicta intellige. nisi apponeret clausula decreti irritans actum. nam in hoc casu: siue ordinarius. siue alius quicumque aliter habeat potestatem siue non: nihil facit absolventi. nisi servet formam mandati. Dicitur tamen archiepiscopus. flo. potest intelligi fm iura antiqua communia. ubi etiam deferretur

phibita erat excommunicat^o excommunicatiōe ep̄ali
dūtaxat. 7 sic ep̄us al̄s de iure cōi poterat absolue
Secus dicendū ab illa. que est p̄ extrauagātes. et
processum curie. Et p̄ hoc potest verificari glo. in
dicto. c. qd̄ olim. q̄ si p̄ eodē delicto a diuersis cō
stitutiōibz imponit pena ip̄so facto. q̄ vtraq; imi
net p̄trafaciē. 7 p̄sertim habet veritatē in casu p̄
dicto. vbi p̄ ius cōmune fulminat excoicatio ep̄a
lis p̄ extrauagātes. 7 p̄cessum papalis.

V Defuncto vel amoto ep̄iscopo qui excommuni
cauerat. 7 vacante sede. capitulū siue ille ad quem
ep̄iscopalis iurisdictio pertinet. potest absolvere a
sententia iuris siue iudicis. sicut ep̄us poterat. vt
in. c. vnico de ma. et obe. in. vj. Eodem modo et
successor. tulit ar. xj. q. iij. si ep̄iscopus. Et de potesta
te capituli sede vacante quaz habeat. vide panor.
in. c. cū olim. d̄ ma. 7 obe. vbi ponit infra scriptas
questiones.

V Primo vtrū capitulū succedat in potestate ali
enādi. glo. ibi tenet q̄ nō. hoc limitat Panor. cuz
vellet alienare bona ep̄atus. sed si ecclesia inferior
ex legitima causa vellet alienare. credit q̄ capitu
lū possit interponere autoritatē. q̄ capitulū. p̄rie
hoc casu nō alienat. sed interponit autoritatē ec
clesie alienanti. hoc em̄ iurisdictiōnis est. et sepe ne
cessariū. Et sentit fed. p̄silio. xxx.

V Secūdo querit: an capitulū succedat in p̄tate
visitādi totam diocesim 7 inquirendi crimina. de
hoc habes bonā glo. in cle. j. de here. Jo. an. cōclu
dit q̄ potestas generalit̄ visitādi nō transit in ca
pitulū. Et p̄cedit opinio Jo. mo. Sed potestas
specialit̄ inquirendi d̄ aliquos diffamatos transit:
7 sic p̄cedit opinio Archi. fundamentū hui⁹ di
stinctionis est q̄ capitulū est administrator: neces
sariū: nō volūtariū. vnde succedit in his q̄ ne
cessario: 7 nō volūtariū sunt expedienda. h̄ visita
tio generalis est volūtaria: specialis v̄o necessaria
Et multi antiqui doc. amplexati sunt istam theo
ricam. sed panor. in distincte tenet q̄ etiā visitare
possit generaliter: q̄ visitatio fit ex necessitate iur̄
vt p̄ in. c. sopite. de cen.

V Tercio dubitat: nūquid capitulū possit visita
re monasteria monialū exempta que visitat ep̄s
autoritate ap̄lica: vt in cle. ij. de sta. reg. lap. ab. cō
suluit. q̄ nō. Et ita refert r̄disse sibi Jo. an. mone
tur q̄ capitulū nō succedit in his que competunt
ep̄iscopo iure speciali. vnde non succedit in p̄tate
cognoscēdi de feudo: vt notat in. c. verū. de fo. cō
pe. Et idem sentit fed. cōsilio. xxx. Multi tamen
cōtrarium tenuerūt. dicētes: q̄ si ep̄us h̄z absol
uere vt delegatus: q̄ potestas trāsit ad capitulū.
p. c. vnicū de ma. 7 obe. li. vj. qd̄ loquit̄ in distincte
Panor. tamē plus placet opi. j.

V Quarto dubitat: nūquid capitulū possit sede
vacante facere statuta distingētia totā diocesim.
Panor. fm̄ fed. cōsilio. xvj. dicit q̄ sic. dependet
em̄ hoc a iurisdictiōe: vt in. c. si. de consti. li. vj. in q̄
quidem iurisdictiōe capitulū succedit. Et talia sta
tuta durant etiā in tempus futuri ep̄i: q̄ de natu
ra statuti est vt sit perpetuū. licz extinguat potestas

statuentis: vt in. c. si. de offi. leg. Ep̄us tamē pote
rit illa statuta reuocare: q̄ nō p̄t capitulū statue
re in p̄iudicium futuri ep̄iscopi sicut nec p̄cessor
in p̄iudicium successoris: q̄ par in parē nō habet
imperū. de elec. in otuit.

V Quinto dubitat: nūquid possit sede vacante ca
pitulū dispensare in casibz in quibz p̄mittit ep̄o.
Panor. fm̄ fed. cōsilio. xl. p̄cludit q̄ sic: nā dispē
latiō depēdē a iurisdictiōe.

V Sexto dubitat: Quid si ep̄us h̄z collationem
cū alio: vel aliqui debet req̄rere p̄siliū ep̄i i aliquo
actu. nūquid capitulū succedit. Panor. p̄cludit q̄
nō p. c. vnicū. ne se. va. li. vj.

V Septimo: nūquid capitulū succedat in iuris
dictiōe quā h̄z ep̄us ex p̄suetudine. puta ep̄us ha
bet interesse alicui electiōi ex p̄suetudine. No. in
c. scriptū. de elec. sentit q̄ nō. sed collectariū tenet
p̄trariū. q̄ eadem rō debet esse in additamēto que
in principali qd̄ satis placet panor. ex quo illa iu
risdictio p̄petit ep̄o: vt ep̄o Sed idem panor. in. c.
illa. d̄ elec. tenet opinionē No. dicēs q̄ hoc cōiter
tenet a doc.

V Octavo: nūquid succedat in p̄uilegijs indul
tis dignitati ep̄ali. vt in. c. si. cū p̄cor. ibi positus in
glo. de p̄uile. li. vj. Et p̄cludit q̄ nō. qd̄ h̄z Jo. an.
p̄ indubitato. nā p̄uilegiū nō d̄z excedere p̄sonā
p̄uilegiati. vt in. c. sane. de p̄uile.

V Nono: nūquid capitulū possit dare indulgē
tias. de quibz in. c. cum ex eo. de pe. 7 re. Si tenet
q̄ sint iurisdictiōnis: quod est cōmuniū. tūc du
bitari p̄t: q̄ videt̄ actus volūtariū 7 nō necessa
riū. Possit tū teneri fm̄ Panor. q̄ possit: q̄ cuz
iura dicāt q̄ capitulū succedit in iurisdictiōe. et nō
distinguat̄ inter cōtentiosam 7 volūtariam. debz
intelligi in vtraq;

V Decimo: nūquid capitulū succedat in potestate
doctorādi. vbi ep̄o hec potestas p̄petit: nec aliqd̄
i p̄uilegio cauetur de caplo. Et in hoc panor. cō
cludit q̄ aut ep̄us habet hanc potestatē ex p̄uile
gio speciali. Et nūc nō transit in capitulū. p̄ su
p̄ius dicta. Aut habet a iure cōmuni. fm̄ opini
onē quā sentit No. vt notat glo. in cle. ij. de ma
gi. Et tūc caplm̄ succedit.

V Si archiep̄iscop⁹ absoluat excoicatos ab epi
scopo in casu p̄cesso. nō valet absolutio: q̄ est a nō
suo iudice: extra de offi. or. pastoralis. Sed si p̄ ap
pellationē causa defertur ad eum. poterit absolue
ita tamen q̄ nō nisi vocatis partibus. 7 cognito
de appellatiōe. extra de ap. romana li. vj.

V Ep̄iscopus existens in aliena dioecesi absolue
re non potest in his que requirūt cause cognitio
nem: quia neq; sedere p̄o tribunali potest. ix. q. ij.
ep̄iscopū. Secus si nō requirāt cause cognitio
nem: quia hic pertinet ad volūtariāz iurisdictiōnē. Epi
scopi autē expulsi possunt exercere iurisdictiōem
in aliena dioecesi: petita tamē licentia ab ep̄iscopo
dioecesis et si non obtenta. ita q̄ subditi nō expul
sores vel eorum fautores: seu consiliarij vltra du
as dietas a fine sue dioecesis non trahantur: vt in
cle. quibus. de foro compe. et sic possunt absolvere.

V Querit glo. in. c. nouit. d̄ offi. le. de notabili. q.

Absolutio. 1.

que facit multum ad predicta. **U**trum legatus vel alius ordinarius existens extra territorium suum possit excommunicare, absolueret, et causas delegare et similia. **P**anor. ibi dicit quod mens glo. est: ut existens extra territorium suum non possit excommunicare, nec absolueret, nec alia que exigunt cause cognitionem explicare. **S**ed proferre beneficia, et causas delegare et reliqua que sunt iurisdictionis exercere potest. **E**t ista est bona doctrina. **E**t prima pars probatur per l. si. ff. de offi. p. vi. scda vero in l. iij. ff. de offi. proco. **I**nno. respectu absolutionis dat hanc limitationem, scilicet quod si existens in territorio dependit se errasse in excommunicando poterit absolueret, quod ista absolutio fiet sine cause cognitione. **A**liam limitationem respectu excommunicationis ponit **H**o. di. quod in notariis potest excommunicare subditum extra territorium: quia notaria non exigunt cause cognitionem, ut in c. euidentia, de accu. **E**t sint illa que expediuntur sine cause cognitione, et non pro tribunali, fulminabit, aliter autem si vellet contentiose procedere, non teneret processus etiam si non exciperetur, quia iurisditio inheret territorio, etiam si haberet consensum illius iudicis non valet nisi partes consentiant, quia partes in iure non possunt trahi extra territorium, ut notat glo. in c. litigantes, de offi. or. in. vi. **F**allit tamen in casu, d. de. q. uis.

Episcopus potest absolueret a sententia lata pro suum archidiaconum plebanum, vel alium sub eo iurisdictionem habentem, sed non debet sine conscientia illius, et congrua satisfactione, de offi. or. cum ab ecclesiariis, et c. ad repumendam. **S**i tamen absoluit: valet. **E**t est ratio quia episcopus est iudex ordinarius tam laicorum quam clericorum sui episcopatus, et in autentico de defen. ci. in principio.

Qui de vno episcopatu domicilium transfert ad alium potest per secundum episcopum absolui ab excommunicatione iurisdictionem quam incurerat in diocesi prioris, sicut etiam a peccato ibi commissio, et hoc siue tale ius sit ius commune, siue synodale vel huiusmodi. **E**t hoc nisi pape referuet casus, **E**t idem tenet **R**i. in. iij. di. xvij. ar. ix.

Utrum a sententia excommunicationis lata pro statuto archiepiscopi seu episcopi possit proprius episcopus excommunicati absolueret. **R**u. **P**anor. in. c. ex frequentibus, de insti. dicit quod sic, satisfactio tamen premissa, unde non est necesse ire pro absolutione ad illum qui statutum edidit, et hoc probatur expresse per tex. ibi sic inducendo, nam solus archiepiscopus ibi excommunicationem protulerat, et tamen papa mandat omnibus suffraganeis, ut illam non relaxent, nisi satisfactio premissa, ergo possunt absolueret, licet ipsi non excommunicauerint sed eorum superior. **E**t hoc tenet **J**o. an. et archi. nam non debet esse maioris potentie canon inferioris quam pape, sed a sententia canonis pape potest quilibet episcopus proprium absolueret sibi subditum si papa sibi non referuauit absolutionem, ergo fortius idem dicendum in sententia canonis inferioris. **I**dem tenet **P**anor. in. c. graue de preb. ubi extendit dictum casum non solum ad episcopos suffraganeos, sed etiam ad alios episcopos, ut possint

absolueret subditos suos qui in aliena diocesi incurerunt sententiam excommunicationis per statutum archiepiscopi vel legati, et huiusmodi. **E**t dat exemplum. **P**one statutum episcopi **S**enensis fulminat excommunicationem contra intrantes monasteria monialium, quidam forensis incidit in illam excommunicationem, nisi quid poterit absolui a suo episcopo. **E**t concludit quod sic, per supra allegata. **S**ed a sententia hominis non potest quis absolui, nisi ab excommunicatore vel eius successore in officio vel superiore **R**i. in. iij. **E**t hoc nisi in articulo mortis, vel si sit iusto impedimento detentus ne possit in breui accedere ad excommunicatorem, tunc etiam **R**i. f. potest absolui cum iniunctione ut se presentet quatenus comode poterit ei qui debet absolueret impedimento sublato.

Quando episcopus committit alicui absolutionem de omni excommunicatione, non propter hoc potest ille absolueret excommunicatum ab eo cuius absolutionem non commisit, forte quia excommunicatus erat propter damnum illatum episcopo vel huiusmodi, extra de regu. iur. **I**n generali, li. vi. hoc intellige quantum est de virtute verborum et in foro conscientio, nam si in foro conscientie aliud constaret de intentione conferentis auctoritatem quod ille intendit omnia etiam si non expressisset aliquid, in generali processione intelligerentur specialia, hec archi. f.

Quid si papa mandat alicui quod aliquem excommunicet, nisi quid postea poterit eum absolueret? **D**istingue, si committit ei cause cognitionem potest absolueret, ar. xxi. dist. inferior. **S**i vero papa iam diffinierat negocium et mandat excommunicari non potest absolueret, quia non ei iurisditio sed purum ministerium delegat, de of. del. c. fi.

Papa si salutat aliquem excommunicatum vel participat ei: siue scienter siue ignoranter, non propter hoc ille est absolutus, ut in de. si summus, de sen. excō. hoc tamen intellige in dubio, quia si constaret quod papa ex tali salutatioe vellet eum habere pro absoluto pro certo esset absolutus eo quia papa non subijcit iuri positio, cum sit supra ius, ut in c. apouit, de coce. p. et per sequens nec etiam subijcit forme iuris communis, **S**ecus de episcopo quod ex sola intentione non potest hoc facere, quod subijcit forme iuris communis, ut notat **P**anor. in. c. cum desideres, de sent. excō. **S**ecus in absolutione a suspensione vel interdicto, ut notat singulariter **P**anor. in. c. fi. de ma. p. trac. p. tra. inter. ecclesie, ubi dicit quod cum in absolutione ab excommunicatione requiratur certa forma, non obstante satisfactione requiritur absolutio. **S**ecus dicit **J**o. an. in absolutione a suspensione vel relaxatione interdicti. **S**i enim ista ferantur ad tempus, non requiritur post tempus absolutio. **R**atio diuersitatis est, quia in istis casibus ultimis non requiritur certa forma in absolutione, nisi satis est quod presertim de mente iudicis.

Quid autem dicendum in papa si excommunicat ad tempus, puta donec satisfeceris, nunquid requiratur absolutio post satisfactionem, dubium facit: quia papa non subijcitur forme, sed sola voluntate potest absolueret a sententia excommunica-

tionis. vt in dicta de. si summus. Dominus Antio. credit q̄ in dubio requiratur absolutio. quia alio nō apparente non videtur papam velle vti potestate absoluta sed ordinaria. Et ita debet impendi absolutio fm̄ iuris ordinē. Et d̄ p̄tate pape vide glo. in de. vnica. de imu. ecclē. sup̄ v̄. infectis. vbi singulariter dicit q̄ papa circa ea que sūt de iure positio habet potestatem illa reuocandi. ext̄. et hec glo. non inuenit̄ alibi fm̄ zab. et cum glo. concordat Pau. dicens ex hoc q̄ illegitimus potest legitimiari per papam: sic q̄ habeatur pro legitimo ext̄ tunc. i. retrorahat. etiam quo ad honores seculares. Et nota glo. notabiles in. c. non debet. de cōsang. et affi. et glo. in. d. v̄. infectis. q̄ tanta est autoritas pape q̄ potest tollere constitutionē ratione effectus p̄teriti. adeo q̄ si aliquis fuisset ratione alicuius constitutionis excommunicatus et papa diceret. q̄ tollit dictam constitutionē et vult q̄ habeatur p̄ non facta. q̄ talis excommunicatus non indiget absolute. Si tamē papa simpliciter reuocaret constitutionē seu statutum non censeret reuocatus effectus iam causatus per statutum. nec videtur approbatus actus gestus cōtra antiquū statutum. Et ideo excommunicatus ex antiqua lege indiget absolute etiam post legem reuocata. nisi in reuocatione dicatur q̄ antiqua lex debeat haberi p̄ infecta. tunc enim omnis effectus antique legis est sublatus. Ita vt excommunicatus nō indigeat absolute. quod potest facere papa ex plenitudine potestatis. Secus de p̄latis inferioribus. eo q̄ assumuntur in partem sollicitudinis. Et hoc facit q̄ si quis excommunicatus esset p̄ constitutionē ep̄scopi. dato q̄ dictus ep̄scopus tolleret dictam cōstitutionē et diceret q̄ vult eam haberi pro non facta. ille tamē excommunicatus non esset absolutus. Et ex predictis potes elicere multas theonicas q̄ faciūt ad multa.

Vtrum autē papa cōmunicādo euz excommunicato incidat in excommunicatōez? Glo. in. c. nulli. de sen. excō. p̄cludit q̄ non. Et ratio est manifesta. quia hoc vinculū excommunicatōis p̄trahitur a iure positio. quo papa nō ligatur. vt in. c. p̄suis. de p̄cel. p̄e. Panoz. tamē in. c. cum desideres de sen. ex. addit notabiliter ad illā glo. q̄ papa peccat cōmunicādo cum excommunicato. quādo nō subest causa cōmunicādi. nam tunc papa non solum facit p̄tra ius positio. sed etiam p̄tra diuinū. vt habetur in euangelio. Qui non vult se corrigere. excommunicet et p̄ter hoc debet haberi tanq̄ ethnicus et publicanus. vnde papa cum sit subiectus legi diuine. xxv. q. j. sunt quidam. peccat. nō habendo eū tanq̄ publicanū et infidelē.

Si per papā fuit cōfirmata aliqua excommunicationis sententia quā inferior tulit. nūquid inferior potest absoluere. Dic fm̄ panoz. in. c. ex frequētib. de insti. q̄ aut ista sententia cōfirmata p̄ papam. est sententia hominis aut statuti. Si hominis distingue. quia si confirmata est ex certa scientia. nullus inferior potest sine mandato pape absoluē nisi esset certū q̄ per falsam suggestionē fuerit cōfirmatio impetrata. extra de confir. vti. c. ij. Si vō

simpliciter p̄firmat. et sine cause cognitiōe. tūc inferior potest. sc̄do vō casu. q̄n fuit lata per statutū. tunc cōfirmatio non tollit potestatem alijs inferioribus absoluēdi. q̄ statutum inferioris confirmatum per papam. nō debet esse maioris roboris q̄ statutum pape. Sed a sententia lata per statutum pape possunt ep̄scopi absoluerē. per. c. nuper. de sen. excō. ergo fortius a sententia lata p̄ statutū cōfirmatum p̄ papā. q̄ nota.

Querō q̄n sententia dicatur confirmata ex certa scientia et. Dic fm̄ doc. in. c. ex frequētib. de insti. et in. c. q̄ diuersitate de cōce. p̄e. et de p̄fir. vti. per totum q̄ duplex est p̄firmatio. s. ex certa scientia. et in forma cōmuni. tūc autē dicitur ex certa scientia. q̄n in cōfirmatione inseritur totus tenor rei p̄firmate: vel q̄n papa vtitur istis verbis. ex certa scientia: vel similibus: vel q̄n papa confirmat aliquid q̄d vidit: vt de confir. vti. venerabilis. vt tenet Inno. in. c. j. de transac. Tunc autē dicitur cōfirmare in forma cōmuni q̄n simpliciter cōfirmat aliter non instructus de negocio et. tunc cū verba debent intelligi. p̄p̄e. s. cōditionaliter: q̄ papa p̄sumit ignorare que in facto p̄sistunt. vt in. c. j. de consti. li. vj.

Quid autē operet cōfirmatio ex certa scientia? Dic fm̄ glo. in dicto. c. q̄. q̄. iij. op̄at. p̄mo q̄ talis res sit maioris auct̄is. sc̄do q̄ si illa res fuit minus valida: sit valida. tercio q̄ p̄ter autoritatē p̄firmatis nullus inferior potest de illa cognoscere. Quā autē cōfirmatio est facta in forma cōmuni parū: vel nihil operat. imo ex hoc nō tollit cognitio iudicis inferioris. nec talis p̄firmatio creat aliquod ius nouum. vt in iurib. p̄all. Ad quid ergo impetratur talis cōfirmatio? Dic ad hoc q̄ solet maḡ timeri q̄d specialiter p̄hibet q̄d generaliter. Et ex predictis soluit notabilis questio de p̄uilegijs ordinis minorū. nā a se. re. Bonifacio papa. viij. cōcessa fuerunt quedam p̄uilegia que dicti ordinis fratres eximebant a solutione quarte canonice portiois debite ecclesie parochiali rōne sepulture: q̄ p̄uilegia p̄ de. dudū de sepul. fuerunt reuocata. sed post dictam cle. eadem p̄uilegia ab Eugenio papa p̄ius examinata et approbata fuerunt ex certa scientia. queritur: modo. an dicta cōfirmatio. d. pape faciat valere dicta p̄uilegia concessa per papā Bonifaciū? Dic q̄ imo valet dicta cōfirmatio Eugēij. pro quo. c. j. de transac. et. c. quotiens. de pac. que volunt q̄ q̄n papa cōfirmat aliquid ex certa scientia. vt in casu nostro. talis cōfirmatio validat nullum: v̄ in ualidū. imo talis cōfirmatio h̄ vim inuolutiois.

Absolutio ex causa falsa non valet fm̄ Inno. et Do. q̄ sic iudex non intendit absoluere: v̄puta si absoluendus dicat se satis fecisse: vel iniuriam sibi remissam fuisse. vel aliquid tale q̄ non sit veruz: al's absolutio siue iusta siue iniusta tenet quo ad ecclesiam militantem. ar. extra de regu. iu. omnis res. Nota tamen pro declaratione predictoz Panoz. in. c. ex parte. de offi. or. vbi dicit q̄ excommunicatio. et absolutio sumūt vires ex intentione excommunicatois. ad hoc glo. in. c. ij. de testi. co.

qui in aliena diocesi in-
communicatione per statu-
gan. et h̄m̄m̄odi. Et dat
em ep̄scopi Senensis fuit
tem contra intrantes mo-
uidam formis incidit in
nūquid potest absoluē a
die q̄ sic. p̄ iura allegata
is non potest quis absol-
toe vel eius successorē in
Ri. in. iij. Et hoc nō in
nō impedim̄to det̄m̄
dere ad excommunicato-
reft̄ absolui cum inuis-
s comode poterit ei qui
ero sublato.
p̄t̄r̄ alicui absolute
e. non p̄ter hoc potest
si ab eo cur̄ absolute
li. forte quia excommuni-
atum ep̄scopo vel bu-
In generali. li. vj. hoc
ute verborū et in foro cō-
sistenti. alia consistet
s auctoritatē q̄ ille inten-
ep̄scopi aliquid in gene-
n̄ sp̄ali. h̄c arch̄.
ralicū q̄ aliquem exco-
municat̄ cum absoluere:
se cognitionem potest
oe. Si vero papa iam
let excommunicari non
ei in iudicio sed p̄ iur̄
f. c. fi.
n̄ excommunicatum vel
ue ignoranter nō po-
vt in de. si summus. de
in dubio. quia si con-
andō vellet cum habere
absolutus eo quia papa
o. cum sit supra ius. vt in
p̄sequens nec etiam sub-
nis. Sen̄s de ep̄scopo q̄
est hoc facere. q̄ subiecit
t̄ notat Panoz. in. c. cano-
Secus in absolute a
cto. vt notat singulariter
ac. p̄tra inter. ecclē. vbi
ne ab excommunicatione
in obstante satisfactioe
s dicit Jo. an. in absolu-
claratione interdici. Si
s non requirit̄ post tem-
ueritatē est. quia in ista
p̄t̄r̄ certa forma in ab-
s de m̄te iudicis.
tū in papa si excommuni-
nec satisfactio. n̄m̄
satisfactioem. dolum
dicitur forme. sed s̄no
a sententia excommuni-

Absolutio. 1.

Et ideo ubi excommunicator intendebat oīno excommunicare tenet excommunicatio. licet sit iniusta. Idem in absolute: quia si absolvens intendebat oīno absolvere etiā si expressa essent falsa et iniusta tenebit absolutio. vt in. c. venerabilibus. §. vbi. de sen. excō. li. vj.

Absolui debet excommunicatus qui se offert ad iusticiam. nō obstante appellatiōe partis aduersae debet tamē recipi ante absoluteōnē sufficiens cautio ab eo q̄ iuri parebit. de ap. qua fronte. q̄ si excommunicatus impetret absoluteōnē sentēte aduersario. et non p̄tradente. nec aliquid petente. Ip̄e aduersarius nō potest postmodū conqueri. q̄ remississe videt. de re iudi. q̄uis.

Etia inuitus potest quis absolui ab excommunicatione. sicut et inuitus excommunicari. imo manente cōtumacia. potest quis discrete remittere excommunicationē iuste latā. si videat salutē eius expedire fm **Tho.** in. iij. dist. xvij. Sed **Ri.** in. iij. di. ea. p̄cedit hoc de sentētia hominis. Sed de sententia iur̄ dicit q̄ absolui non potest inuitus: allegat. xxij. q. ij. nec quisq̄. Et hoc est rationale fm eum. quia cum volūtate fecerit illud. cui excommunicatio est anera. videt aliquo modo ex voluntate sua excommunicatus. Et ideo sine sua voluntate. et requisitiōe non potest absolui. Hoc tamē dictum **Ri.** potest intelligi de iniusticia. non autez de necessitate.

Cum quis dubitat se esse excommunicatū. si super hoc habet conscientia scrupulosam nimis. deponat eam ad cōsiliū boni viri quā si nolit vel non possit deponere: vel habeat ad hoc p̄babilem opinionēz faciat se absolui ad cautelam. extra de sen. excō. inquisitioni.

Si excommunicatus dicat causam excōicatiōis fuisse dubiam: vel nullā: siue falsam. et perit absolui. ad cautelam absoluet. cum iuratoriā cautione. nisi excommunicator: vel is p̄ quo excommunicatio lata est infra. viij. dies p̄bauerit de causa. de sen. excō. solet. li. vj.

Excommunicator cognoscens errorem siue excōmunicatiōis debet reuocare siue absolvere. nō obstante appellatiōe aduersarij. sed si de errore dubitat potest absolvere accepta cautioe q̄ iuri pareat. sed caueat iudex. ne errorem fingat in p̄iudiciū alterius ptis. de sen. ex. sacro.

Ligatus pluribus sententijs: vel vna ex diuersis causis. si vult vere absolui debet exuimere omnē sententiā et causam. et sic vna absolutio sufficit ad plures excōcations tollendas. als non teneat absolutio: q̄ per surreptionē obtenta esset. ex de sen. excō. officij. Et p̄ declaratiōe huius materie dic fm **Ri.** vbi s. q̄ aut ille est excommunicatus a iure aut a iudice. Si a iudice: aut ab vno aut a pluribus. Si a pluribus. nisi absoluat a quolibet. nō est simpliciter absolutus nisi absoluat a superiore eorum. Si ab vno: aut vna excōmunicatiōe: aut pluribus. Si pluribus. non est simpliciter absolutus. nisi exprimat causa cuiuslibet excōcations. Si vna. aut ille qui absoluit. siue excōmunicatiōis tacet causas aliquas fraudulēter: et alias exprimit

et talis absolutio est inanis. de sentē. excō. cum pro causa. Aut eas tacet ignoranter. q̄ tunc non recollit. et tunc credit q̄ si absolvens habet intentionē simpliciter relaxandi excōicatiōem quam tulit in eum simpliciter est absolutus. Si autē non intendit eum absolvere ab excōmunicatiōe. nisi p̄ comparationē ad causas quas exprimit. credit q̄ absolutus non est. nisi forte sint tales cause: q̄ vna sine alia nō meret excōicatiōez.

In articulo mortis potest absolui excommunicatus a simplici sacerdote. ar. de pe. dist. j. quē penitet. et de sen. excō. non dubium. Sed si non fuerit absolutus. Si tamen apparuerint in eo signa contritionis poterit absolui post mortem ab illo qui eum sanum absolvere poterat. de sentē. excō. a nobis. el. ij. Et valet talis absolutio. vt sepeliat i loco sacro: vel vt sepultus non exhumetur. sed vt oietur pro eo. Idem et fortius dicendum est q̄ in articulo mortis quilibet simplex sacerdos fm **Inno.** in. c. nuper. de sentē. excō. potest absolvere a quocunq̄ peccato quātūcumq̄ enormi. dūmodo non sit anera censura. Et casu quo talis euaderet periculū mortis. non est amplius necesse q̄ se presentet episcopo. quia solum reperitur tantum: vt super teneatur post euasiōnē periculi se presentare superioribus nisi in censura excōmunicatiōis. vt in. c. eos. de sentē. excō. li. vj. His tamen cautus. quia q̄ potest haberi copia episcopi comode. nō debet se simplex sacerdos etiam in articulo mortis intrromittere de casibus reseruatīs fm **Inno.** Similiter nec in hoc articulo absolvas excommunicatos p̄ p̄cessum curie et Sixtinā quam habes in fi. huius operis. nisi cum modificatiōe ibi posita. aliter absolvens esset excommunicatus excōmunicatiōe papali: cum multis alijs penis. Articulus mortis intelligit non solum de piculo mortis p̄pter infirmitatē. sed etiā si sit in periculo quocunq̄ vicino morti. puta quia timet hostem vel predonē vel crudelitātē hominis potentis. vel si esset trāsiturus per loca piculosa. fm **Inno.** et **Do.** Idem dic de eo qui tenetur in vinculis. Hoc tamē casu vel simili inūget absolvens excommunicato. q̄ in pedimēto cessante: se illi representet a quo fuerat absoluentus. mandatū eius sup hoc humiliter recepturus. de sen. excō. ea noscit.

An autez transfretare volens possit absolui a simplici sacerdote: Dic fm **Tan.** et **Berū.** q̄ aut iminet periculū mortis. puta naufragium. et tunc licet p̄steri. aut non iminet piculum. Et tunc nō licet absolvere ab excōmunicatiōe vel alio peccato. Non em̄ intrando mare semp̄ iminet piculus mortis. qd̄ si sic esset. nullus trāsfreret.

Sed quid de obsessis: Potest dici fm **Do.** q̄ aut obsessus impugnat cum machinis. balistis et armis. et tunc potest absolui. Si vō nō impugnat sed stant aduersarij in campis alonge. et non pōt absolui. Et intelligit de iuste pugnante: quia si obsessus se iniuste defenderet: tanq̄ rebellis. absolui non posset. hec **Dir.** lib. j. n. xv. Addit tamen q̄ si iste iniuste obsessus iuste penitet: et secure exire nō potest. q̄ ex quo iminet libi piculū mortis absolui

potest. dūmodo nihil faciat quod sibi imputari possit.

¶ Quid autē de pregnāte. dum est. ppe partū. an absolui possit: hic per predicta q si possit haberi comode licentia episcopi. illa haberi debet. sin autē p̄sideranda est qualitas huius mulieris fm docto. an videlz sit fortis p̄plexionis vel debilis. et an sit solita parere cum magnis doloribz vel paruis. Et fm hoc iudicabit discretus iudex. an absolui debeat vel ne. Sed tñ nō obstantibz p̄dictis. potest dici. q talis mulier in tali casu possit absolui: q accidit in puncto qd nō puenit in anno. Posset enī accide- re q haberet duos fetus in vtero. aut maioris quātitatis v̄l huiusmodi. licz als multotiens sine doloribz peperisset: vt sepe accidit de facto.

¶ An autē laico in articulo mortis liceat cōfiteri. Rñ. de hoc habes duas glo. singulares. scz in. c. pastoralis. de offi. or. et in. c. a nobis. el. ij. de sen. ex. quas Panor. in dicto. c. a nobis. approbat quo ad absolutionē ab excoicatione. licet quo ad peccata secus sit. Et de quo dicto Panor. facit magnū festum. Et dicit q ille glo. sunt magni effectus quia heres nō cōpelleret ampli⁹ p absolutione ire ad pa- nam vel ad eum a quo defunct⁹ viuens erat ab- soluedus. Et nota hoc: quia est magne utilitatis. Et glo. in dicto. c. a nobis. et Panor. vocant istam absolutionē factā a laico. in hoc casu. remissionem potius q̄ absolutionē. Idem tenet Ar. f. q̄ vocat huiusmodi absolutionē reconciliationē. Predicta tñ vera. vbi desit copia sacerdotū.

¶ An autē liceat laico tempore necessitatē cōfer- re sacramentū eucharistie. v̄puta: decidit quis et nō repit p̄ byter. nūquid possit laicus capere eu- charistia de ecclesia et exhibere infirmo: quidā vt refert Inno. dicunt q sic. sed collec. post Do. fir- mare videt̄ nedū laico. licz istud sacramentū attrē- tare: sed nec etiam diacono. De diacono tamē vi- de. i. diaconus.

¶ Quid autē de extrema vnctione: Et licz qui dā dicat. q laicus possit illā cōferre tpe necessitatē cōiter tñ hoc non tenet.

Absolutio. ij. s. percu-

rentiū clericos. Injuriētes man⁹ vio- lentas in clericum: religiosum masculū vel feminā: vel cōuersum: vel cōuersam sunt exco- municati: vt in. c. si quis suadente. xvij. q. iij. et in. c. non dubium. de sen. exco. dum tamē sint religi- onis approbate fm Do. Idem dic de pariente nouiciū religionis approbate per. c. religioso. de sentē. exco. li. vj.

¶ Quid autē de conuersis ecclesiarum secula- rium: Posti. in dicto. c. non dubiū. distinguit. q̄ aut isti conuersi retinent sibi aliquā p̄rietatem. et tunc non gaudent hoc p̄uilegio. Aut dēdicarūt se et sua et incedunt tōsorati vel mutarūt habitū interessendo horis diuinis. et tales gaudent hoc p̄- uilegio. Idem Panor. ibi dicens q̄ pro hoc opti- me facit. c. vt p̄uilegia. de p̄uileg. vbi oblati qui nō obtulerūt se et sua: nō gaudent p̄uilegio illo: qui- bus se obtulerūt. imo plus dicit ibi Panor. q̄ ta-

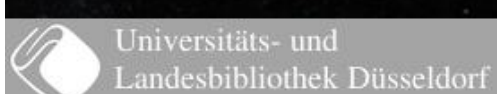
les etiā nō gaudent p̄uilegio fori: sed debēt cōue- niri corā iudice seculari. q̄ nihil hic in teruenit qd eos debeat eximere a foro seculari. lz largo modo sint p̄sone ecclesiastice. Et refert se panor. ad nota. p eum in. c. ij. de fo. cōpe. vbi dicit q̄ solenniter pe- nitentes nō gaudent p̄uilegio fori. nec etiā here- mite. lz glo. in. c. qui vere. xvj. q. j. et glo. in. c. aliud xj. q. j. dicunt p̄trarium. Ratio est fm eum: q̄ hic nō interuenit aliquis act⁹ q̄ habeat istos eximere a iurisdictione impatoris: q̄ est duplex. scz receptio ordinis: et p̄uersio ad aliquā de religionibz appo- batis: vt in. c. fi. de re. do. Sicut enī tales ex vtero matris. p̄cesserūt laici. Ita et in eodem statu cen- sendi sunt. Idem tenet Lau. et Jo. de ligna. Sed opinionē glo. sequit̄ Inno. et Archi. Et dicit pa- nor. q̄ opinio Lau. et Jo. de lig. videt̄ verior. licz alia equoz. imo pl⁹ dicit Panor. q̄ iesuati q̄ incedunt discalciati et portant capuciu non debēt gau- dere p̄uilegio: q̄ nō sunt clerici. quia ordinē non recipiūt: nec p̄sentē tria substantialia. imo nullū imo putat eos peccare mortalit. cum veniant con- tra p̄stitutionē dicto. c. fi. Nec panor. Et si p̄dicti non gaudent p̄uilegio fori. min⁹ gaudebunt p̄- uilegio canonis. cū p̄mū difficult⁹ p̄dā.

¶ Quid autē de fratribz tercij ordinis sancti francisci: hic q̄ gaudent p̄uilegio tam fori q̄ canonis. saltem ex p̄uilegio Sixti. quod incipit. Sacrosancta.

¶ An autē legati possint absoluerē excoīunica- tos p̄ iniunctione manū violenta in clericū: Rñ. tres sunt species legatorū. put notat per Panor. et glo. in. c. excoīunicatis. de offi. le. Quidā dicit̄ tur de latere. et hi sunt cardinales. Secūdi sunt cō- munes p̄sone. Tercij vō dicunt̄ legati rōne digni- tatis vel locales seu nati: q̄ nascunt̄ in illa digni- tate eo ipso q̄ p̄mouent̄ in illā. Nam legati post- q̄ egrediunt̄ v̄bē. donec in v̄bē reuertant̄ bene- ficū absolutōis quibuscūq̄ possunt impendere p̄ iniunctione manū violenta in clericū. siue tales sint de puincia sibi decreta q̄ extra tā subditis q̄ extraneis. Et etiā a quacunq̄ iniuria etiā quo ad mutilationē seu interfectionē clericoz. per. c. ad eminentiā de sen. ex. qd loquit̄ indistincte. et hoc tenet Do. ibi. que opinio cōiter approbat. put di- cit Panor. ibidem hoc intellige: nisi sit reuocatus nam si esset reuocatus nō posset aliquid de legati- one attingere: q̄ incōtinenti desinit esse legatus. imo panor. in dicto. c. excoīunicatis. dicit q̄ tūc nec insignia legatōis debet exercere. Item spec. t. de lega. dicit q̄ in loco vbi est papa nō debet lega- tus aliū de veniens exercere in aliquo dignitatem suā. Et fm aliquos hoc casu nec absoluerē. Nec etiam debet vti insignijs: nec populo benedicere. Intellige solenniter. Et Panor. dicit q̄ sepe fuit interrogatus. nūquid legatus destinatus ad cer- tam puinciam possit exercere et vti insignijs lega- tionis in itinere: anteq̄ ingrediat̄ puinciam sibi decretam: et q̄ possit facit. l. j. et. ij. ff. de offi. p̄con. vbi dicitur. q̄ p̄consul potest extra puinciam si- bi decretam iurisdictionem volūtariam exercere: et vti insignijs. Secus ergo cōfessioniam: et sic dū

de sentē. exco. cum pro- pter. q̄ tunc non reco- lens habet intentionē suā. Si autē non inten- dūmū. nisi p̄ eom- s expant. ordit q̄ ab- it tales casu q̄ vna sine- test absolui excoīmuni- ar. de pe. dist. i. que pe- buum. Sed si non fue- parauerunt in eo signa- ai post mortem ab illo- uerant. de sentē. exco. absolui. vt sepe dicit̄ vō exhumetur. sed vt- is dicendum est q̄ in- v̄t sacerdos fm In- dō. potest absoluerē a- is enormi. dūmodo- n quo talis euaderet- plus necesse q̄ se pre- repterit eum: vt- de p̄uilegiis et p̄sentare- ra excoīunicatis. vt- vj. Si tamen tantus- a episcopi comode. nō- tam in articulo mortē- uas fm Inno. Si- solus excoīunica- ā quam habes in fi- ficatione ibi posita. micatus excoīmuni- is penis. Articulus de p̄culo mortis p- tin p̄culo quocūq̄- et hostem vel p̄cedē- rems. vel si dicit̄ mō- Inno. et Do. Idem- scitis. Hoc tamē casu- s excoīmunicati q̄ im- p̄nter a quo inuēta ab- s lap hoc humiliter re- uolūt. volens possit absolui a- n Lau. et Archi. q̄ aut- ra naufragium. et tunc- p̄uilegium. Et tunc nō- uatione vel alio pecca- te semp̄ immer p̄culū- p̄stretat.

¶ Quid dicit fm Do. q̄- in machinis balistis et- u. Si vō nō impugnat̄- pis alonge. et non p̄t- te p̄ugnantē. quia si ob- stant q̄ rebellis. absolui- a. et. Addit tamen q̄- ueriter. et secure excoī- ni p̄culū mortis dicit̄

Absolutio. ij.

sunt extra terminos sue legationis non poterunt ea que requirunt cause cognitionem. Legati vero pape equipantur proconsulibus et presidibus: ut in. c. ij. de offi. le. li. vj. **L**imita tamen quod dictum est de absoluteione. propter iniectionem manuum: non extendendum ad alias absoluteiones referuatas pape nisi hoc eis fuerit concessum in speciali: quia in istis exorbitantibus et prohibitis non fit extensio de vno casu ad alium: etiam pro maiouitate rationis: ut in. c. qd translatione. de offi. le. **S**ecundi vero legati. scilicet ratione persone possunt absolute subditos existeres in prouincia. **I**tem secundo extra prouinciam non possunt extraneos absolute. **E**t iste casus est clarus. **I**tem est tercius casus clarus: quod alii de venientes. scilicet extraneos non possunt absolute etiam in prouincia. **S**unt alii casus dubij. **P**rimus an possunt absolute subditos extra prouinciam: **P**anor. in dicto. c. excommunicatis. dicit communiter doc. tenere quod extra prouinciam neminem possunt absolute. et **J**oh. an. dicit ita seruari de facto. **S**ecundus casus dubius est. nunc quid isti possint subditos extra prouinciam absolute: cum licentia iudicis prouincie illius vel diocesis: **E**t videtur quod sic. quia contentiosam iurisdictionem quis exercere potest in subditos extra territorium suum cum licentia iudicis illius territorij. **N**ostri dicit hoc esse equum. **S**ed quia hec potestas datur legatis istis cum limitatione non videtur quod debeant isti legati excedere formam eis prefiram. per dictum c. excommunicatis. de quo dicit **P**anor. ibi facit magnam festum: dicens. nota singulariter hoc dictum quod potestas collata alicui in certo loco ex privilegio non potest exerceri etiam in subditos in alio loco. licet consentiat dominus territorij. secus in iurisdictione competente de iure communi. **T**ercius casus dubius est nunc quid legatus possit absolute suos subditos: qui incurrunt alibi excommunicationem: **N**ostri. videtur tenere quod non. per tex. in dicto. c. excommunicatis. dum dicit aliunde contingat accedere. **Q**uidam tamen tenent contrarium. quod putat **P**anor. verius ut quod admodum potest subditos delinquentes extra territorium punire: ut in. c. cum contingat. de fo. co. pe. **I**ta et absolute facit: quia de delicto commisso extra prouinciam potest prius sacerdos absolute parochianum suum. **E**t sic dicto. c. excommunicatis. **I**ntelligit de non subditis venientibus aliunde. **Q**uartus casus dubius. **N**unc quid si non subditi venierint ad prouinciam legati et incurrerent ibi excommunicationem. an possint absolui a legato: **N**o. tenet quod sic. quia isti non dicuntur aliunde accedere: cum non veniant excommunicati. **E**t ad hoc facit notabile dictum abbatis in dicto. c. excommunicatis. ar. dicitur. quod scholaris veniens ad studium excommunicatus non potest absolui ab episcopo loci illius studij. sed esset casus a quo potuisset absolui a proprio episcopo. secus si incurrisset ibi excommunicationem. **E**t quo posset notabiliter dici quod potestas que contra bitur ratione domicilij non extendit ad prius commissa. **Q**uod tamen dictum non admittit generaliter **P**anor. **E**t bene dicit **P**anor. quod hoc dictum non admittit generaliter. **N**am contrarium dictum est supra. **A**bsolutio. j.

Van autem legatus possit absolute excommunicatum a se in sua prouincia postquam egressus est prouinciam: **S**lo. in. c. nouit. de offi. le. dicit quod non. quia exiendo prouinciam priuatus est dignitate. ff. de offi. p. l. iij. et statim expirat iurisditio. **N**oc verum secundum **S**pe. quando erit prouincia et animo non redeundi. **E**t hoc vbi hec absoluteio requireret cause cognitionem. secus si non requirit cause cognitionem et in foro penitentiali poterit absolute.

Van autem legatus respectu persone possit absolute excommunicatos pro enormi iniuria: **R**u. **A**rchi. f. dat regulam quod pro solum summum pontificem vel legatum de latere tales possunt absolui quoniam iniuria est enormissima: puta quoniam est percussum ad homicidium vel mutilationem membri. **P**anor. tamen in. c. quod de his. de sen. ex. per tex. illum qui non distinguit in enormem vel mediocre: satis innuit quod a qualibet iniuria legatus absolute potest etiam pro homicidio nam dictum generale: generaliter debet intelligi. ac etiam eadem ratione: quia loquitur generaliter de legatis intelligemus de vtroque: ad hoc dictum. c. quod translatione. et. c. excommunicatis. que loquitur indistincte. **T**ercij vero legati neminem possunt absolute: nec in prouincia nec extra: nec subditum nec extraneum. **R**atio est: quod legatus ratione loci est pretraneus. unde si isti possent absolute excommunicatos. clerici illorum locorum prederent privilegium quod habent ex. c. si quis. xvij. q. iij. quia nunquam percussores eorum tenerent ire ad curiam. cum haberent superiorem qui eos absolute. **N**oc tamen limita istis et in precedentibus: ut precedant in casibus referuatis pape: sed in casibus in quibus episcopi locorum possunt absolute etiam isti legati absolute poterunt cum sint ibi ordinarij.

Querit quot sint species iniurie: **R**u. fm **J**o. an. et **P**anor. in. c. peruenit. de sen. ex. quod sunt tres quo ad apostitum nostrum. scilicet leuis. mediocris. et enormis. **P**ro leui iniuria quilibet episcopus potest absolute iure suo. auctoritate dicti. c. peruenit. **P**ro mediocri vero non potest episcopus absolute nisi priuilegiatos. **P**ro iniuria vero enormi episcopus regulariter non absoluit nisi in necessitate: et vbi specificiter sibi committit. **E**t que dicat iniuria leuis: quod mediocris: et que enormis: potest dici secundum **A**ffen. **L**euis est. si quis ponat manum super clericum malo animo: vel accipiat eum pro vestes vel pro habenas vel pro manum: vel brachium. **E**t hoc intelligi potest vbi superior vel par est is qui huiusmodi intulit. **I**dem **N**ostri. **L**euis etiam iniuria secundum **P**anor. est iudicanda arbitrio boni viri ex varijs circumstantijs personarum: locorum et temporum. **S**i enim clerico ministranti solentur in altari. publice manus quis iniecerit leuiter. non iudicaretur leuis que aliter leuis esset. **E**t quedam est leuis contra puerum: vel in dorso vel cum manu vel baculo in occulto: quod grauis esset contra senem: vel in capite: aut facie: vel cum pugno: vel cum ense: vel in manifesto. **Q**uedam etiam iniurie sunt quasi medie inter leues et graues: quarum etiam qualitas ex circumstantijs varijs est pensanda. **G**rauis autem dicitur secundum **N**o. **D**onal. et **R**od. quoniam vulnus quod est illatum requirit medicamentum

cirurgie: vel emplastroꝝ ⁊ huiusmodi. Et ad p̄dic-
ta vide tex. aureū. Insti. de iniurijs. §. atrox. vbi
dicit Atror iniuria extimatur: vel ex facto veluti
siq̄s ab aliq̄ vulnerat⁹ fuerit v̄l fastidib⁹ cesus. Vel
ex loco: veluti si cui i theatro v̄l i foro vel i p̄spectu
p̄toris iniuria facta sit. Vel ex p̄sona veluti si ma-
gistrat⁹ iniuriā passus sit: v̄l si senatori ab humili
p̄sona iniuria facta sit. Aut parēti patronoꝝ fiat
a liberis vel libertis. Nonnūq̄ etiā loc⁹ vulneris
atrocem iniuriā facit: veluti si in oculo quis p̄cus-
sus fuerit. hec ibi. Et glo. in v̄. in oculo. dicit: vel
ore. Et panoz. in. c. cum illo. n̄. de sentē. excō. elicit
hanc regulam singularem q̄ excessus notor⁹ di-
citur enormis ratione notorietatis. nam p̄cussus
in platea vel theatro seu in ecclesia dicit⁹ atrociter
iniuriatus. per dictū. §. atrox. Et ideo tene menti
q̄ ep̄us a talib⁹ iniurijs notorij⁹ absoluerē nō po-
test: quia nō possunt dici leues: ex quo sunt noto-
rie. Astēn. etiā facit regulā q̄ vbi ex tali iniectione
manuū in clericū generat scandalum. tunc lz als
sit leuis iniuria efficitur grauis et sic ep̄iscopus ab-
soluere non poterit. et de hoc videt⁹ casus in dicto
c. cum illorū. Idem potest dici de iniuria facta in
claustris: vel cimiterio eadem rōne. Et sic quelibet
iniuria als leuis: vbi facta reputabit⁹ grauis. Idē
dicendum fm̄. Do. quonij⁹ inferior ⁊ subditus i
superiorē manus iniecerit. Idem de monacho: q̄
absente abbate p̄cussit vicarium abbatis. Idē dic-
de similib⁹. Do. tamē circa p̄dicta dat regulam q̄
iudiciū de leui iniuria: vel enormi est totū arbitrio
ep̄i committēdū. Aueat tñ sibi de arbitrio tēpato. ⁊
Sunt casus fm̄. Do. in quib⁹ iniuriens ma-
nus in clericos citra sedem apostolicā potest ab-
solui. Prim⁹ est in articulo mortis. xvij. q. iij. si q̄s
tamē iniūgendū est ei q̄ si euaserit sedi apostolice
se p̄senter: vel ei qui possit eum absoluere. man-
datū eius super hoc receptū. extra eo. c. quod de
his. Et idem in casib⁹ sequētib⁹. remoto impedi-
mento. p̄terq̄ in puero. vt extra de sen. excō. dece-
tero. et. c. ea noscūt. et. c. q̄uis. et. c. si. Et si cessante
impedimēto non se p̄senter: incidit in eandē sen-
tentiā. extra de sen. ex. eos. li. vj. Et intellige in eā-
dem. scz specij⁹: nō numero. ⁊ erit eiusdē nature si-
cut p̄ima. Otputa si erat ab homie: erit ab homi-
ne. Si a iure et ita iurē: cuz suis met⁹ appendicijs et
conditionib⁹.

Quid autē si sedes ap̄lica vacat. an talis abso-
lutus poterit differre donec fuerit p̄sum de pa-
store: Rñ. Panoz. in dicto. c. qd̄ d̄ his. dicit q̄ nō
q̄ sede vacante semp̄ est penitentiari⁹ qui gerit vi-
ces pape. ⁊ sic tenet se p̄senter penitentiario. als in
currit eandem sententiā excoicationis. Querit
etiā Panoz. de notabili. q̄stidē ⁊ quotidiana i di-
cto. c. decetero. vtz ille tex. ⁊ silēs habeāt locum in
excoicatione lata ob aliā causam q̄ p̄pter inie-
ctionē manuū vt non valens ire ad papam possit
absolui ab ep̄iscopo: Et dicit Inno. tenere q̄ sic.
Et addit Panoz. q̄ hoc hodie p̄bat clare in dicto
c. eos. Idē tenet Be. ibi. Idem Jo. an. ⁊ videt⁹ cō-
muni opinio. Licz idē panoz. videat tenere con-

trariū in. d. c. q̄uis. Fallit tamē in casib⁹ in quib⁹
nullus absoluere potest nisi in articulo mortis. de
quib⁹ dicit. j. in tractatu excoicationū. Et in hoc
p̄fessores aperiant oculos.

An autē legati dum sunt in via possint abso-
luere huiusmodi qui habent se apostolico p̄spectu
p̄senter. Et an huiusmodi p̄sentatio possit fieri p̄
pcuratorem ⁊ multa alia: vide. j. excoicationē
xxxvij. Secūd⁹ casus est q̄n q̄s habet inimicitias
capitales: vel als iustas excusatiōes. p̄pter q̄s non
potest se sedē ap̄lice p̄senter. vt. c. decetero. et. c. ea
noscūt. et. c. qd̄ de his. eo. ti. Et panoz. in dicto. c. de
cetero. dicit q̄ non ponderat⁹ quis fuerit cā inimi-
citiē. Satis est enī hunc habere iustam causā nō
eūdi: qd̄ nota. Et nota aliud dictū singulare eius-
dem in. d. c. qd̄ de his. q̄ legitimū impedimētum
nō eūdi est. si nō possit subire laborē eūdi ad curiā
Et ex hoc tex. no. q̄ detent⁹ infirmitate. licz nō sit
in piculo mortis. potest absolui ab inferiore. Satz
est enī hunc teneri tali impedimēto q̄ non possit
ire. Et ideo dicit Dir. si quis detineret terciāna v̄l
quartana vel podagra vel huiusmodi. ita q̄ non
possit ire. poterit absolui ab ep̄o. Et de huiusmodi
excusatiōe stabit arbitrio boni viri. ar. de offi. dele.
de causis. Tercius est in ostiario qui p̄textu officij
clericū nō grauit⁹ lesit. de sen. ex. si v̄o. cl. j. Et no-
ta ex hoc tex. in ver. nō grauit⁹: q̄ necesse est dare
iniuriā mediā inter leuem ⁊ graū. Nā vides
hic. q̄ si iste ostiarius grauit⁹ p̄cussisset. non po-
tuisset absolui nisi a solo papa. Si autē p̄cussisset
leuiter potuisset absolui ab ep̄iscopo iure suo. non
solum ip̄e hoc casu sed etiā quilibet alius. Et ideo
si iste absoluit tanq̄ p̄sona p̄uilegiata. necesse est
dicere q̄ vltra iniuriā leuē aliquid p̄miserit. et sic
dabitur iniuria mediocri a qua dūrarat absolue-
tur iste ⁊ alie p̄sone p̄uilegiatē. vt dictū ē. Quar-
tus in officiali. Sed p̄ declaratiōe huius casus. sci-
endū q̄ iste casus habet in. d. c. si v̄o. §. officialis.
⁊ p̄tinet duos casus. Primus est. Officialis p̄ in-
iectione manuū in clericū. nō potest sine manda-
to romani pontificis beneficiū absolutiōis p̄me-
reri. quia nulli laico sup clericum tanta datur po-
testas. Et hic est primus casus. Sequit⁹. nisi forte
turbā arcendo irruentē. nō ex deliberatiōe sed for-
tuito casu clericū ledat. ⁊ hic est secūdus. Et q̄ ad
primū casum p̄cludit Panoz. ibi. q̄ officialis lai-
cus iniuriēs manū in clericū deliberate nō potest
ab ep̄o absolui. qz videt⁹ delictū nō leue. cū nō so-
lū inferat iniuriā. imo vsurpat sibi iurisditiōez in
clericū. Et sic tam ex tex. q̄ ex dictis panoz. habes
q̄ iste officialis iniuriēs manū deliberate in cleri-
cū quātūcūq̄ leuiter. malo aīo iudicat⁹ iniuria gra-
uis. ⁊ sic nullo modo ab ep̄iscopo poterit absolui.
Sequit⁹ secūdus casus. ibi. nisi forte turbā arcēdo
⁊c. Et glo. ibi. in v̄bo. casu fortuito. dicit tunc enī
nō imputat⁹. ⁊ sic p̄ glo. q̄ cōiter approbat⁹ iste offi-
cialis arcendo turbā. nō ex deliberatiōe. sed casu
fortuito clericū ledēdo nō ē excoicat⁹. In p̄mo at
casu. lz sit excoicat⁹. nō tñ p̄ absolui ab ep̄o. Et p̄
p̄is necesse est dicere. q̄ iste officialis non p̄putet
b iij

hoc casu mulier priuatur viro suo sine culpa sua. non tamen sine causa. licet **Do.** fuerit in contraria opinione. qui facit vnam regulam generalem de filiofa. pubere et impubere. de seruo et liberto. et etiam de viro qui verberat clericum in fraude uxoris: vt oēs isti nō teneant ire.

Vduodecimus de his qui sunt magne potentie. et ita delicati q̄ laborem eundi ad curiam nequeunt sustinere. papa est consulendus. dicto. c. mulieres. **Bo.** ibi dicit. q̄ ad arbitrium episcopi est referendum. **Et** si videbitur episcopo q̄ laborem eundi nequeant sustinere: propter periculum more. illos absolueret recepta sufficienti cautione: q̄ parebunt mandato ecclesie. **Si** vō periculum non timetur. consulatur papa anteq̄ absoluantur. **hec glo.**

Terciusdecimus in impubere. extra eo. c. i. etiam si post pubertatē postulat se absolui. extra eo. ca. si. **Et** hoc si est doli capax. alis non incideret in excommunicationem. **Et** panor. in dicto. c. si. elicit ex illo tex. vnam regulam: q̄ beneficium semel indultum minori: ex quo cepit habere locum. non extinguit per superuenientiam maioris etatis. **Et** facit ad questionē. **Quid** impubes factus pubes possit testificari de his que vidit in pupillari etate? **Rñ.** glo. in l. iij. §. l. Julia. ff. de testi. et glo. in l. notionem. ff. de ver. signi. et glo. in l. ad testuū. ff. de testa. cōcludunt q̄ sic. **Et** hoc nisi lex ad substantiam negocij exigeret certum numerum testium: vt in testamento. vbi tempore testamenti exiguntur idonei testes vt valeat: sic vt sit solenne. **Secus** vbi vt veritas inquiratur. **Bar.** autē in dicto. §. lege dicit hoc verum. dum tamen excelsisset infantia. alis secus.

Quartusdecimus de clericis qui communiter viuunt: vt de vita et bone. cleri. quoniam. quod cōmuniter exponitur: quādo simul viuunt in aliquo collegio. et ibi **Panoz.** dicit q̄ istud p̄uilegiū operatur vt isti cleri possint absolui ab episcopo: cuz iniuria est mediocris. **Idem** in religiosis. vt extra eo. monachi. sed monachi possunt absolui p̄ suuz abbatem. vbi vō iniuria sit atrocior: nec isti: nec illi absoluantur nisi a solo papa: vt in dicto capitulo: quoniam.

Quintusdecimus in moniali: extra eo. de monialibus. et **Panoz.** ibi notat: episcopum posse absolueri indistincte moniales: quantūcumq̄ excelsus sit enormis: ex quo papa non reseruat sibi casum enormitatis. **Rñ.** est: ne moniales habeant materiam inuerecūde imiscendi se cetibus virozum. **In** monachis vō excipit iniuria enormis: vt in. c. cum illorū. extra eo.

An autem episcopus possit absolueri exemptas? **Bo.** in dicto. c. de monialibus. dicit q̄ sic. et tam exemptas q̄ non exemptas absoluet: autoritate pape sibi per hanc decre. indulta tanq̄ delegato ad hoc. **Et** **Panoz.** ibi dicit: q̄ hanc glo. sequitur cōmuniter docto. **Sed** **Panoz.** dicit iminere dubiū. quid in istis foronibus sancti **Francisci.** et aliorum mendicantium: cum habeant generalem supra se. habentem quasi episcopalem potesta-

tem super eas. nūquid possint ab eo absolui? **Solutio.** videtur forte dicenduz q̄ non: quia hoc tñ indultum fuit episcopis ob reuerentiam ordinis episcopalis. ergo non licet inferioribus hoc attentare. quod videtur satis dubitabile. **Dec.** **Panoz.** tamē quo ad moniales sancte **Clare** fratrum minorum aliud est dicenduz hodie per p̄uilegia sua. et a solis suis visitatorib⁹ possunt absolui nec episcopi in aliquo possunt se intromittere.

Sextusdecimus in hospitalarijs sancti **Jo.** hierosolymitani hos absoluet suus prior: si est sacerdos. nisi excelsus fuerit enormis. extra eo. canonica. **Nota** etiam fm **Do.** ibi: q̄ templarij non gaudent hoc p̄uilegio quia licet ius cōmune debeat extendi per idempnitatē ratiois. secus est in iure p̄uilegiato. licet glo. tenuerit cōtrarium in dicto. c. cum illorum.

Septimusdecimus in his qui clericis nō enormis sed modica et leuē iniuriam irrogarūt. extra eo. peruenit.

Sed nūquid illi qui possunt absolueri ab excommunicatione pro violenta manuuz iniectione. possint huiusmodi absolutiones alis cōmittere? **Rñ.** glo. in. c. eis quibus. de offi. ordi. dicit: q̄ illis quibus ex officio. scz ordinario competit in certis casibus illos absolueri: qui pro violenta manuuz iniectione sunt excommunicati. licet alijs huiusmodi absolutionem cōmittere. cum viderint expedire dicto. c. eis.

Sed quibus cōuenit hoc ex officio? **Rñ.** fm **Bo.** ibidem. hoc cōuenit legatis ex officio legationis. extra de offi. le. qd translationē. **Cōuenit** etiam illis: quibus hoc p̄mittitur ex p̄uilegio perpetuo ratione dignitatis: vt **Archi.** **Bo.** cui ratione dignitatis cōcessum est p̄uilegiū absolueri delinquentes ibidem. **Item** episcopis in certis casibus: vt dictum est supra. **Item** abbatibus. extra eo. cum illorum. omnes iste p̄one p̄dicte cum viderint expedire possunt super his auctoritate dicti canonis. scz eis quibus ordinario iure cōpetit. vices suas p̄mittere. **Et** idem dicendū est de alijs excommunicationibus. scz q̄ illi qui ordinario iure: vel delegato a p̄ncipe possunt ab eis absolueri. possunt alijs vices suas cōmittere cum viderint expedire. dūmodo delegatus habeat iurisdictionē. **Si** vō sit alicui concessum ex p̄uilegio speciali q̄ absolueri possit. talis cōmittere non potest: quia certum ministeriū sibi cōmittit in hac pte. nō aut iurisditio. extra de offi. dele. quoniam. **hec glo.** in dicto. c. eis. **Idem** **Do.**

Absolutio. iij. scilz regulariū. **Regularis** si p̄cusserit regulam eiusdē claustrī. ab abbate vel alis a p̄lato p̄no pōt absolui. **Et** in sum. cōse. habetur q̄ inter p̄dictos p̄latos p̄putandi sunt p̄ores cōuentuales fratru p̄dicatoz. et **Guardiani** minorum et omnes p̄ores cōuentuales cuiuscūq̄ ordinis sint qui non habent supra se maiorem in eodem cōuentu. **Secus** de p̄orib⁹ triū vel quatuor regulariū

Absolutio. iiij.

qui p voluntate sui superioris: perficiuntur et amouentur. Et istud privilegium extendit ad fratres: et magistrum hospitalis hierosolymitani: si tamen presbyter est. aliter non: extra eo. canonica. Et sic dicitur intelligitur de regularibus siue sint monachi vel canonici. Et si non sufficit prudentia abbatis est discretio episcopi adhibenda. Et hec intelligenda sunt nisi excessus sit difficilis et enormis: ut si ad mutilationem membri vel ad effusionem sanguinis ex vulnere sit processus vel si in episcopo vel abbate sit manus iniecta. Et ex proprio significato. iste terminus. effusio. significat abundantiam.

Secundo si regularis percutit regularem alterius claustrum: secundum deo. prelatus prius absoluet. et platus percussus aduocatur. non ut absoluat: sed verberabit percussorem in satisfactionem. ex quo monachus non habet unde soluat. licet dicitur in dicitur quod vterque abbas vocatur ad absoluentem. Sed panos. in c. cum illorum. eo. ti. dicit quod sibi placet ratio deo. quia non videt rationem: quare alienus abbas vocetur in absolutionem non subditi.

Quid autem si regularis percutit regularem extra claustrum: nunquid possit per abbatem absolui? Deo. tenet quod non: sed debet absolui ab episcopo. Et si sunt sub diuersis episcopis debet conueniri episcopi illorum episcopatum: vel vnus committere alteri put de abbatibus dicit in. si. si deo. in dicto. c. cum illorum. mouet per ter. in. c. monachi. eo. ti. et dicto. c. cum illorum. vbi fit mentio de claustris. Secus ergo si extra claustrum. nam tunc violatur iurisdictio episcopi. et ordo ecclesiasticus confunditur: si sua iurisdictio vnicuique non seruetur. xj. q. j. c. peruenit. Sed panos. in. d. c. cum illorum. dicit quod abbas et ceteri doctores tenent oppositum: nam in. si. si deo. d. c. cum illorum. nihil dicitur de claustris. Ad iura vero facientia mentionem de claustris: supplendum est maxime. in hoc tamen dubio dicit deo. an. quibus fecisse seruari quod episcopus commisit abbati.

Quid si platus non est sacerdos: vel excommunicatus vel mortuus vel huiusmodi. Deo. dicit quod ad diocesanum recurrendum est: quod intelligendum est secundum deo. et dicitur. r. az. de excommunicatis quod non exemptis: siue sint monasteria virorum siue mulierum.

Quid si regularis percutit clericum secularem eiusdem diocesis vel alterius? Respondeo. quod si per prelatus eum absoluet: in eo casu in quo secularis clericus percussus clericum secularem absolui potest ab episcopo extra e. religioso. li. vi. et glo. in deo. eo casu dicitur. puta: quia leuiter percussit: vel est debilis: vel delicatus etc.

Absolutio. iiij. Quo ad satisfactionem. Sciendum quod absoluti a sententia canonis vel hominis cum nequeunt recurrere ad illum a quo fuerat absoluendi propter periculum mortis: vel aliud impedimentum si cessante periculo: vel impedimento: se non prestant illi a quo debebant absolui: recepturi mandatum eius et satisfacturi ut oportet. reincident in eandem sententiam. Et eodem modo reincident absoluti a sede apostolica vel eius legati: quibus iniungit: ut ordinario vel alteri se presentent

pro penitentia. et quod iniuriatis satisfacciant. et hoc faciunt quatenus comode poterunt. extra eo. eos. lib. vi.

Propter violentam manu iniunctionem in clericum satisfactio pecuniaria fieri solet: que quidem applicabit monasterio si manus iniecta fuit in monachum. ar. xij. q. j. non dicatis. et extra de sta. mo. cum ad monasterium. Si autem in clericum secularem: satisfactio ipsi clerico applicabit. nisi in contumeliam ecclesie fuerit pulsatus. nam tunc ecclesia agere potest iniuriarum: ut in. de iniuriis. q. si vlti fructus. Dec. Gof. et deo.

Excommunicatus propter damnum: si satisfaccere potest: non debet absolui nisi satisfacciat. et peccant qui talem absoluit: sed tamen absolutus est: secundum deo. Si autem emendam prestare non potest: debet absolui. recepta idonea cautione quod satisfacciat si ad pinguiorem fortunam peruenerit. de solu. odoardus. Et hec cautio erit pignoratitia vel fideiussoria: quod hec dicitur idonea quam si prestare non potest: saltem prestat iuramentum. absolutio enim non est neganda. xvj. q. vi. si presbyter. talis quoque ad petitionem aduersarij tenet cedere bonis secundum deo.

Absolutio. v. Quo ad modum non potest quis absolui sub condicione. puta si satisfaccerit: quod talis absolutus non est simpliciter absolutus secundum deo. et extra de regu. iu. actus. li. vi. Et secundum panos. in. c. de quibus. de bap. intelligitur de condicione suspendente actum. puta de futuro. Secus si esset conditio de preterito. que proprie non est conditio: quia non suspendit actum. ut puta baptizo te si non es baptizatus. Item nota secundum deo. de ban. in quotlibeto suo. quod prelatus potest committere ea que ad eum pertinent sub hac forma. Committo tibi audire confessiones et absolue de talibus casibus: cuius absens fuero sub tali condicione: quod mihi confiteantur cum fuero reuersus. quia confessio nihil aliud est quam ligaminis ostensio. Et idem ligamen pluribus potest ostendi. Et tunc non habet vigorem prima confessio nisi sub proposito faciendi secundam. Sub tali autem forma. Committo tibi audire confessiones et absolue sub tali condicione. quod non valeat tua absolutio nisi mea subsequatur: vel ratam habeant eam. vel quousque ego ab illis absoluiam. non potest committere nec valet commissio. Sic enim committere absolutionem nihil est committere: quia absoluens aut amouit ligamen: aut non. Si sic: nihil remanet ad amouendum et amotum est. siue superior ratum habeat siue non siue iterato. quantum est de se absoluit: siue non quia quod semel est dissolutum non amplius remanet dissoluendum ab eodem ligamine: maxime cum dissoluenso ligamen destruitur: sicut fit in absolutione sacramentali ad modum quo in absolutione excommunicationis a qua absolutus semel nunquam ab illa est absoluenso sed solum a noua: si in illam intrudatur. Si autem non amouit ligamen. casus clarus est.

Accusatus

pdere non tenet. vñ pōt obligari ex hoc q̄ suo se-
creto cōmittunt. 7 tunc nullo mō tenetur ea pro-
dere etiā ex p̄cepto supioris: q̄ secretū seruare ē de
iure naturali. nihil aut̄ pōt p̄cipi homini p̄tra id
qd̄ est de iure naturali. quo ad hoc vltimuz aliqui
tenent contrariū.

Quō aut̄ fieri debeat accusatio: Dic p̄mo q̄ d̄z
fieri i scriptis. ij. q. vlti. q̄ crimē. sed hoc nō ē semp
necessariū. puta in leui crimie. Itē in notorijs: q̄a
in hmōi nec accusator requirit̄ de actu. euidentia.
Sec̄ in nō notorijs etiā si manifesta sint. xj. q. iij.
eoꝝ. Itē d̄z accusatio fieri cū inscriptioe. i. q̄ accu-
sator debet se ad penā talionis obligare. ij. q. vlti.
quis q̄s. tñ et si accusator nō inscribat ex natura tñ
accusatōnis huiusmodi pena calūnie venit. **L**. de
accu. l. si. **E**xcipiūt tamē quidā casus. vt in leui cri-
mine. Item in crimie apostasie. Item cū maritus
accusabat vxorē de adulterio. 7 huiusmodi. **N**o-
ta tamen singulare dictū **Bar.** in. l. ij. **L**. si ser. vel
liber. l. x. q. si q̄s accusat publice infamatus: 7 defi-
cit in p̄batione nō debet puniri pena talionis vl'
calūnie: q̄ excusat̄ p̄pter infamiā p̄cedentē. qd̄ est
mēti p̄mēdādū fm̄ panoz. i. c. cū p̄tigat. d̄ rescrip.
vbi etiā dicit q̄ fama inducit iustā credulitatē. vñ
habens iustam noticiā ex fama. dicit̄ habere ex p̄-
babili causa. **E**t idem sentit glo. in. c. inquisitioni.
de sentē. ex cō.

Accusatus. vtz accusat̄ peccet
mortalit̄ negādo veritatē i iudicio: **D**ic
put habet p̄ tbo. scda scde. q. lxx. q̄ ac-
cusatus tenet̄ iudici veritatē exponere. quā ab eo
fm̄ formā iur̄l̄ exigit. **E**t ideo si p̄fiteri noluerit vl'
mēdacier negauerit: peccat mortalit̄. **S**i vñ iu-
dex exquirat qd̄ nō pōt f̄z ordinē iur̄l̄. nō tenet̄ ei
accusat̄ r̄ndere: s̄ pōt p̄ appellationē. vel aliter li-
cite subterfugere. mēdaciū tñ dicere nō licet. 7 v-
de nota. p̄ ben. de gā. quodlibeto. viij. vbi dicit. q̄
quāto homo tenet̄ magis seipm̄ diligere ex chari-
tate q̄ p̄ximū tanto magis debet circa seipm̄ opa
charitatis exercere. **N**ūc aut̄ opus charitatis sum-
mū homis erga p̄ximū est. cū peccatū ei? occultū
est. eū ad correctionē occultā exhortari. nullo aut̄
mō peccatū ei? publicare ne tā sit. p̄ditor criminis:
q̄ corrector. multo ḡ magis non pōt esse suspicius
p̄ditor: sed corrector. **S**i ḡ h̄z peccatū occultū sol?
d̄z se corrigere q̄ s̄ charitatē ē crimē suum. pdere.
etiā s̄ charitatē ē ab homie petere qd̄ est s̄ ipsam
charitatē facere. **P**etere ḡ a subdito siue euz iura-
mēto siue nō. vt in apto p̄fiteat̄ crimē suū occultū
si nō sit s̄ ipm̄ sup facto suo infamia vl' suspitio ta-
lis vt s̄ ipm̄ p̄ inq̄sitionē opus sit. p̄cedere. ē p̄tra
charitatē. **E**t ideo i isto casu nō tenet̄ ei obedire q̄
p̄ceptū dei in hoc obuiat. vñ cū illicitum sit facē
sub iuramēto qd̄ nō licet facere oīno sine iuramē-
to. **I**deo si prelatas petat euz iuramento vt dicat
de eo subditus veritatē quā nouit. nō debet ei in
hoc obedire. nec se ad tale iuramentū astringere
vltorius si astringat ipm̄ generali iuramēto ad di-
cendū veritatē sup interrogatis. 7 postea petat
specialit̄ sibi dici veritatē casus p̄dicti. dico q̄

nō tenet̄ ei respondere q̄ iuramentū generale nō
intelligit̄ nisi de licitis q̄ iurans sine offensa dei fa-
cere potest. 7 que ille cui iuratur debz 7 potest sine
peccato petere. hec ibi.

An liceat accusato 7 ad mortē pdemnatō se de-
fendere vel fugere. **D**ic fm̄ **T**ho. scda scde. q. lxx.
q̄ si damnatus fuit iuste. nō licet ei se defendere.
Si vñ iniuste. tale iudicium simile est violentie la-
tronū. **E**t ideo i tali casu licet resistere principibus
malis. **A**ccusato aut̄ cui liber fugere licet. q̄ 7 si nō
liceat resistere. nō tñ tenet̄ facere illud. vnde moꝝ
sequat̄. f. manere in loco vñ ducat̄ ad mortem. de
hoc. j. **I**ncarceratus.

An aut̄ ille q̄ iurauit redire ad carcerē teneatur
redire. **D**ic f̄z panoz. in. c. si vñ. de iureiur. q̄ tenet̄
obseruare iuramentū. etiā si subsit piculū mortis.
dñmō carcer non sit iniuriosus. de quo vide glo.
notabilem in de. pastoralis. de re iudi. in v. p̄ vio-
lentiā. vbi sic dicit. p̄ hanc s̄raz videt̄ q̄ si captiu?
ad penā vel piculū mortis relaxat̄ iuramento suo
de redeundo ad carcerē certa die. si moꝝ erat in-
iuriosa. redire nō tenet̄. al's tenet̄.

An aut̄ p̄tract? iniri p̄ incarcerationū valeat. **D**ic
fm̄ doc. 7 maxime panoz. in. c. accedens. de p̄cu.
q̄ aut̄ q̄s est captiuus apud hostes. 7 tñc ille cum
p̄diderit libertatē. nō potest testari. neq̄ aliquem
actū vt liber homo facere. vt in. l. eius. ff. de testa.
7 in. l. diuus. ff. de iure fil. **A**ut est detent? in car-
cere p̄iuato. puta a latronibus vel aliquo tyranno.
7 tñc si aliquid agit cum ipso tyrāno detētoꝝ. pōt
postmodū allegare metū. 7 facere actū rescim di. vt
in. l. q̄ in carcerē. ff. qd̄ me. cā. **S**ed cū alio ab ipso
detentore pōt p̄trahere. **I**tē potest in carcere testa-
mentū facere. vt in. l. sed licet. ff. qd̄ me. cā.
Aut est q̄s detentus in carcere publico 7 iuste. **E**t
tñc si est damnat? pena capitali. nō pōt aliqd̄ agē
tanq̄s liber q̄ est effectus seruus pene. 7 bona sua
veniūt ad succedentes ab intestato. vt in aul. bo-
na damnatoꝝ. **L**. de bo. dā. vñ talis ad pias cau-
sas etiā nō potest disponere. vt notabilit̄ dicit **Jo.**
an. in. c. ij. de vsu. li. vj. **A**ut nō est sic damnat?. s̄
est in carcere detentus. **E**t tñc potest p̄trahere. et
alios actus agere. vt in dicta. l. qui in carcerē. 7 te-
net̄ ibi **Bar.** et etiā cum illo: ad cuius petitionem
detinetur. **A**ut tenetur quis apud alios. vt obses
7 tunc si loquimur in obside p̄prie sumpto. vt i illo
qui datur pro aliqua securitate ab hostibus. 7 iste
perdit libertatem. vnde non potest aliquid dispo-
nere vt liber. nec facere testamentuz. ita loquitur
l. obsides. ff. de testa. **S**ecus autem si vna ciuitas
dat alteri ciuitati obsides. vel vnus nobilis alteri
nam illi non perdunt libertatem. nec possunt sic
dari. vt sint proprie obsides. vt notat **Bar.** in di-
cta. l. obsides. et facit quod notat̄ in. c. et rescripto
de iureiur. vbi habetur fm̄ panoz. q̄ ab impato-
re dari possunt suis hostibus 7 ecōtra. **E**t isti ob-
sides hoc casu sunt quasi serui. **I**deo nō possunt
testari sine licentia principis. vt in dicta. l. obsides
Idem puto de alijs principibus habentibus iu-
ra principis. seu ius indicendi bellum. et isti p̄prie
dicuntur veri obsides. **A**lijs autē inferioribus

glo. in. l. ij. **L.** de pa. qui si. dif. dicit q. nō. licet fateat de facto usurpatū contrariū. **Bart.** remittit ad. d. ca. ex rescripto. **Sed** **Panoz.** dicit q. isti inferiores non pnt istos obsolesc. p.rie dare. vt sic pdant libertatem: q. immutare statum hoīs est solius principis. **Et** sic quo ad clericos z monachos solus papa pōt eos dare obsolesc. vt p.rie sortiant nomen obsolesc. **Et** nota p. declaratione p. dictorum vnū menti cōmendandum fm **Panoz.** in. d. c. accedēs de mente **Bar.** in. d. l. qui in carcerem. q. nō dicit quis liberatus a vinculis: si custoditur in publico. **Et** hoc facit contra practicam quorundam. Nam si detentus in carcere vult aliquem contractum facere: faciunt ipm extrahi de carceribus et custodiē ibi p. familiam. nam certe iste nō potest dici liberatus. vt in. d. c. accedens. et quo. c. habet. vt nō sufficiat extra territorium p. duci. nisi p. ducatur ad locū securum. **Vide** etiaz qd notat **Panoz.** in. c. domū de se. nup. vbi dicit q. existens in carcere potest cōtrahere matrimonium. z tenet. ex quo vis non inferit in matrimonio contrahēdo. **Et** quo inferit q. si matrimonium tenet: qd requirit libertatem maximam. vt in. c. cum locum. de spō. ergo cōtractus in carcere gesti tenent. hoc tñ dictum limita. vt dicitur est s.

Adoptio est persone

A extraneam in filiū: vel nepotem vel deinceps legitima assumptio. fm **Ri.** in. iij. di. xij. arti. ij. q. j. **Et** p. psonā extraneam intelligit oīs qui nō est in p. tate adoptantis. siue sit de eius carnali cognatōe: siue nō. **Et** p. filium intelligas filiam. z p. nepotē. neptem. q. tam masculus q. femina pnt adoptari. **Adoptio** autē est genus. et habet duas spēs. l. arrogationē. z adoptionē. **Arrogatio** fit de eo qui est sui iuris: auctōtate principis. sed adoptio fit in spē de eo qui est alieni iuris. auctōtate magistratus. vt. ff. de adop. l. j. z ad patrē arrogatē transeunt oīa iura seu bona arrogati. ac etiam filij sui in eius p. tate efficiunt. ff. eo. l. si pater fa. **Et** querit glo. ibi. filius arrogatus vult p. se sibi retinere. an possit: z videt q. sic. q. in traditōe pactū qd apponit debet seruari. **In** cōtrariū facit autentica ingressi. de sa. san. ec. **Idem** **Bar.** ibi.

Quero vtrum absens vel dissentiens possit arrogari: **Rñ.** q. nō. ter. est. ff. eo. l. neq. **Neq.** etiaz adoptare. vel arrogare quis absens pōt. nec etiā p. pcuratorē arrogare vel adoptare quis pōt. de hoc est ter. ff. eo. l. post mortē. §. neq. **Quare** autē h. mōi arrogatio. vel adoptio nō possit fieri p. pcuratorē. vide **Bar.** in. l. galus. §. forsitan. ff. de li. et po. vbi dicit q. ea in quibz solus p. sensus requirit. pnt fieri p. pcuratorē. vt est in legitimatōe. vbi sufficit q. filius oīdat voluntatem patri. nec est necesse q. pater sit p. ns. **Item** ex pte filij nō requirit q. sit p. lens. sed sufficit q. ratum habeat. vt in autentico. qui. mo. na. effi. sui. §. naturales. z. §. generalt. col. la. vij. q. in legitimatōe pater nihil disponit. h. p. n. cipi vel habenti auctōtate ab eo. disponētī cōsentit. nō etiā ipse pater legitimat. sed principis auctōritas. **Secus** est qñ pater ipse disponit. quia pater

emancipat. vel absoluit filium z iudex auctorizat. **Item** pater adoptat. **Item** dñs manumittit. **Et** ex hoc pōt colligi determinatio illius. q. **In** filiatōe spūalis. siue cōpaternitas possit cōtrahi p. pcuratorē: z videt q. nō. q. ipse pater spūalis aliquid disponit. z aliquid agit. nō simplt cōsentit ergo requirit p. n. t. sua. vt. l. post mortem. de adop. **Et** ita dicunt canoniste. hec **Bar.**

In autē in adoptōe requirit cōsensus p. in quo rum. **Dic** q. in arrogatōe voluntas arrogatoris requirit. z illius qui debet arrogari. **In** adoptōe autē requirit voluntas adoptantis. eius qui adoptat. z patris sui. z nō aliorum cōsanguineorum. **Et** sic voluntas eius requirit. qui loco patris esse debet. ff. eo. in adoptionibz. **Idem** **Bar.** ibi. **Et** emancipatio z adoptio q. de voluntaria iurisditōe sunt. pnt fieri quocunq. loco. dum tñ idoneo. ff. eo. emancipare. **Item** magistratus p. filios suos cōs. te emancipare. ff. eo. si consul. **Et** p. idē iudex donando posset cōs. se insinuare licet cause cognitionē requirat sicut emancipatio. vt dicit **Bar.** in. d. l. si cōsul.

Adoptare pōt pater fa. qui sui iuris est. z qui generare pōt. qm̄ qui generare nō pōt. p. t. impedimentum naturale nō poterit adoptare. **Secus** si esset p. t. impedimentū accidentale. vt spado. siue gladio castratus. **Item** mulier adoptare nō pnt nisi in solacium amissorū liberorū. hoc ei a p. n. ce cōcedat. **Item** nec filius fa. **Item** nec minor. lx. annis. ff. eo. l. si pater fa. nisi ex aliqua necessaria cā. q. ante illud tps debet vacare generationi naturali. **Portet** etiā fm **Ri.** q. adoptans plena pubertate pcedat adoptatum. l. xvij. annis. **Idē** **Panoz.** in. c. j. de cognat. le. **Et** ex p. dictis pōt patere d. ita in ter arrogationē. z adoptionē. **Et** differunt in quatuor. **Primo.** q. arrogat qui est sui iuris. adoptat vō q. est alieni. **Secōdo.** q. arrogatus transit in p. t. arrogantis. adoptatus vō nō trāsit in p. t. adoptantis. **Tercio.** q. arrogatio non fit nisi auctōtate principis. **Adoptio** autē fit p. quemlibet magistratum. **Et** hec d. ite habent in st. de adop. z in. d. c. j. in glo. **Quarto** differūt. q. arrogatus habet de necessitate legitimam in bonis arrogatoris. vnde siue eum emancipet. siue decedat. debet ei relinquere legitimam. **Adoptatus** vō non habet legitimā in bonis adoptantis. vnde nō habet ei aliquid relinquere. **Si** tñ ab intestato morat. succedit ei adoptatus.

Utrum autē legitima q. debet arrogato. sit quarta oīm bonorum: **Glo.** in. l. si arrogator. ff. eo. dicit q. non. sed est quarta eorum q. habiturus esset ab intestato. vt in naturali quē pater vult exheredare. vt. ff. de inoffi. test. l. papinianus. §. qm̄. **Idem** **Bar.** ibi.

In autē ista quarta sit augmentata p. autenticū de tri. z se. sicut in naturalibz liberis: **Bart.** in. d. l. si arrogator dicit. q. non. z de hoc est glo. fm eum in dicto autentico. **Et** ex p. dictis patet quid dicendum de eo qui in demo sua. vel etiaz cōs. aliquibz aliquid recipit in filiū. vel filiā: **Et** dic fm **Panoz.** in. d. c. j. q. nulla est adoptio. **Et** de p. dictis extant versus. **Arrogo** qui suus est. z habet meus esse ne

Adulatio

esse. Patris adoptio suum, nec patris definit esse.
De hac materia vide infra. Impedimentū. vij.

Adulatio. Vtrum peccatum sit dare adulatoribus vel hystrionibus? Quidā dicunt: vt elicitur ex Tho. scda scde. q. cxxv. q. ars hystrionatus. q. deseruit humane recreatōi que necessaria est vite hoīs de se non est illicita. vñ et de illa arte viuere non est phibitū. Ita tñ q. fiat obseruatis debitis circūstantijs locorū tēporū z psonarū. Sed cū hystriones vtuntur indifferēter tali exeratio. ad repērandū etiā turpia. vel vituperādū. vel irridendū psonas spūales. vel sacra z diuinū cultū. vel immiscēt ibi supstitōes vel piculū vite. vt tendere arcū sup funē. et hōiū: illicita est. z eam optet dimittere. z de tali intelligit. de conse. di. ij. p dilectōe. z pctm est talia aspicere. z talibz p illo ope dare. lxxvij. dif. donare. vult dicere q. vbi actus. verba. vel alia sunt peccata mortalia. tūc phibitum est. Aldricus etiā dicit. q. si aliquis etiāz malis hystrionibz parce dat ad cōseruādū famam suā. ne a talibz vitupet. nō credit talē peccare mortaliter. vide etiā glo. in. c. qui venatoribz. lxxvij. di. qui vult q. dare eis ad voluptatē. vel luxuriā nō licet. sed ad laudē dei. vel ob iustā cām. puta recreatiōis: licet. de cōse. di. iij. puenit. Et nota Panoz. in. c. cum decorē. de vi. z ho. de. vbi dicit. q. si quis saltem bis exercuit in publico illaz artē cā questus efficiat infamis. ar. optimū in. l. palā. de ri. nup. vbi habet mulierē dicit meretricem. si admisit duos cā questus. z facit. xxv. q. ij. Ita nos. Et ex predictis duo notabilia elici pnt. primo q. in criminibz huius actus inducit cōsuetudinē. z iō hoc facit ad casus quōz referuatos p epōs. qui quōz referuāt casus vt puta. verberātes pentes vel blasphemātes deū vel sanctos. si hoc habeāt ex cōsuetudine. Si g. tales blasphemāssent deū vel pēssissent pentes vltra vnam vicē. ad epm pntineret absolutō. Scdo nota q. si mulier cā questus admisissz. duos dī meretricis et quicquid deinceps lucrat. cum bona conscia retinere pōt. Secus de mulieribz q. hincinde fomicant. nō principaliter cā questus. sed cā libidinis. tales enī recipientes munera tenent ad restitutōnem. Vide de hoc. j. Restitutio. xiiij. Idem in sili habet in. c. monasteria de vi. z ho. de. vbi habet q. ex duabus vicibus inducā frequētatio monasteriorum.

Adulterium est alieni thōi violatio. xxxij. q. v. non me habebis.

Quid faciet mulier que de adulterio suscepit filium. vel supposuit sibi partum alienū. et ita qui nō est filius suscepit expensas ab eo qui putat esse pater. z est cā q. illi qui essent heredes nō succedunt? Dic fm Panoz. in. c. officij de pe. z re. q. aut nullū piculum est in reuelādo veritatem z verisilr credet mulieri. z tunc mulier peccat non reuelando. z durante fraude hec pnia non est fructuosa. Aut non credit mulieri. nec habet pbanones. pmpas. et tunc satis est q. peniteat absq. eo q. detegat. q. ex

quo videt q. pbare nō potest debet tacere. ne potius inducat scandalum q. vtilitatem. Aut mulier habet pbanōes z verisilr sibi credit. sed subest periculum mortis in reuelando. z tunc debet potius tacere. q. in nō reuelādo est periculum rerum. sed in reuelando est periculum animarū z corporum. Nec obstat regula iuris. qui scādalizauerit. vbi habet. q. facilius scandalum nasci pmittit. q. veritas relinquat. q. fm Inno. illud pcedit in iudice vel in teste. qui habet iudicare veritatem. ergo mulier peniteat z satisfaciat de suo veniētibz ab intestato. vel illis quos maritus verisilr instituit. si credidisset istum nō esse filium suum. Et si dubitat. dispense in paupes. Si vō mulier nō est potens ad satisfaciendum. tunc saltem peniteat. z ei nō denegabit confessio. vt in. d. c. officij. quod est valde singularare. Et colligitur hec theouca singularis que facit ad multa. videlicet q. pceptum posituum non obligat quem cum scandalo. vbi ergo verisilr scandalum corporum z animarum esset venturū. iusta causa esset nō exequendi pceptum. etiā pape. vt in. d. c. officij. z in. c. si qu. de rescriptis. immo etiā habes ex. d. c. officij. q. ius posituum interpretat ius diuinū. restitutio enī videt de iure diuino. z tñ papa interpretat hōi restitucionem non sciendam rōne scandali. vel piculi corporū z aiarū. z de hoc vide diffusius. j. c. Consuetudo. Predicta autē procedunt in dubio. quā scz non apparet in contrariū de expssa intentione pape. Sed dubium est. quid si papa paise pcepit scandalo non obstante mandato suo pareri? Dic fm Panoz. in. c. cum teneamur de pben. q. aut est quid tale. quod non potest sine peccato expleri. z tunc nō est parendum p notabile dictum Inno. in. c. inquisitioni. de sen. ex. vbi dicit. q. nō est parendum mandato pape. iniuste pcepti. vbi multa mala vel scandalum verisilr esset venturum. vnde si mandatum pape continet heresim vel psumitur statum ecclesie pturbari. vel alia mala ventura. non debet subditus parere. Et quo infert Panoz. in. d. c. si qu. q. si princeps mandat aliquid sub pena excommunicationis. quā ipso facto incurrat. ex cuius executione psumit scandalum venire. non debet subditus parere. Et ex his infert ad aliam. q. Done. papa scribit. p notorie indigno. vt assignet sibi certum beneficium. nūquid mandatarius teneat parere. Et dicit Job. an. in. c. cum adeo. de rescriptis. z in. c. significauit. de off. ordi. distingue. q. aut non constat paise de intentione principis. Et debet seruare mandatarius qd dicit. in. d. c. si qu. scz non obedire. sed expectare letandam iustionez. quia quōz princeps propter nimiam importunitatem. vel surreptionem concedit non concedenda. Aut precise constat q. vult huic indigno puidere. Et tunc. aut papa potest in illo actu dispensare. z est sibi parendum quia videtur tunc dispensare. Aut non potest dispensare. quia est tanta indignitas q. sine peccato nō potest fieri. Et tunc sibi non est parendum. quia papa non habet potestatem peccandi. xl. dif. c. j. Inno. etiam in. d. c. inquisitioni. dicit q. si papa pcepit aliquid. qd non sapit heresim. z tunc in spiritualibus ecclesia

sticus est sibi obediendum: ex quo preceptum non continet in se peccatum. licet in se videatur durum. xix. dist. In memoriam. Idem in ecclesiasticis personis: nisi ex precepto pape vehementer presumatur statum ecclesie perturbari. Et nota singulariter hoc dictum fuit per Panorum. Nam fuit cum multum allegabatur: alii in fauorem eorum qui recesserunt ab Eugenio et Benedicto: et reuocabant ab eis sub pena excommunicationis. nam dicebant quod non tenebant obedire. quia fuisse impeditum concilium. Et sic ex tali precepto: mala presumantur futura vel status ecclesie perturbari. Si vero mandatur alicui seculari sibi non subiecto ratione cause vel persone. et mandatur circa temporalia. non tenetur sibi obedire: ut puta si mandatur quod det sibi sua bona temporalia.

¶ Sed nunquid filius tenetur credere matri? Dicunt per Panorum. in d. c. officij. quod ex quo natus est ex uxore alicuius. instantur presumitur filius mariti fauore matrimonij. ut non credatur matri asserenti contrarium. Et idem tenent legisse in l. filium. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. sunt. et in l. si vicinis.

¶ De nuptiis immo plus est. quod quidam potuit generari ex marito. nunquam presumatur ab alio genitus. etiam si probaretur eo tempore per mulierem commissum esse adulterium. vel quod mulier peperit extra domum mariti etiam in loco suspecto: ut in l. nules. §. defuncto ff. de adul. dicit tamen Hostius. quod non credens matri habet forte animi. quia ipsa melius scit quam alius. et non est verisimile eam in hoc dicere mendacium.

¶ Et si filius habet conscientiam lesam ex dictis matris: debet credere. et omnia bona restituere. Sed si non habet conscientiam lesam: quia nullo modo vult credere matri tunc non tenetur ad restitutionem. Et ita limita dictum legislarum in iuribus allegatis qui dicunt illum fuisse fatuum: qui ad assertionem regine asserentis eum non esse filium regis cessit regno.

¶ An autem adulter teneatur ad restitutionem damnorum et expensarum: que incurrunt maritus ex filio nato in adulterio. Summi tunc parum vel nihil tractant de hac materia. tamen tractantes videntur dicere quod primo. quod adulter non est certus quod filius natus sit eius filius: quia ubi maritus tempore conceptionis non esset presentis non obest. quia tunc bene sciret maritus non esse suum. sed oportet quod illo tempore potuerit esse filius mariti. quo casu adulter non potest esse certus quod sit suus. Secundo. quod ipse adulter non dicit marito illum esse filium mariti. sicut dicit adultera. quod dicit mendacium. Archidiaconi autem flos. in summa sua dicit notabiliter. quod si adulter scit vel credit verisimiliter illum esse suum. ubi mater ipsa satisfacere non valet. videtur quod teneatur de expensis patri putatiuo: quia causam efficacem dedit. fuit tamen possibilitatem suam. Et si mitteret ipsa adultera filium ad hospitale. vel quia finxit mortuum peperisset: vel quia notificauit marito sine sui periculo non esse filium suum tenebitur hospitali de expensis. nisi notabilis paupertas excuset eam. cum de iure naturali ad hoc teneatur. Et hospitalia propter pauperes sunt facta. Sed de hereditate vel dote si dotaretur a patre putatiuo teneri videtur ad arbitrium boni viri. attenda sui

facultate. que tamen satisfactio occulte fieri debet. Si autem dubitat adulter ex eo quod mulier est leuis et cum alijs adultera. vel etiam quia ipsa adultera dubitat utrum sit eius. vel mariti. relinquatur iudicio dei. et grauari non videtur de restitutione. Indecens est enim ut in re dubia certa proferatur sententia. hec Archidiaconi flos.

¶ Quid si testator dicit relinquo uxori mee. c. donec caste et honeste vixerit. si nubat: an habebit legatum? Bartolomeus in l. mulier. §. cum proponeretur. ff. ad trebell. dicit quod debet habere dictum legatum. etiam si transit ad secunda vota. quia caste et honeste viuere est. xxxj. dist. nicena. unde testator debet dicere donec caste et honeste vixerit. et vitam vidualem seruauerit. Predicta vera: nisi de voluntate testatoris. vel de comuni vsu loquendi aliud apparet. hec Bartolomeus. Aldra autem dicit quod stare communi intellectui testatoris. qui intelligit quod alij non nubat. Possit tamen distinguere. an testator sit homo simplex et idiota. talis enim ignorare potest quod in matrimonio sit castitas. ut accidit in pluribus. immo per illa verba videtur intelligi quod alteri non nubat. Secus si testator esset persona docta. Nota tamen quod Angustinus in autentico quod op. epi. §. hec de deo intelligit predicta vera: si nubat tamen semel. per hoc textum in l. boues. §. hoc sermone: de verb. signi. Et per predictum. §. quidam de terminant hanc. q. Quidam mandauit bona sua distribuere in dotandis mulieribus indistincte. nunquid possint commissarij dotare viduas pauperes. Et conclusit quod non. quia intelligit de primis nuptijs d. §. hoc sermone.

¶ Quid autem si maritus legauit uxori: si voluerit honeste morari in domo sua. et ipsa vadit ad sanctum Iacobum: vel hinc inde discurrendo per plateas. vel hinc inde. nunquid propter hoc auferretur sibi legatum? Responsum quod sic. quia et si caste viuat. non tamen honeste. ar. ff. de leg. iij. l. qui concubinam. §. uxori. et de condit. et de. l. si quis ira.

¶ Quid si vxor relicta que assumpsit tutelam filij. an perdat tutelam si incontinenter viuat sicut perdit per transitum ad secundas nuptias? Responsum per Panorum. in c. vxoratus. de conuer. coning. dicit quod sic. quia paria sunt transire ad secunda vota. et incontinenter viuere. eo casu quo transitus ad secunda vota non est licitus. Et de hoc est notabilis glo. quam sequitur Bartolomeus in autentica matri et auie. l. cum mu. tu. off. fun. pot. quod bene notabis. Et per hoc facit textus in l. si. e. ti. ubi requiritur quod pudice viuat. Per hoc etiam potest inferri. quod eas penas quas patitur transiens ad secundas nuptias infra annum luctus. pati debet si incontinenter viuat. quia ratio nuptiarum prohibita infra tale tempus fortius videtur sibi locum in incontinentia. ne in plus se habeat luxuria quam castitas. Et pro hoc facit quod notat glo. singularis et Bartolomeus in l. fideicommissum. c. de fideicom. ubi dicit quod si vxor relicta incontinenter viuat. perdit legatum sibi factum a marito. et auferretur sibi tanquam ab indigna vel ex presumpta voluntate testatoris reuocatur legatum. quod maxime procedit. si incontinenter vixit tempore mariti. marito ignorante. per hoc glo. notabilis in l. sororem. c. de his qui. ut indi.

Aduocatus

VAn autem deflorans virginem teneat eam ducere in uxorem. vel dotare: dic p notata i. c. j. de adul te. q stuprans virginem tenet eam dotare. r ducere in uxorem. r si non vult cum ea contrahere. vltra dotem corporaliter castigabit. Si autem pater puella nollet illam dare: dabit pecuniam iuxta modum dotis. qua virgines accipe consueverunt.

Quid autem si vir neget eam virginem fuisse. an mulieri seu patri hoc asserenti incumbat pbatio: **Rn.** Panor. in. d. e. j. dicit fm doct. coter q non. q psumit virgo. ex quo habet p virgine. r impuret isti qui abusus est. nam ratione delicti. pbatio transferret in illum.

Quid autem si non seduxit illam. licet sponte illa acquiescit: **Rn.** Panor. ibidem dicit. q adhuc habet locum qd dictum est. quia virgo semp psumit seducta et decepta. nam si non essent insidie hominum tantu facinus no ppetraret vt dicit tex. in. l. vnica. l. de rap. vir. vide ad hoc glo. in regula scienti. li. vi. Predicta vera in foro contentioso. In foro aut penitentiali fm. v. sic agendum est. si deflorauit ipsam voluntariam: non tenet. sed tñ hoc no videtur. f. fuisse voluntariam. nisi q ille seduxit eam. Si aut inuitam vel seductam. iniungendum est q satisfaciat. vel componat cum ea. als no est tutus in conscientia.

Quid autem si quis contraxit cum virgine clam a patre. nunquid pater teneat eam dotare. **G**losa notabilis. xxxij. q. ij. c. fi. dicit. q pater tenet eam dotare. quia mulier sine consensu patris pot contrahere matrimoniu de iure diuino r canonico. xxvij. q. ij. §. sufficiat. et q pater teneat dotare filias suas. habet in. l. qui liberos. ff. de ri. nup. r. l. fi. l. de do. pmi. qd etiam tenet glo. xxxvj. q. j. de raptoribus. Adde tñ vnum. q si puella elegit sibi sponsum suo generi. seu moribus indignum. tunc pater non tenet. **Bar.** in. l. obligamur. ff. de ac. r obli. dicit q si puella non constituta aliqua dote nupsit. q pater non tenet eam dotare. quia cessat ratio: ppter qua pater tenebat. ex quo repperit virum sine dote. Et sic sentit q maritus tenet de suo subire onera matrimonij. qd placet Panor. nam imputandum est viro contrahenti matrimonium sine dote. Tacite em videt se obligare ad subeundum onera matrimonij. Sed vbi puella constituit certam dotem. q aliter vir cum ea contrahere volebat. tunc pater tenet eam dotare. Et nota bene hoc dictum. vt feruetur cautela in istis coniugijs clandestinis. vt puella constituat certam dotem viro. An aut mulier possit filios de adulterio susceptos heredes instituire. r multa alia vide. j. c. filius. r. c. successio. Et an usufructuarius teneat ad es alienum r multa alia pulera. vide. j. usufructus.

Aduocatus. Quid sit aduocare. seu postulare. Dic fm Panor. super Rubrica. de postulando q postulare est desiderium suum. vel amici sui in iure: apud eum qui iurisdictioni preest exponere. vel alterius desiderio contradicere. Et ex hoc q dicit in iure. dicitur questio. nunquid consulens in camera dicit

aduocare. Et concludit q no. quia aduocatus est: qui in iure pponit. vt patet ex diffinitione p dicta. phibitus ergo aduocare: non censet. phibitus in camera consulere etia pcuratori partis qd bene notabis. r tenet **Bar.** in. l. j. ff. de va. cogni.

Aduocatus esse no potest. pmissi sit hereticus vel excoicatus. vl paganus. iij. q. j. c. j. extra de heret. excoicamus. el primo. Itē non debet esse quis iudex. vel assessor in causa illa. in qua vult esse aduocatus. quia duo officia in eadem causa phibentur exerceri. iij. q. iij. c. j. r. ij. Sunt r alie psonae ab aduocatoe p canones phibite: vt totaliter surdus ff. de postu. l. j. Item mutus: cecus. d. l. j. Item furiosus: impubes vsq ad. xvij. annu. Item seruus femina r vir voluntarie passus muliebria. f. contra naturam. d. l. j. Item damnatus capitali crimine: vel calumnia publici iudicij. Item qui opas suas locauit. vt pugnaret in arena cum bestia. d. l. j. Et glo. ibi sup. ver. locauerit. dicit hic est infamis ipso iure. r bene dicit. locauerit. hoc est causa mercedis. Secus ergo si causa virtutis ostendende hoc faceret sine mercede: vt ibi in tex. Et rō pot esse. quia si sibi non pepat. psumit q alijs no parceret. nam si se vendidit. multo fortius alium venderet.

Quid aut de his qui locant opas suas. vt ascendant in arborem multum altam ad colligendum fructus. an sint infames. vt in predicto casu. **Rn.** **Bar.** in. d. l. j. q no. quia fit gratia vtilitatis publice. Et eodem modo. de eo. qui salit sup turres causa capiendi aues ad publicam vtilitatem. no dicit infamis. Illi aut qui faciunt istos ludos periculosos p plateam. et alia loca dicunt infames. p. d. l. j. Vide etia glo. singularem in. l. ij. ff. de his qui infam. no. que dicit q ioculatores omnes sūt infames ipso iure. qui faciunt spectaculum sui. licet no semper faciant cum obumbratioe continarum. q mercedis causa. ludibrium. sui faciunt. de hac materia vide s. Adulatio.

Qtrum aduocatus debeat scire lras. **G**lo. in. d. l. j. dicit. q non. **Bar.** ibi dicit q doct. sunt contra illam glo. Et bene. cum aduocati debeant examinari a doctoribus vt. l. nemini. l. de aduo. di. ind. Ideo oportet q sint ltrati. Non obstat qd dicit glo. sa de iudice. q ille pt habere penitiam p suos assessores. qd non cadit in aduocato.

Qtrum phibitus aduocare a iudice vnius ciuitatis. possit esse aduocatus in alia ciuitate: **G**losa in. l. j. l. eo. respondet nobiliter. q aut fuit phibitus ex causa. que infamiam non irrogat. r ista phibitio se non extendit vltra locum iurisdictionis iudicis phibentis. Si vo fit ex causa que infamiam irrogat. tunc videt phibitus in omni loco: vt. l. ex ea. ff. de postu. Nota etiam **Bar.** in. l. paulus. ff. de legatio. vbi dicit q phibitus aduocare. si mutat vnam cedula iudicij. vel ei loquat. non ppter hoc videt aduocare.

VAn autem liceat aduocato pacisci de quota litis **Bar.** in. l. si qui. l. eo. per illam. l. dicit q non. sed nec etiam de re certa. licet **G**ul. videat tenere contrarium. quo ad hoc vltimum. Et fm eum no habet locum pena. d. l. si qui. Contrarium tamen co-

muniter tenet p dot. vt dicit Bar. ibi. Spe. tñ dicit. qñ hodie pōt pacisci de quanta: nō de quota pre litis. z in initio litis potest de salario. cōuenire. C. de iudi. pperandum. Si igit aduocatus vel medicus in initio litis vel morbi. de toto salario conueniunt. totius litis vel morbi alia conuētio facta postmodum nō tenet. Secus si non conueniunt de toto. Et si litigator pmissit dare centum. si vinceret. si vō non obtineret. l. tunc pacta seruent.

V Sed pone q litigator ipse transegerit cum aduersario. nunquid aduocatus habebit integrū salarium? Et videt q sic. qz p eum non stat quo minus vincat. ff. loca. qui opas. Si aut non stat p eū videt impleta conditio. ff. de reg. iur. l. in iure civili. Et obtinuisse videt qñ non stat p eum. Sed cōtra videt. nam constat qz pmissum est sibi integrū salarium. sub illa conditōne si obtineret: sed nō obtinuit. ergo nihil habebit. Spe. in ti. de salarijs dicit. qz Dost. z multi alij dicunt. qz totum habebit ipse vel eius heres. eo mortuo. C. de ad. di. iudic. post duos. Alij dicunt hoc verum. de iure. de equitate tñ habebit p rata. Si tñ aduocatus cooptatus est ad dictam ppositionem. non pder quicqz. Sed Spe. concordādo opiniones distinguit. qz aut diē tulus transigit in fraudem eius. z tunc totum salarium habebit. quasi p eum non steterit. Aut bona fide. vt qz lis erat dubia. Et tñc p rata seruicij sua facultas considerat: nisi aliud actū sit inter eos.

V Quid si aduocatus aliquo casu impeditus. non pōt aduocare. non tñ stat p eum? Rñ. Spe. nō videtur qz sibi sit imputandū. quo minus habeat suum salarium. Idem tenet glo. in. d. l. post duos. et de hoc videt casus in. l. j. S. diuus. ff. de var. cogni. vbi habet. qz licet aduocatus nō possit adimplere aduocationē p casum fortuitum. in eius psonā cōtingentem. tñ totum salariū habere debet. Bart. tñ ibi notabiliter distinguit. qz quidā qñqz eligunt ad officia habētia laborem principaliter. vt stipendiarij. z isti nō debent habere stipendiū. nisi p rata tps quo seruerunt. vt. l. pe. de erog. mili. an. l. xij. Pñqz eligunt ad officium. qd respicit laborem et pbitarē scie vel intellectus. vt officij aduocatiōs. legatōis affessorie z doctoratus. z siquidē erat vna pstatio faciēda: debent habere totū salarium: vt d. S. diuus. Si vō erat faciēda pstatio annua. tñc p illo anno quo incepit habebit tantū. vt. d. l. post duos. Ratio: qz istud non est mere bñficiū. sed est partim remuneratio bñficij. partim. ppter laborem: vt. l. j. C. de anno. cini. lib. xj. Pñqz assumunt ad aliqd officium. qd respicit vtrunqz: vt qñ quis pēst alicui legioni militum. qz ppter laborem z animi discretionem pponit ad illud. Et tñc: aut illud qd datur in pñmum prudentie z remunerationis laboris non pōt separari. Et tunc totū debet fm distinctionem pcedentem: vt dictum est in doctore z aduocato z sibi. Si vō potest separari. Exemplū conestabilis vnus banderie: habet salarium duplicatum. vnum simplum. quia stipendiarius habet aliud. ppter prudentiam. quia conestabilis. Ito casu. quod dat vt stipendiario. pure dabit pro rata. Illud vō quod debet tanqz conestabili. ppter pu-

dentiam. dabit p toto tpe fm distinctionem pcedentem. C. de erog. mili. an. l. his scholaribus. l. xij. Quandoqz eligunt ad aliquod officium habēs dignitatem principaliter. vt ad ista officia magna. vt qz sit pfectus. vel domesticus principis. vel preses. z tunc debet totum salarium. Et p toto futuro tpe. nulla habita distinctione vtrum sit salariū annuū. vt. l. si quis in sacris. C. de ppo. sacri. scrip. l. xij. hec Bart. Quo tñ ad aduocatum. vide singularem limitationem. in. l. diem functo. ff. de off. asse. quam facit Bar. dicens. qz aduocato non debetur salarium. nisi p rata tps. loquendo de salario pmissio a pte. nō a publico. de quo in. d. l. post duos. Et sic concludit qz salarium. p rata temporis debet. vbi labor debet. cum labor recipiat diuisionem.

V Quid si aduocatus causam deserat vt desperatā an habebit totum salarium? Rñ. Spe. qz aut deserit ex cā quam prius potuit puidere. z tunc sibi imputat. qz imperite vidit. Aut ex causa noua z repē tina. qz clientulus aliquid contra se confessus est. Et tñc nihilominus salariū habebit: vt. ff. de vac. mu. l. si.

V Quid si aduocatus habet iustam causam. nunquid licite potest vt caullatōnibus? Rñ. glo. in c. cupientes in ver. malignatium. de elec. l. vj. conuenit dici. qz qui habet ius in principali. caullatōnes z malicias aduersarij potest p alias repellere. z sic pōt intelligi. c. nullus. iij. q. iij. Et de hoc. xxij. q. ij. dñs noster. z ibi glo. idem tenet dicens qz p in sidias z p dolum possumus licite vincere hostes. vt. xxij. q. ij. c. vltim. dum tñ fidez nō rumpamus hosti. Idem dicas de aduocatis. qz si habent iustā causam licite possunt decipere aduersarios suos. hec glo. hoc tñ intellige. dummodo non opponat falsas allegationes. ad hoc facit quod dicit Nicol. de lyra. Dat. xxj. qz rps volens euadere caullatōnes principum z sacerdotum. quasi pētendens clauz clauo. pposuit eis aliaz questionē. scz de baptismo Johannis. et dicit Nicol. qz rps voluit ostendere facto qz liceret vt cautelis contra cautelas malorum insidiantū bonis.

V Aduocatus qui scienter defendit causam iniustam grauer peccat. tenet etiam ad restitutionem illius damni. quod contra iusticiam p eius auxiliū altera pars incurrit. Si autē ignoranter iniustam causam defendit. excusat fm modum quo ignorātia excusare potest. Si vō in principio credidit causam iustam esse. z in pcessu appareat non iusta. nō debet eam pdere. vt. scz alteram partem inuet. vel secreta sue cause alteri parti reuelat. debet autē causam deserere. vel eum cuius causam agit ad cedendum inducere. siue ad componendum. sine aduersarij damno. hec Tho. scda scde. q. lxxj. Item fm Ray. tenet omnium. que illi contra quos aduocatus bat. ppter ipsius patrociniū iniuste amiserūt seu dānificati sunt. vnde si p caullationē suam abstulit aduersario bonam causam. vel etiā si ipsum grauauit. petendo dilationem supfluam. vel allegando falsum. vl' faciendo caullatōsam positionem. vel instruendo falsum testem. aut instruendo clientulū

Aduocatus

de negando veritate et siliibus: tenet aduersario ad interesse. Item tenet illis quibus prestitit auxilium si propter suam infidelitatem vel negligentiam vel imprudentiam amiserunt. et hoc quoniam iactabat se scientem. et non erat: ut dicitur. **Secus** ergo ubi non iactabat se scientem. et erat cognitus a clientulo de eius scientia vel ignorantia. nam in hoc casu credo quod non teneat nisi de dolo et lata culpa. Et pro hoc facit singularis theonica. **Innocentius**. in c. sicut dignum. de homini. ubi singulariter dicit. quod in foro aie non punitur quis ad satisfactionem damni: nisi damnum intulit propter propositum sed punitur negligentia. quasi velit quod in foro aie habeat respectus ad voluntatem delinquentis. et hec est notabilis theonica. putat recitat **Panor.** in c. statuimus de culto. eu. Idem tenet **Panor.** in c. quod plenius. de immu. ec. et in multis alijs locis tenet dictum **Inno.** dicens. quod in foro aie non tenet quis ad emendam damni. nisi fuerit in dolo: vel lata culpa dum tarat. Idem tenet **Dir.** lib. j. ubi querit. quid si culpa sua: vel negligentia dedit damnum ut si bene non cohibuit ignem. ne ad domos aliorum vagaretur tunc tenetur. l. aquilia. ff. ad. l. aquil. p. totum. Sed in foro penitentie non tenet ad emendam damni. sed penitentia est imponenda de negligentia: non pena de damno. ar. xv. q. j. inebriauerunt. lex autem civilis que intendit circa conseruationes patrimoniorum constituit. quod etiam ad restitutionem damni tenet. Sed si aliquo modo intenderet pro ignem damnum dare alij: tunc teneret in foro penitentiali. Et idem esset etiam si non intederet. sed lata culpa esset ut si ignem proiceret in domum plenam stipula. Idem tenet **Inno.** et **Hosti.** in d. c. sicut dignum. Idem tenet. d. An. de bu. licet **Panor.** in c. si egressus. et c. si. de iniur. teneat quod etiam in foro conscie teneat de leui et leuissima culpa. nam prima opinio videt communior: quam ipse **Panor.** in pluribus locis approbat. Et hec theonica facit ad multa: ut puta ad artifices: aurifices: locatores operum et huiusmodi. ut non teneantur nisi de dolo et lata culpa in foro conscie.

Utrum aduocatus teneat gratis prestare patrocinium suum: Sic quod tenet prestare patrocinium eo modo quo quis tenet dare elemosinam pauperibus. de qua vide. j. c. Elemosyna primo.

An autem aduocatus possit aduocare pro vtraque parte bona fide: videt quod sic. pro quo facit quod notat **xy. di.** disciplina. in tex. et in glo. sed **Arch.** istud intelligit quoniam ex aduocatione non fit parti preiudicium. sed ego non video quod vtrique partium contrarie se habentium possit seruire pure. et ideo peccat.

Utrum autem clerici in sacris possint aduocare **Rn.** **Panor.** extra de posthu. p. totum. elicit quasdam conclusiones. quarum prima est hec. quod clerici in sacris non sacerdotes vel in minoribus sufficienter beneficiati. in seculari foro pro negocijs secularibus postulare non debent: nisi pro se. vel sua ecclesia: vel miserabilibus personis. vel pro personis sibi coniunctis. hec conclusio probatur p. c. j. et si. eo. ti. Nec vera sunt **Panor.** in d. c. j. si constitutus in sacris habet beneficia ex quibus potest sustentari. Si vero non habet licet glo. in d. c. j. dicat quod non potest aduocare: tamen melius

videt **fm Hosti.** quod si de facto egeret quod sibi licet ex tali aduocato victum querere.

Secunda conclusio. quod constitutus in sacris non sacerdos potest esse aduocatus in iudicio ecclesiastico in negocijs secularibus. patet hec conclusio. p. d. c. j. a contrario sensu. et tenent doc. coter.

Tercia conclusio. quod constitutus in sacris ut si potest esse aduocatus in iudicio seculari pro negocijs ecclesiasticis. p. d. c. j. a contrario sensu: ubi in negocijs secularibus. **Secus** ergo in ecclesiasticis **fm Inno.** Et de ecclesiasticis negocijs: aut ratione persone. ut quod persona ecclesiastica sequendo forum rei litigat coram seculari. Item de ecclesiasticis ratione delicti: ut sacri legum et homini. Item de ecclesiasticis ratione rei: ut quod res est ecclesie.

Quarta conclusio. sacerdos non potest esse aduocatus nisi pro se ipso. aut ecclesia sua. aut si necessitas imminet pro coniunctis: aut miserabilibus personis. Et dicit imminere necessitas. si coniunctus propter impotentiam non potest habere aduocatum. vel forte non ita bonum. hec probatur in d. c. si. Et ex hoc colligitur vnum notabile quod appellatione coniunctorum non venit ecclesia cum ecclesia. et coniuncti ponantur ut diuersa.

Quinta conclusio. Clericus qui contra ecclesiam a qua beneficium obtinet pro extraneis aduocatus. vel procurator esse presumitur. tanquam ingratus pro: maxime si clericus sit eiusdem ecclesie. beneficium homini spoliati. hec conclusio probatur p. d. c. si. Et ex hac conclusione colligitur quod exercens officium aduocatus. vel procuratoris contra aliquem a quo habuit beneficium. incurrit vicium ingratitudinis. vnde posset donatio reuocari. ff. de inoffi. test. l. papinianus. s. meminisse. Et ex hoc potest dici quod vasallus non potest aduocare contra dominum. aliter tanquam ingratus posset feudo priuari. Et predicta faciunt ad. q. nunquid aduocatus possit patrocinari contra rempublicam. a qua recipit salariunt **Barto.** in l. ij. c. de aduo. di. iud. dicit quod non. Sed **Panor.** putat contrarium. et **Spec.** in ti. de aduo. tenet idem. Dicit enim istum tex. intelligendum in beneficio gratuito. **Secus** si quis habuisset beneficium a ciuitate. vel ab ecclesia pro seruijs impensis. quod illud beneficium non esset gratuitum. pro hoc. l. acquilinus. **Regulus.** ff. de donat. ubi dicitur quod illud quod donatur magistro ratione discipline. non est mera donatio. Et sic non indiget insinuatione. sed est quedam remuneratio. vnde non est proprie beneficium: salarium quod recipit doctor pro lectura. nam recipit pro laboris mercede. et sic non tenet reipublice ultra laborem promissum.

Sexta conclusio. Episcopus non debet esse aduocatus in foro seculari etiam in causa propria. quia non est decens. ut episcopus exhibeat reuerentiam iudici. quam exhibere debent aduocati. Nam aduocatus debet ponere stando. et non sedendo. l. quisquis. c. de posthu. Si si episcopus habeat causam coram iudice ecclesiastico est in optione sua vtrum pro se vel pro alium velit causam promouere.

Septima conclusio. Canonici regulares seu monachi postulare non possunt: nisi pro utilitate monasterij et precepto abbatis. hec conclusio probatur in c. ex

parte. eo. tit. Et Panor. dicit idem intelligendū de omnib; religiosis: qui largo mō pnt dici monachi. Et sic monachus pōt esse aduocatus. ac etiam qui cumq; alius religiosus. s. cum exposat utilitas monasterij. ⁊ abbate impante. Et istis duob; concurrētib; pōt esse aduocatus nedum in foro ecclesiastico sed etiā seculari fm Panor.

¶ Sed quero qualiter capiat hic utilitas monasterij. certe si cā est monasterij. hoc est indubitatum.

¶ Sed dubitat. nunquid. ppter lucrū applicandū monasterio possit mōachus esse aduocatus abbate impante? Et fuit disputata olim hec questio. Et ponebat in terminis. in aduocato monacho mōasterij. multo ere alieno grauari. vtrū possit postulare in vtroq; foro. vt de lucris eius monasterij releuaret ab onere debitorū. Jo. an. in regula. in argumentū. in mercu. concludit nō esse licitū. Dicit tū qd abbas lap. seruauit contrariū. Et facit p hoc notabile dictū Inno. in. c. cum. ⁊. et. ⁊. de re iud. vbi dicit qd monachus pōt esse pcurator: vel aduocatus p amico monasterij impante abbate. qz in cōsequentiā tractat de utilitate monasterij. qz p amicos monasterij pmouet utilitas ipsius. Panor. tū dicit qd pūmū videt honestius ⁊ securius. licet adbereat opinioni Inno.

Alienatio rei ecclesie

Immobilis nō valet nisi in certis casib; et debita forma seruata. Et fm Panor. in. c. nulli. de re. ec. nō ali. quatuor sunt casus principales ad quos oēs alij sunt reducibiles. in quib; res ecclesie licite alienant. Primus est necessitas. vt si debita urgeant ecclesia. ⁊ non potest satisfieri de fructib;. Sēcūs est cā utilitatis. nam potest alienare rem vt habeat aliā meliorem. vt in autentica hoc ius. ⁊. de sa. san. ec. ⁊. ibi pban̄ isti duo casus Tertius est cā pietatis p redimēdis captiuis. xij. q. ij. aurū. ⁊. c. sine exceptione. Quartus est cā in cōmoditatis. vt qz res alienāda est magis damnosa. qz vtilis. facit. xij. q. ij. terrulas.

¶ Que autē solennitas sit seruāda in alienatiōe rei ecclesiastice? Glo. in. d. c. nulli. dicit seruandaz fore solennitatē. d. autentice. hoc ius. Gos. dicit qd difficile est seruare illam solennitatē sed sufficit seruare solennitatē fm cōsuetudinē loci introductam. Et fm aliq̄s satis est seruare cōsuetudinē illius ecclesie de cuius rei alienatione agit. hoc tū non placet Host. nā dicit esse cōtra. c. j. de re. ec. non alie. li. vj. Jo. an. dicit se credere qd cōsuetudo nō possit adimere solennitatē dicti capli. sine: sed bñ pōt adimere solennitatē introductā p dictā autennā. hoc ius Item dicit qd cōsuetudo pōt augere solennitatē introductā p. d. c. sine. Et cum hac opinione Jo. an. transeunt cōiter doc. vt recitat Panor. in. d. c. nulli. qui infert qd cōsuetudo nō valet contra solennitatē. d. c. sine. Et qz loquit̄ indistincte pōt inferri qd subscriptio eorum qui sunt de collegio nō potest tolli p dissuetudinē. qz ponit̄ in. d. c. sine. Item qd ad solennitatē. d. autentice. hoc ius. dicit. qd non est necessaria consuetudo ad illam tollendaz. quia ius ciuile nō potuit introducere solennitatem in ali

enatione rei ecclesiastice. quia pūsum est p ins canonicum. ita vult Inno. ⁊ Jo. an. Et ideo concludit Panor. qd si consuetudo cōtraria. c. sine. sit grauiosa ecclesie nō tenet: vt in. c. j. de consue. Sufficit ergo solennitatē. d. c. sine. obseruare. idē tenet glo. in. d. c. j. co. ti. li. vj. Non obstante qd dicta autenti ca. sit in cōpata in canonib; qz fuit posita vt sciret affectus pūcipū ad ecclesiā. Debet ergo fm Panor. pcedere tractatus. Item debet interuenire auctoritas superioris. cōsensu capli. ⁊ subscriptio clericorum. Quo vō ad subscriptionem Inno. in. c. j. de his que fi. a prel. facit vnam regulam singularē qd nunq; requirit subscriptio nisi in casibus in iure expressis. Que autē sit differentia inter decretum auctoritatem et consensum: seu collaudationem? Glo. in. d. c. j. co. ti. in. vj. dicit qd decretum est iustia qua iudex cōtractū futurum. iustum fore decernit auctoritatem suam interponēdo. vel aliquem in possessionem mittēdo. vel mittēdum declarādo. ff. de dam. in fec. si finita. Auctoritas autē est auctorizabilis cōsensus: qui cōpetit sibi ex publico officio: vel legitima administratiōe. sicut tutores ⁊ curatores. Consensus autē siue collaudatio est multorū voluntas ad quos res p̄inet simul iuncta. Et dicit quidam qd in alienatiōe rei ecclesiastice nō requirit decretum. sed cause cognitio. auctas epalis. ⁊ consensus cleri. Nec glo.

¶ Querit etiā glo. nunquid valeat cōsensus canonicorum nō habiti in cōi. Lau. dicit qd non. Idem tenet Host. Idē Inno. ⁊ Compo. Gos. tū tenet cōtrariū. naz lz inueniat in electōe qd requirat cōis cōsensus de elect. in geneli. Secus in alienatione. Sed glo. dicit. qd vbi nō pcessit tractatus: vera est prima opinio: vt in. c. j. de re. ec. nō ali. li. vj. Sed si pcessit ⁊ deliberauerūt alienare. lz singulariter consentiāt: valet cōsensus. ⁊ habet locū scōa opinio.

¶ An autē solennitas requisita in alienatiōe rei ecclesiastice possit tolli? Rū. Panor. in. d. c. nulli. dicit: qd nisi alienatio fiat seruata illa forma. ⁊ in casu a iure concessio: est nulla. De defectu forme est clarum. nam illa semp inducit nullitatem actus. qz forma dat esse rei. hoc pbat in. c. tua. de his que fi. a prel. et in. d. c. sine. De defectu talis liciti pbat in. d. c. nulli. nam phibetur alienatio rei ecclesiastice a iure. ergo alienatio est nulla. si non fit in casu concessio. l. non dubium. ⁊. de legi. ⁊ in regula ea que de reg. iur. lib. vj. licet aliud tenuerit glosa. xij. q. ij. in summa. ⁊. c. sine. Ibi enim voluit tenere alienationem: seruata forma. licet nō fiat in casu licito. Sed primum dictum verius fm Panor. Vnde tamen ad p̄dicta que notat. d. An. de bu. in. c. quia pleriq; de immu. ec. vbi dicit qd si alienatio facta fuit in casu licito. licet defuerit solennitas iuris. si ibi nulla fraus fuit commissā. ⁊ interuenit consensus illorum qui habebāt cōsentire. in foro aie ē tntus iste qui habet sine debita solennitate. qz q̄tuz ad metas iuris nālis ibi est verus titulus. q̄uis deficiāt solennitates positine. Ideo in foro aie tenet cū bona cōscia ex qd nō subest deceptio ⁊ affuit legitima cā alienandi. Et dicit sufficere qd ad forū conscie vt p̄ctus teneat fm limites iuris naturalis seu gentiū. nam

Alienatio

de iure naturali. seu gentium sufficit solus consensus. Et hec opinio placet Danor. in. d. c. q. pleriq; et in. c. requisivit. de in. inte. rest. Et p. hoc adducit singulare dictum Inno. in. c. q. p. ter. de elect. q. si electio tenuit de iure naturali. s. rōne consensus eligentū. s. sit nulla p. ter. solennitates iuris positivi nō seruatas. non tñ tenet electus in foro conscie renunciare. Jus enī. positivi adinuenit istas solennitates p. ter. scādala. et deceptōes euitandas. vñ ex q. oīa ista cessant. et interuenit verus cōsensus. satis est tutus q. ad deum. Et nota hoc dictū. q. valet in omni actu. in q. est p. ter. missa solēnitas iuris positivi. Et nota hanc teorica. q. facit ad multa.

¶ An autē in alienatione rei ecclesiastice requirant tres tractatus? Rñ. Danor. in. c. tua. de his q. fi. a pie. de mente doc. dicit q. sufficit vnicus solennis. et diligēs. Et vide glo. ibi. p. significato huius verbi. tractatus. vbi dicit. q. non requirit deliberatuz consensus. sed quandā discussionem et indaginez circa rem disponendam in futurum. vnde text. in. d. c. tua. ponit tractatum et consensus vt diuersa.

Nam primo fit discussio. vtrum magis expediat alienare vnā rem q. alterā. vel vtrū possit subueniri ecclesie sine alienatōe. et post tractatū puenit ad ipsam alienationē in q. p. stat cōsensus. Pō nota p. statutis punientib; faciēs tractatū sup aliqua re dicunt enī tractasse. s. delictū non p. fecerint.

¶ An autē p. hitus alienare: possit locare ad magnum tpsus? Danor. in. d. c. nulli. dicit q. nō: vt est ter. cum glo. in. cle. j. de re. ec. nō ali. et glo. ibi in ver. ad tps modicū. dicit q. hoc determinat tam verbū locationes. q. verbum venditiones: vt sit sensus. q. locatio ad modicum tps. et venditio fructuum ad modicum tps nō includit sub p. hitōe. Sed querit glo. quid dicat modicū tps? Dicit q. glo. ff. de sup. l. j. §. quod autē ait. dicit id relinquenduz iudicis arbitrio. tñ in fine glo. videt dicere. q. modicum tps dicat infra decennium. l. de p. scrip. lon. tem. l. si. Nota tñ. q. licet in materia odiosa alienatio capiat stricte. tñc solum venit contractus p. quem transfert dñum. Sed in materia larga et fauorabili. vt hic caput largissime. Et sic alienationis verbū. cōtinet cōductionē: donationē: venditionē p. mutationem: et emphiteoticum p. petuum cōtractum: vt in. d. c. nulli. et ibi Danor. Et fm glo. ibi.

solus p. latus alienat bona mobilia que comode seruari non possunt: vt sunt vestes trite que quotidie magis veterascunt. Item fructus et similia. Ea vō que comode seruari pñt. nō alienat sine solēnitate nā res immobilis et mobilis p. ciosa. equipant q. ad difficultatē alienatōis: vt. l. lex que. l. de admi. tu.

¶ Vtrum autē pecunia sit de his que seruando seruari possunt? Rñ. Danor. in. d. c. nulli. q. non. q. retenta nihil operat.

¶ Quid est illud. quod seruando seruari pōt? Rñ. Ang. in autentico. de nup. §. et. quia parum. dicit q. est omne illud quod nō consumit triennio. et ad hoc est glo. in. l. vnica. l. si aduer. vsucap. Hoc tñ limita qñ tale qd seruat pōt fructū. p. ducere sic seruatum. al's non. Et sic q. consumunt. nō sunt de illis q. seruando seruari pñt. Fallit in pecunia: vt di-

ctum est. q. est casus spālis.

¶ Sed dubium est de actione: nunquid in alienatione seu iurii cessione debeat seruari solennitas. Et est querere. nunquid cōpūte inter mobilia vel immobilia? Rñ. Danor. in. d. c. nulli. dicit q. pōt concludi. q. fm. p. rium significatū vocabuli actio seu noia debitorum nō sunt mobilia nec immobilia. sed faciunt terciā spēm de p. se. nam mobilium et immobilium appellatio cadit in his q. certo loco cōcludunt. nam immobile dī q. nō pōt a loco moueri. mobile vō qd fm naturam suam aptum est moueri: vt. l. mouentū. ff. de ver. sig. Actiones ergo cum sint quid in corpore. non concludunt certo loco. et iō non pñt dici mobilia. nec immobilia. Et ideo iurisconsultus ponit actiones et noia debitorum vt terciā spēm: vt in. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudica. Et ideo in testamentis appellatōe bonorum mobilium: vel immobilium nō veniunt noia debitorum. q. debemus cape verba p. rie. l. qui heredi. ff. de condi. et de. vnde cōsuluit Pldra. q. si p. ceptus relinquit bona sua mobilia distribuenda in pios vsus. nunq; veniunt pene ad huc nō exacte. tñ aliqui necesse est vt actiōes trahantur ad bona mobilia: vel immobilia: vt puta. quia dispositio volens cōp. bendere totū patrimonium vnus hoīs. fecit mentionē duntaxat de mobilib; et immobilibus. Hoc enī casu ista terciā spēs affert naturā alterius extremi. et est seruanda tñc opinio. glo. in autentico. eo. ti. §. j. q. dicit. q. si actiones dant ad res mobiles. cōputant inter mobilia. si ad res immobiles computant inter immobilia. Idēz dic in seruitutib; et alijs iurib; in corpore. si cut in actiōib; vide etiā de. exiui. de ver. sig. q. vult q. annui redditus inter immobilia cōputent.

¶ An autē p. latus qui iuravit nō alienare. possit in aliquo casu alienare nō obstante iuramento? Rñ. Danor. in. c. vt sup. de re. ec. dicit. q. aut res est modica. vel modice vtilitatis. et tunc non includit sub iuramento de nō alienando. q. nō est verisimile. q. superior voluerit istum illaqueare in istis modicis cum ista modica sint exempta ab omni solennitate iuris. vt in. c. terrulas. xj. q. ij. Iuramentum ergo simpliciter p. stitum debet intelligi fm materia subiectam. et fm iuris dispositionē. Item iuramentum est stricti iuris. ideo debz restringi. ar. c. pe. de iure iur. Et hoc notabis semp. Et ideo sensit fede. nam hodie plati cōter iurant nō alienare in cōsul- to papa. et sic dz intelligi ter. in. d. c. vt sup. vt nō obstante iuramēto: possit iste hanc alienationē facere Et sic p. cedit expositio Hof. qui exponit ter. in. d. c. vt sup. in ver. cōcedimus. i. concessum esse oñdimus. Sile h. xij. di. c. nerui. Aut res est non modica. Et tunc distingue fm formam iurandi. Aut enī iuravit nō alienare simpliciter. Aut nō alienare inconsulto papa. Aut non alienare sine licentia superioris. Si iuravit simpliciter. tunc puto q. in casu vtilitatis ecclesie poterit alienare. Nam video q. in casu necessitatis ecclesie. hoc iuramentū non astringit. vt in. c. si. de ec. edi. ergo nec in casu vtilitatis. q. necessitas et vtilitas equiparant in iure. vt notat. xj. q. ij. in. summa. Refert ergo illud iura-

mentum ad alienationem illicitam, vt sic metu iuramenti platus abstineat facilius ab alienatione illicita. Si vero fuit iuramentum secundum formam tunc non poterit alienare, nam tunc non potest fieri alienatio etiam licita in consulto papa. Hoc enim important illa verba. Item necesse est, vt verba illa intelligantur de alienatione, alibi licita, nam in consulto papa non faceret illicitam. Et ita volunt cõiter doc. Si vero fuit iuramentum iuxta tertiam formam, id est dicendum: vt prime dictum est. Et hec bene nota, quod non declarat per alios. Nec Panor. in d. c. vt sup. Et idem tenet in d. c. si. vbi facit singularem teoricam ex illo tex. quod iuramentum simpliciter prestatum de rebus ecclesie non alienandis, restringit ad alienationem illicitam, non autem ad necessariam. Idem putat de alienatione, quod sit ob utilitatem ecclesie. Quo vero ad secundam formam, vel tertiam supra positam. Panor. in d. c. si. dicit quod arbitratur vera esse, cessante summa necessitate. Si autem immineret summa necessitas, et tanta celeritate requireret, quod superioris consilii non patiat tunc putat alienationem posse fieri consensu pape, vel alterius superioris, cui fuit iuramentum tale prestatum minime requisito, ar. optimis in l. tutor qui reprobatur. ff. de adm. tu. vbi in causa necessitatis potest tutor inuentario non confecto administrare bona pupilli, quod alibi cessante necessitate non potest. Ad hoc facit quod notat Jo. de fan. in de. j. de re. ec. vbi dicit. In casu illius de. posse fieri alienationem impune, illa solennitate non seruata, si necessitas non capit tantam dilationem. Et hoc etiam tenet Pau. in disputatione, condensationis etc. Et hec nota, quod faciunt ad multa maxime, per exemptis habentibus superiorem in remotissimis locis. Jo. in an. in d. c. si. dicit quod quidam consuluerunt hoc iuramentum debere extendi solum ad illicitam alienationem. Sed idem Jo. an. dicit, quod isti sic consulentes non potuerunt postea eorum consilium defendere et contra eos inducit tex. in c. aduersus, de immu. eccl. in ver. propter impudentiam, vbi etiam necessaria, vel utilis contributio non fit in consulto papa, ne quid indiscrete agatur. hoc dicitur Jo. an. intellige regulariter, ne videatur contrarius Panor. in predicto casu, l. summe necessitatis. An autem legatus de latere possit dare licentiam alienandi contra hoc iuramentum? Rñ. Spe. in ti. de dispen. dicit quod non. Idem Panor. in d. c. si.

Queritur de notabili, quod vtrius solus platus possit repudiare legatum factum ecclesie, maxime de re immobili? Et videtur quod non, quod in continenti etiam ecclesie ignoranti fuit acquiritum dominium rei legatæ, l. cum per. ff. surdo, ff. de le. ij. ergo platus non potest repudiare quod alienaret rem acquisitam ecclesie, et de hoc videtur casus notabilis in fili in l. magis, ff. fundum, ff. de re. eorum, vbi dicitur, quod pupillus non potest repudiare fundum sibi legatum, cum non possit alienare rem suam. Videtur ergo quod ex repudiatione sequatur alienatio. Sed hoc non obstante fidei consilio, ix. tenet per trarium. Mouet principaliter, quod dominium non est acquisitum ecclesie ante acceptationem legati, vnde repudiando potius non acquiritur, quod alienet, sed in non acquirendo, non requiritur solennitas, per hoc facit, c. cum applica, de his que fi. a pie, vbi solennitas requiritur cum alienatur

res que possidet ab ecclesia. Et non est par ratio, licet non cape, et quesita perdere, l. si sponsus, ff. si maritus ff. de do. inter vi. et vx. Et ad. ff. fundum, qui multum urget dici potest, quod loquitur in pupillo qui non habet administrationem rerum suarum. Secus in plato. Quod quoad modum tutor tenet si potuit acquirere pupillo, et non acquirit, l. quicquid, l. arbi. tu. Ita et platus, vt est tex. cum glo. xij. q. iij. c. ij. Et per hoc glo. xvj. q. vj. ff. si. q. dicit quod in acquirendis, platus potest facere conditionem ecclesie deteriorem. Idem dicit Inno. in c. ij. de dona. Tñ si prelatus, sine causa repudiat, potest compelli vt satisfaciat ecclesie de suo. Panor. in c. tua, de his que fi. a pl. dicit quod casus iste est dubius. Sed vide distinctionem circa predicta que euacuat totam materiam istam; quam ponit Bart. in l. iubemus, l. de sa. san. ec. vbi dicit post glo. quod aut queris vtrum platus possit iudicare ecclesie contrahendo, aut aliud faciendo, primo casu non potest iudicare, nisi licite contrahat, vt d. l. iubemus, et autentica, hoc ius, e. ti. scdo casu, aut loquimur in querendis et potest iudicare. Aut in iam quesitis. Et tunc, aut negligendo et potest ecclesie iudicare, puta faciendo contra se prescribere, vt in autentica, quas actioes, eo. ti. Aut aliud faciendo, et tunc, aut facit cum consensu capli, et potest ei iudicare. Ita loquitur d. l. iubemus. Aut sine consensu capli, et tunc non potest iudicare ecclesie, vt in regula delictum. Et ita intelligunt illud, c. doc. Nec Bart.

Alimenta dari debent

filii a parentibus, et parentes a liberis sunt alendi. l. de alen. li. a pa. l. ij. et. ij. Et hoc verum si ille qui tenet alii est inops, et ille cui tenetur est locuplex. Item si ex arte sua se pascere possit, non debet petere alii, nisi sit infirmus, vt. ff. de li. agno. l. si quis a liberis. Idem dicit de emancipatis, d. l. si quis, quod si nepos sit ex filia pascetur ab avo materno, si a paterna linea alii non possit, ar. d. l. si quis. Idem dicit de filio adoptiuo. Item vir alit uxorem; nurus et puerum, ff. de do. inter vi. et vx. l. si quis per vxorem. Fallit hoc, si in contrarium pactio fiat. Nota tñ quod pater tenetur alere filios non ex iure patrie potestatis, sed ex charitate, et de iure naturali secundum Bar. in d. l. si quis.

An autem pater cogatur alere filiam iniustam? Barto. vbi s. dicit quod de iure canonico tenetur eam alere; etiam spuriam, vt in c. cum haberet, extra de eo que du. in ma. etc.

An vero cogatur dotare filiam bastardam? Casus est in l. vxore, ff. pater naturalis, de le. iij. quod si tenetur eam alere, ergo et dotare, quod causa dotis fauorabilior est causa alimentorum.

An autem mater teneatur alere filium? Barto. vbi s. dicit, quod infra triennium onus alimentorum spectat ad matrem, vt l. nec filium, l. de pa. po. Quod intelligitur si mater potest alere filium, secus si esset ita pauper quod eum sustentare non posset. Et tunc spectat ad virum, d. l. si quis. Ultra autem triennium educatio pertinet ad patrem, nisi ipsa mater esset diues et per pauperem, quod tunc tenetur alere filium.

An autem frater teneatur alere fratrem? Barto. in d. l. si quis, dicit quod cogitur alere fratrem naturalem, ergo

Altare

multo fortius legitimū: vt. **L.** de natura. li. autentica. licet.

Vn autē frater teneat dotare sororē: **Bar.** in. l. dedit. ff. de colla. bo. dicit qd sic. 7 de hoc est glo. in. l. cum plures. ff. de admi. tu.

Vn autē ille qui debet habere alimēta debeat hēre expēas in studio: **Bar.** in. l. de bonis. §. non solū de car. edict. 7 in. l. legatis. de ali. leg. dicit qd in studijs necessarijs. sine quibz hō fm cōditionē sue p. sone viuere non p̄t. vt addiscat grāmaticā et lītia. Et tunc impensa dī necessaria. Et tenetur. Secus in studijs ī quibz quis dī militare sine quibz quis pōt honeste viuere fm cōditionē sue plone.

Appellatōe alimētorū: seu victus 7 vestitus. cibo potus. vestimēta. lectus 7 habitatio intelligunt. 7 ea sine quibz viuere nō p̄t hō. d. l. legat. de ver. sig. victus. P̄n autē maritus facit eius vxorē dñam 7 usufructuariā 7c. Vide singulr. j. **D.** usufructus.

Altare non debet esse

lignēū. vel terrēū: de cōse. di. j. altaria. qd si ad celebrandū missaz nō h̄ altare cōse cratiū. salte habeat qua tabula lapidea cōsecrata qd dī altare viaticū. In qd cōcedit ep̄s 7 eorū supioribus in itinere celebrare. 7 celebrari facere vbicūqz. de p̄uul. qm. li. vj. Ad cōcedit p̄dicatozibz 7 minoribz. vt vbicūqz libere celebrare possint. sic tū qd sine p̄iudicio parochialis ecclesie. extra de p̄uul. in his Et p̄ verbum libere. ibi positū dat̄ intelligi. qd hoc p̄t etiā sine licentia dyocesanorū.

Vn qd autē cōsistat in parochiale: h̄ in quodam p̄uilegio **Greg.** noni. qd incipit. Nos attendētes Et ibi dī. qd cōsistit circa tria. s. oblatiōes. decimas et p̄micias. Nota etiā fm **Def.** de palu. qd altare portatile d̄ esse tante latitudinis 7 lōgitudinis. s. lapis in capsula qd in eū possit capi pes calicis 7 hostia cōsecranda. vel qd in conficiendo cum tenet in manū panē vel calicē sup lapidē teneat. vt sic sup lapidē conficiat.

Vicitū est p̄sbyteris cōstruere altaria in ecclesia nō cōsecrata. sed in cōsecrata nō. nisi de licētia ep̄i. ar. lxxvij. di. q̄us. 7 de p̄se. di. j. nullus p̄sbyter. Eodem mō sine cōsensu ep̄i: nō sunt altaria destruenda. ar. de conse. di. j. ecclesie. 7 c. placuit.

Appellatio est duplex

scz iudicialis. 7 extraiudicialis. Iudicialis est a minore iudice ad maiorē. puocatio qd si legitima est. p̄nunciatū suspendit ac etiā iurisdictionē iudicis qd ad illā cām 7 ipsius ad supiorē transfert cognitionē. Extraiudicialis vō est a p̄nti vel versitū futuro grauamine ad supiorē puocatō qd si est p̄babilis: ip̄am cām ad supiorē transfert. vt ea pendente. nihil in ipsius p̄iudicium attentetur. Duo autē sunt effectus appellatōis. Operat̄ em̄ suspensiuū 7 deuolutiuū. Effectus suspensiuus est triplex. Suspendit em̄ p̄nunciatū 7 iurisdictionē iudicis q̄tum ad illaz cām. extra eo. sup. Et p̄sumptionem que erat p̄ inia. Et scias qd non semp appellatio operat̄ omnes istos effectus. Exemplum in appellatōe sine censure ecclesiastice. nam pro-

pter appellatōnem sequentem: talis snia nō suspēditur. sed op̄at̄ tunc appellatio effectū deuolutiuū qd deuoluit cām ad supiorē. Et idem cum appellat̄ a snia nulla. nam talis appellatio nō suspendit p̄nunciatū: cum iuribus nō subsistat. sed op̄at̄ effectū deuolutiuū dūtaxat. Et hoc respectu appellari pōt a snia nulla: vt. c. dilecto. extra. eo.

Vuo autē iure sit adinuēta: dīc qd formalitas appellatōnis est de iure positiuo. 7 olim reddebatur ius manu regia. Sed ipsa substantia appellatōis videt̄ de iure naturali. Est em̄ quedā defensio seu p̄sidium innocētie. Est etiā principalr̄ inducta ad iniquitatē: seu imperitiā iudicis corrigendā. vel ad supplendum qd incaute in p̄iori iudicio fuerat omissum. Ex quibz pōt inferri. qd licz p̄nceps formalitatem appellatōnis tollere possit. nō tñ videt̄ qd possit tollere ipsam substantiā. s. vt iusticia non reddat̄ aduersus iniquitatē. vel imperitiā iudicis Cum p̄nceps nō possit tollere ea qd sunt iuris naturalis vel gentium.

Vicrit̄ de questione notabili. Ad quez debeat appellari cum deest iudex appellatōis. hec questio p̄mo pōt intelligi. cum deest. p̄pter defectum superioris: vt qd p̄nceps ille non recognoscit supiorē in tp̄alibus. Et puto qd a tali non possit appellari: qd est loco p̄ncipis: a qd nō appellat̄. Ad hoc glosa notabilis in. c. qm. di. x. que dicit qd a tali p̄ncipe nō est appellandū etiā ad papam. Si tñ iniusticia esset notoria. posset dici tunc papā posse adiri. An autē p̄ viam denunciatōnis euangelice possit ecclesiasticus adiri contra laicum: rōne iniuste sentētie. vide in. c. nouit. de iudi. Secōdo potest intelligi. qm̄ non deest supior. sed deficit sp̄alis iudex sup appellatōe puta. ciuitas elegit sibi potestātē. vel aliquis p̄nceps in sua ciuitate. sed non p̄uidit sibi de iudice appellatōis. Sic qd appellabit ad ipsum supiorē qui potestatem elegit. hec **Panoz.** super Rubrica de appel.

Vtrum autem excomunicatus post legitimaz appellatōnem sit euitandus. Rū. qd non. vt notatur in. c. licz de sen. ex. li. vj. 7 in. c. pastoralis. de appel. Veruntū si excomunicatus nominatim. vel speculiter infra t̄ps a iure: vel iudice determinatum. appellatōnem non fuerit p̄secutus. vt debuit. eo claso poterit publice excomunicatus denunciari. Et tñc erit euitandus tam in iudicio q̄ extra. 7 ab actibz legitimis remouēdus. vt. d. c. licet. Debet ergo reputari pro excomunicato post talem denunciatōnem lz non sit. donec snialiter fuerit declaratum appellatōnē ante excomunicatōnē fuisse interpolatā.

Vsed vtrum talis post denunciatōnem excomunicatōnis 7 desertionem appellatōnis celebrans: aut ingerens se diuinis efficiatur irregularis. Rū. **Ar.** chi. in. d. c. licet. 7 sequit̄ ibidem gemi. qd non: quia exquo appellatio legitima fuit ante excomunicatōnez interpolata ipsam excomunicatōnez suspendit. Et licz post desertionem appellatōnis denunciēt excomunicatus. non tñ est excomunicatus.

Vqua. vtrum aqua non benedicta commixta aque benedictę tota fiat benedicta. vide. j. vinctio extrema.

Arbiter. Cum ab vno de pluribus arbitris vel iudicibus alijs presentibus mandantibus. scripta sententia recitatur. p[ro]inde est ac si ab omnibus esset recitata. **O**portet autem ut qui illam recitat n[on] v[er]ba verbis singularis numeri. s[ed] pluralis. dicendo. Nos tales arbitri. vel iudices. pronunciamus &c. nisi in arbitris sup[er] electi one. que debet fieri ab vno vice omnium. de re iudi. cum ab vno. l. vj. **N**ota etiam **P**anoz. in. c. sane. de arbi. q[ui] si tres arbitri eligant ad aliquod negocium ad hoc vt valeat sententia duorum ex tribus requirit presentia tercij. fm glo. ibi. que facit p[ro] opinione **B**art. in. l. duo ex tribus. ff. de re iudi. vbi dicit q[ui] si tercius fuit p[re]sens in disputatione super meritis cause. & dixit quicquid voluit. si t[ame]n ipse tercius motus a duobus non vult adesse. nec allegat legitimam causam absentie. tunc possunt duo p[re]cedere sine tercio. **E**t satis est q[ui] duo conueniunt ip[s]e arbitrorum. **R**u. doc. in. c. quinquaginta. de iureiur[ame]nto. & ibi **P**anoz. dicunt q[ui] sunt due. s. iuris & alioru[m] qui eligunt a partibus seu a p[er]sonis p[ri]uatis. qui p[ri]us n[on] sunt arbitri. sed sunt quasi quidam p[er]sonete. & communes amici vel quidam compromissarij. vnde ab istis arbitris n[on] recedit. nec alius est eligendus. ex quo partes n[on] concordant. **E**t a dicto istorum n[on] appellatur. vt in. c. a iudicibus. ij. q. vj. **S**ed a sententia arbitrorum iure bene appellatur. **R**atio diuersitatis est. quia isti arbitri iure assumuntur ex necessitate. & habent iurisdictionem. & ex sententia eor[um] potest agi. Arbitri aut[em] compromissarij eliguntur ex nuda voluntate partium. nec habent iurisdictionem. **I**tem fm **P**anoz. vbi s[unt] multe differentie inter arbitrum compromissariu[m] & arbitratorem. **P**rima est. nam arbiter est ille. qui habet iudicare de iure. fm ordinem iudiciorum. Arbitrator v[er]o est. qui sumit de iure & de facto. **S**ecunda differentia. q[ui] arbiter eligi[ur] vt sit loco iudicis ita q[ui] habet p[re]cedere iuris ordine seruato. **I**te d[icitur] p[re]cedere in forma iudicij sicut iudex v[er]i coram eo debet dari libellus. **I**te coram eo fit litis contestatio. **I**te iuratur de calumnia. **I**tem debet ferre sententiam in scriptis. **I**tem n[on] potest p[re]cedere diebus feriatis in honorem dei. & si p[re]cederet n[on] valeret p[ro]cessus. **Q**ue oia secus in arbitratore. **T**ercia differentia. q[ui] in facto p[ro]prio n[on] potest quis esse arbiter. sed bene arbitrator. **Q**uarta differentia. q[ui] arbiter n[on] iurat. nec p[ro]tes debet iurare de obseruancia arbitri; s[ed] i arbitrator n[on] rep[ro]hibetur. **E**t n[on] q[ui]squam arbiter potest recusari vt suspectus. ita et arbitrator fm **P**anoz. **Q**uinta. q[ui] mulier potest esse arbitratix s[ed] n[on] arbitrix nisi esset femina. q[ui] ex dignitate haberet iurisdictionem. vt q[ui] regina vel comitissa. **Q**uid dicendum de monacho. an possit esse arbiter. **S**pe. videt[ur] velle q[ui] n[on] possit esse arbiter sine vtilitate monasterij & abbate imperante. ar. c. ij. de postu. & c. monachi. xvj. q. j. **S**ed arbitrator potest esse ex sola licentia abbatis. **E**t hoc placet **P**anoz. **S**exta. nam sententia arbitri emologatur. i. approbatur taciturnitate decem dierum. vt sic postmodum detur actio & exceptio. l. pe. c. de arbi. **I**ntellige si sine pena fuit compromissum. vt in. c. p[ro] tuas. de arbi. **D**i-

ctum aut[em] arbitratoris n[on] emologatur p[re]dicto modo. **S**eptima. q[ui] arbiter n[on] potest sententiam ferre in ecclesia. sicut nec iudex. & lata n[on] tenet. de immu. cc. de. l. vj. **S**ecus in arbitratore. **O**ctaua. exc[om]municatus n[on] potest esse arbiter sicut nec iudex. de re iudi. ad p[ro]bandum. **I**ntellige de notorio exc[om]municato. in arbitratore sunt opiniones. **B**art. in. l. cum pater. §. hereditatem. de le. ij. & in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad treb. sentit q[ui] possit. quia exc[om]municatus equiparatur deponato. deponatus aut[em] n[on] potest ea que dependent ex consensu. & que sunt de iure gentium. **J**o. an. in regula. dolo. de re. iudi. l. vj. in mercu. tenet oppositum dicens. q[ui] si est notorie exc[om]municatus n[on] cadit in eo arbitramentum. q[ui] sit p[ro] modum laudi. **E**t **P**anoz. videt[ur] tenere opi. **J**o. an. p[ro] quo bonus tex. in. c. post cessionem. de p[ro]bat. vbi patet q[ui] exc[om]municatus n[on] potest esse p[ro]curator. fortius nec officium arbitratoris assumere potest. cum hoc casu habeat arbitrari tanq[ua]m bonus vir. sed n[on] potest dici bonus vir ex quo p[ro]generat in exc[om]municatoe. **U**nde licet p[ro] se possit exc[om]municatus valide contrahere fm aliam opinionem. n[on] t[ame]n assumere hoc officium civile inter alios. **E**t fm hoc n[on] erit differentia inter arbitru[m] & arbitratorem.

Utrum de rebus sp[irit]ualibus possit in laicum compromitti. tanq[ua]m in arbitru[m]. vt arbitrator. **R**u. **P**anoz. in. c. contingit. de arbi. dicit. q[ui] n[on] q[ui] text. loquit[ur] generaliter. q[ui] laici n[on] debent tractare negotia ecclesiastica. **E**t ex glo. ibi collige. q[ui] nullus contra papam potest committere causam sp[irit]uale laico. **I**tem nullus contra papam potest auctorizare vt in solum laicum possit compromitti de iure sp[irit]uali. **E**t hoc videt[ur] verum. q[ui] nullus disp[er]at contra constitutione[m] pape. nisi in casibus concessis. vt in. c. dilectus. de tem. or. **C**u[m] ergo sit solum iure exp[re]ssum. vt auctoritate superioris possit compromitti in clericu[m] & laicu[m]. c. p[ro] tuas. co. ti. ergo in solum laicum n[on] potest compromitti auctoritate superioris. **R**atio aut[em] quare laicus p[ro]hibetur arbitrari in causa sp[irit]uali fm **P**anoz. in. d. c. p[ro] tuas. est. n[on] p[ro]pter incontinentiam. sed r[ati]one honestatis. **H**onestas autem satis c[on]seruatur ex mixtura clericu[m]. qui sociatus laico facit eum capace[m]. etiam si essent plures laici & vnus clericus. n[on] t[ame]n extendas casum huius capituli ad actum sp[irit]uale[m]. q[ui] laicus n[on] potest effici capax iuris sp[irit]ualis p[ro] mixtura clericorum. vt in. c. massana de elec.

Un aut[em] ep[iscop]us possit causam sp[irit]uale[m] committere clerico & laico. **D**ic q[ui] n[on] licet eni[m] valeat compromissum in clericu[m] & laicu[m]. n[on] t[ame]n potest causa sp[irit]ualis delegari clerico & laico. **R**atio diuersitatis. quia vt dicit **J**oh. an. in. d. c. p[ro] tuas. arbitrium de re sp[irit]uali n[on] est actus sp[irit]ualis. merito in clericu[m] & laicu[m] potest compromitti. sed iudicare de causa sp[irit]uali est quid sp[irit]uale. vt in. c. quato. de iudi. s[ed] laicus n[on] est capax iuris sp[irit]ualis etiam associato sibi clerico. vt in. d. c. massana.

Un aut[em] laicus possit esse assessor iudicis ecclesiastici. **D**oc. c[on]tra dicunt q[ui] sic.

Utrum arbiter possit pro bono pacis capere de iure vnus & dare alteri. **R**u. **P**anoz. in. d. c. quinquaginta. dicit q[ui] licet iudex vel arbiter n[on] possit

interuenit sententia n[on] susp[en]ditur
latio officij de iuramentis
em. Et idem cum app[er]t
appellatio n[on] suspendit
n[on] suspendit sed cogit d[icitur]
t. Et hoc resp[on]dit app[er]t
dicto. extra. n. s.
ita d[icitur] q[ui] formaliter ap[er]t
tunc. & cum r[ati]o d[icitur] tunc
substantia appellatio
em quod d[icitur] defensio fm
i p[ri]ncipali in d[icitur] ad
iudicis conuicta vel
in p[ri]ncipali iudicio fuerat
m. q[ui] l[icet] p[ri]ncipis for
lere possit. n[on] t[ame]n videt[ur]
m[er]ita. l. vt iusticia not
i. vel imperia iudicia
lere ca q[ui] sunt iuris na

nolui. Ad q[ui]s debeat
appellatio. hoc q[ui]s
p[er]t. q[ui]s debeat iure
et non recipit iure
a tali n[on] possit appellari
n[on] appellat. Ad hoc glo
que d[icitur] q[ui] a tali p[ri]ncipis
p[er]t. fm i iusticia
ne papa posse adri. An
s[ed] emangere possit eccl[esi]e
m[er]ita iusticia l[icet] tunc.
c[on]tra potest intelligi. q[ui]
sp[irit]ualis iudex sup[er] appel
bi potest. vel aliquis
d[icitur] non p[er]t. s[ed] de u
appellat ad ipsum iu
elegit. b[er]t. Panoz. iure

nunciatus possit legitime
indus. Ru. q[ui] n[on] vt nota
xj. & in. c. p[ro] tuas. de ap
atus nominam. vel p[ro]p[ri]a
d[icitur] iudice determinam. ap
p[er]t. vt debet. ad da
dicatus denunciam. Et tunc
iudicio q[ui] extra. & ab actio
vt. d. c. l[icet]. **D**ebet ergo re
st[itu]t[ur] talem denunciam
vt fuerit declaratum appel
re fuisse interposita.
Et denunciam exc[om]municat
appellatio celebrans
c[on]tra irregularis. Ru. d[icitur]
i iudem gemi. q[ui] non qu
ma fuit ante exc[om]municat
nunciatus suspendit. Et
nunciatus denunciam
exc[om]municatus.
a non benedicta c[on]tra
at benedicta. vide i iura

babet p̄dū in dyocesi sua de fo. cōpe. c. fi. 7 iste ca-
 sus p̄tinet ad quēcunq; aliuz. Quartus si clericus
 habet civilē causam cōtra ep̄m suū. d. c. si clericus.
 Itē si criminalis causa sit inter ep̄m et clericū suuz.
 nā tunc debet deduci ad synodū in qua p̄est archi-
 episcopus. vj. q. ij. c. j. Quintus si causa defert ad
 eum per appellationē. extra de of. le. c. j. et de of. or.
 duo. Et hoc casu distingue. put habet in. c. vene-
 rabilibz. S. sane. et duobz. S. se. de senten. excommu-
 li. vj. vbi dicit. q. si certū est: excommunicationis sen-
 tentiā esse iustā: velut cū. p̄pter manifestū excessum
 est in aliquē. p̄mulgata: superior iudex. nisi piculū
 sit in mora. excommunicatū ad excoicatore p̄ius re-
 mittere debet. nec debet eū absoluerē. nisi excommu-
 nicato: requisitus maliciose illum absoluerē nolet. et
 glo. in v. nec debet. dicit si tamen absolueret tenet
 absolutio. vt. j. S. vbi. qd est valde notandū. Seq̄
 tur. si vō constet huiusmodi sententiā esse iniustā:
 nequaq; remittendus est excommunicatus ad suuz
 excoicatore: sed debet sine difficultate aliqua
 mor absolui. Si autē dubitet vtrū iusta sit vel in-
 iusta. superior: nisi excoicatore deferat. relaxa-
 re iuxta formā ecclesie potest illam. q̄q̄ honestius
 ager. si ei deferat in hoc casu. hec ibi. Si autē non
 fuit appellatū. sed p̄ simplicē querelam superiorez
 adiuit. dic fm glo. in. c. p̄ tuas. de senten. ex. q̄ de-
 bet eum remittere ad inferiorē. vt ipsum absoluat.
 Et si inferior: ipsum absoluerē nolit. archiep̄s ip̄m
 absoluat. de of. or. ad rep̄mendā. tū si piculū esset
 in mora. p̄pter h̄mōi remissionē. ip̄m statim absol-
 uat. de sen. ex. sacro. S. si viderit sniam excoica-
 tionis ab ep̄o latā esse iniustā euidenter. poterit ar-
 chiep̄s declarare subditū irrōnabiliter fuisse liga-
 tuz. lz nō sit appellatū ad ip̄m. de ap. sollicitudinē
 hec glo. Itē qm nō fuit appellatū. si excoicatur
 deponat apud superiorē de suffraganeo. vt impo-
 natur ei pena et p̄ suo interesse sup iusta excommu-
 nicatione querelā. audire debet eū. Secus si con-
 querat de ip̄o. vt relaxetur h̄mōi snia cōtra se ab
 eo pro alio. p̄mulgata. q̄si tueri hanc cām. non ad
 ip̄m suffraganeū. lz ad eū pro quo est snia lata: spe-
 rat. Attamē si suffraganeus. vel extra iudiciū pro
 suoz defensione inriū. vel etiā in iudicio. ex suo p̄-
 cedens officio inq̄rendo vitz. vel simile qd agen-
 do aliquē excoicet. in hoc casu cōueniēdus ē suffra-
 ganeus corā archiep̄o. vel eius officiali. qz ipsi in-
 est defendere cām suaz hic. in. d. c. venerabilibz. in
 p̄ncipio. Sextus ē fm panoz. in. c. in literis. de of.
 del. vbi dicit. qz citra remediuz appellationis p̄t
 archiep̄s se impedire de causis subditoz sui suffra-
 ganei. vt puta. p̄ viā nulleitatis. Exemplū excoica-
 tus corā superiorē dicit sententiā nullam. eo qz sit
 lata post appellationē. vel quia continet intoler-
 abilem erroz. limita ergo iura dicentia qz citra ap-
 pellationem non aditur archiep̄s. nam debet sup-
 pleri. vel p̄ aliud equipollens remedium. Et nota
 fm asten. li. vij. ti. xij. qz fortius erimū subiectus a
 iurisdictione suffraganei p̄ appellationē qz p̄ quere-
 lam. nam q̄cito appellat. quo ad illam causam est
 exemptus a sua iurisdictione. de ap. directe. et. c. pa-
 storalis. nō sic est de illo qui conquerit. quia quisq;

litē fuerit contestatus. non dicitur agere. s; velle
 agere. ff. rē ra. ha. amplius. Sed huic sententie ob-
 iicitur. Nonne et is qui non appellat verbo. s; va-
 dit ad querelā p̄ponendā. itinere accepto videtur
 ip̄o facto appellare. sic. extra de ap. dilecti. Sed il-
 lud habet locū q̄tum ad appellationē extra iudici-
 um factā. 7 ante ordinationē cause. postmodum
 etiā necessaria esset appellationē vocis. hec Asten. Se-
 ptimus. cuz episcopus est negligens. ix. q. iij. cum
 simus. Et panoz. in. c. ex frequentibz. de insti. fa-
 cit regulā generalem. qz sola negligentia episcopi
 deferat iurisdictionē in archiepiscopū. et vide glo.
 singularē in. c. romana. de sup. ne. p̄. li. vj. que dicit
 notabiliter. qz in negligentia episcopi. archiepiscopus
 supplet vices eius. non in delicto. hoc tamen
 limita fm doc. in. d. c. ex frequentibz. et ibi panoz.
 dicit. nisi delicta sint notoria. et sic iste erit alius ca-
 sus. in quo archiep̄s exercet iurisdictionē suā in sub-
 ditos suoz suffraganeoz. s. ratione notorietatis
 delicti. Et licz tex. in. c. romana. S. notoria. de cen-
 li. vj. loquat̄ dū visitat. tñ doc. cōiter extendit etiā
 dū non visitat. qd est notandū.
 An autē iudex ad actū absolutionis teneat cita-
 re partē aduersam. R̄sio panoz. in. c. qua fronte
 de ap. dicit fm doc. communiter qz sic cū pars ad-
 uersa possit p̄tendere interesse. forte etiā fecit expen-
 sas quas consequi debet ante absolutionē. vel hu-
 iusmodi. Doctores tamē communiter dicunt ibi.
 qz si de facto fiat absolutio. parte non vocata tenet
 vide etiā glo. in. c. excommunicatos. xj. questi. iij.
 que videt limitare p̄dicta. vt pars sit vocanda ad
 actum absolutionis. quādo iudex excommunicat
 aut aliquē ad instantiā partis. Secus si mero offi-
 cio. Et hoc dictū placet panoz. Sed contra p̄dicta
 est tex. notabil in. c. romana. S. sentētiā. de ap. li.
 vj. vbi dicit qz sententiā excommunicationis. vel
 interdicti nullatenus est reuocanda. parte non vo-
 cata. Et p̄ illum tex. arguit Jo. an. contra opinio-
 nem p̄dictam. vt non teneat absolutio. parte non
 vocata. Sed p̄ concordia dicit panoz. qz aut abso-
 lutio fit ab ip̄o excommunicatore. siue superiore
 concurrēte cū eo ad actū iurisdictionis circa excom-
 municatū. Et tunc tenet absolutio. parte non vo-
 cata. tex. est cuz glo. in. c. cum ab ecclesia. de of. or.
 vide etiā tex. cū glo. in. d. c. venerabilibz. S. vbi tra-
 ditur regula generalis. qz absolutio facta a iudice
 suo q̄ntūcunq; iniusta tenet. Quandoq; fit abso-
 lutio a iudice ad quē deuoluit iurisditio solum via
 appellationis. vt in archiep̄o. Et hoc casu dic. qz
 si non est appellatū ad eū. non valet absolutio. nisi
 recipiat appellationē ex probabili causa emissam.
 tunc enim tenet absolutio ab eo facta. licet etiam
 parte non vocata licet sit iniusta. quia hoc casu iu-
 dex est. hoc etiam patet per. d. S. vbi. qui proprie
 loquit̄ de iudice ad quē. vbi d̄. vbi autē superior
 cōpetit de excoicatione cognoscere. absolutio. quā
 ip̄e fecit. tenet. lz forsitan sit iniusta. q̄si etiā contra
 ius litigatoris. non tñ contra ius cōstitutionis ab-
 soluit. Aut vult sniam excoicationis reuocare tāq̄
 iniustā. vel eā denunciare nullā. et non potest. nisi
 partibus vocatis. Et si aliter faceret. reuocatio vel

episcopus
 anoz deuoluit subditos
 mittere p̄t. illum nō ad iu-
 dices non p̄t. de off.
 h̄er. illo tex. notat qz ep̄i
 q̄si. sunt subiecti ip̄i ar-
 chiep̄o. et archiep̄s est iudex or-
 dinaire de iure cō. Et
 ere vnum archiep̄m 7
 ad p̄fectum regnum.
 etiā qz archiep̄s nō p̄t
 soluit. qz de p̄sino
 ata. vt in. c. q. de tram.
 in p̄t cognoscere. 7 ip̄os
 re. De causa vō carū in-
 si subditos ep̄i cōueniat
 nentur coram archiep̄o.
 vtra subditum. nō cōue-
 nit nō est iudex subditū ep̄i.
 in. c. q̄. sed debent d̄-
 in. c. si clericus aduersus
 iurisdictionem in subditos
 vbi dicitur calibz qui nerā-
 is. P̄mus cum deuāt a
 iudice metropolitane ec-
 clē. nō limitat nisi ecclesie p̄
 iurisdictionē. qz placet p̄
 iurisdictionē ecclesie. dum o-
 rina. de cōle. dist. iij. Ad
 p̄dmo lecti. qz in bis i-
 sequi cōsuetudinē ecc-
 tenentur nisi papa deli-
 p̄ delinquit in dyocesi
 hoc etiā casu efficiat
 casu subbet. T̄m

